

శృంగారకావ్యగ్రంథమండలి ప్రబంధపరంపర ... ౨.

సర్వభామా సాంత్వనము.

లింగనమఱి శ్రీకామేశ్వర కవికృతము.

PUBLISHED BY
K. G. MURTHY.
FOR SRUNGARA KAVYA GRANDHA MANDALI.
1000 COPIES.

సర్వస్వామ్యములును
మరిచివట్టణము,
శృంగారకావ్యగ్రంథమండలివారిది.

శృంగారకావ్యగ్రంథమండలి ప్రబంధపరంపర — ౨.

సత్యభామా సాంత్వనము.

లింగనమఱి శ్రీకామేశ్వర కవికృతము.

PUBLISHED BY
K. G. MURTHY.
FOR SRUNGARA KAVYA GRANDHA MANDALI.
1000 COPIES.

సర్వస్వాధ్యయములును
మచిలీపట్టణము,
శృంగారకావ్యగ్రంథమండలివారివి.

మెంబరులకనూత్రము రు. 6-00
ఇతరు లెంతవెల యిచ్చినను విక్రయింపము.

తోలిపూర్వు ౧౯౩౪.

ముద్రితము
రామా ఆర్ట్స్ ప్రెస్,
మచిలీపట్టణము.

తంజావూరు వీర రాఘవాతుల పాలనలో, ఆంధ్రవాళి ఏలా వింత విలాసములతో చవులూరించి, కావ్య తసికులకు హాయి నలవరచిందో. రాధికాసాంత్యనముతో విశదమై ఉంటుంది.

సత్యభామాసాంత్యనము, మధురనాయకుల కీర్తిని చిరస్థాయిగా నిలిపే సప్త సంతానములలోనిది. కృతిపతి, తిరుమలనాయకుని మనుమడు అశకురి, తిరుమలేందురుడు, జ్యేష్ఠయ్యను సముఖానికి రప్పించుకొని బహు కాలము నిలుపుకొన్న సరసనాయకుడు. (కృతిపతిని మెప్పించడానికి, జ్యేష్ఠయ్యమీది ఆదరణచేతా, శ్రీ కామేశ్వరకవి, పదభావములను అక్కడక్కడ నంతరించి వినియోగించుకున్నాడు) తాతను బోలిన మనుషుడే అశకురికూడాను, అన్నివిధములచేతా అని, శ్రీ కామేశ్వర కవి స్పష్టంగా చెప్పుతున్నాడుకదూ, గ్రంథారంభంలో. అశకురి అన్న చొక్కనాఘడు కూడా శృంగార అనుభవాల విషయంలో వీరెవరికీ తీసిపోని వాడు అనిపించుకున్నాడు రాజ్యానికి వచ్చిన తరువాత. ఈతని మీద, ఘోరకృత చాటువులు శరభోజ భండారంలో ఉన్నవి.

శ్రీ కామేశ్వర కవిది విశేషించి ప్రాథమైన కవిత్వం. దానికి వన్నెగా, అచ్చ తెలుగులూ, దేశ్యాలూ, సంస్కృతానికి తూకం తరిగిపోకుండా ఉండేటట్టు తలమునకలుగా గ్రంథమంతటా విరజల్లేశాడు. అందుచేత నాత్రప్రతినిండా, విలేఖరుల దోషాన స్థలిత్యాలు అనేకం పాదుకు పోయినవి.

ముద్రణమునకు సాధుప్రతిని సిద్ధముచేయడానికి, పరిశోధనావన రాజ్లో విశేషంగా శ్రమపడవలసి వచ్చినది. తెలుగునాటను లభ్యమౌతూన్న వానిలో, ఏప్రతిని చూడకుండా విడువలేదు. శ్రీ కామేశ్వర కవి ఉల్లిమరచనను, సహృదయులకు, అందించ గలిగినందున, మాకృషి ఫలించినది.

వ్యవహారకుడు.

భూ మి క .

దక్షిణాంధ్రవాఙ్మయమున నెన్నికఁ గన్న రసవత్ప్రతిబంధములలో నత్యభామాసాంత్వన మొకటి. ఈ కృతి మధురాపురరాజ్యమున వెలసిన వానిలోఁ బ్రాచీనము. ప్రశస్తము. విజయనగరసామ్రాజ్యవిచ్ఛిన్నానంతరము తంజావూరు, మధుర, పుదుక్కోట, నేలము, కాన్వేటి నగరము మున్నగు రాజ్యములంధ్రసాహిత్యసంపద కాస్పదము లైనవి. అందు మధురను క్రీ. శ. 1670 ప్రాంతములఁ బరిపాలన మొనర్చిన ముద్దశఘరి కంకితముగా నీ కృతిని రచించినకవి.

∴ లింగనమఖ శ్రీకామేశ్వరకవి :-

ఈతనిపేరు శ్రీకామేశ్వరకవి యని తెలియు చున్నను నీ వఱకు ముద్రించినవారెల్ల రీతనిపేరు కామేశ్వరకవి యని ముద్రించినారు. కీర్తి శేషులు వీరేశలింగముపంతులవారి కవులచరిత్రము నం దేమి, ప్రాచ్యలిఖిత పుస్తకాగారవివరణము లం దేమి, శృంగారగ్రంథమాలాముద్రణము నం దేమి గ్రంథకర్త కామేశ్వరకవి యనియే యున్నది. ఈతఁడు తన గద్యమున 'శ్రీకథకవిలాకరసుజనవిధేయ శ్రీకామేశ్వరనామధేయప్రణీతం బైన' అనియే వ్రాసికొని యున్నాడు. నేను బరిశోధించి చూచిన తాళ పత్రగ్రంథముల నిట్లే యున్నది. ఇంతియకాక శ్రీకామేశ్వరకవి తన్నుఁ గూర్చి చెప్పకొనునందర్భమున.

“ కం. కాకులవలె నిం టింటను
 కాకవు లున్నారు హంసకై వడి భవవిలో
 శ్రీకామ! నీకె తగురా
 యేకడ నుడి పాలు నీరు • సేర్పణువంగన్. ”

“ కం. ఏభాష నై నఁ గృతివతి
 శోభనములఁ జెందు నీదుఁ నూకులవలనన్
 నీభాగ్య మసదృశము గౌ
 రీభవకరుణానివేశ! ✦ శ్రీకామేశా!”

ఇందుఁ దొలిపద్యమునఁ బ్రాసముకొఱకును రెండవపద్యమున
 యతికొఱకును ‘శ్రీ’ చేర్చినాఁ డనియందు రేని యాతని యీక్రింది
 పద్యమునుఁ దిలకింపుఁడు.

“చ. అనువుగ రుక్మిణీపరిణయంబును మున్ హవణించి యార్ద్ర తా
 ననఁ దనియించినావు మము ✦ నప్రతిమంబుగ నవ్యకావ్యమిం
 పున రచియించుమీ సొగసు ✦ పోడిమి మీఱఁగ సత్యభామసాం
 త్వన మనఁ గప్పరంపుచలుఁవన్ గెలువన్ దిరుక్రామసత్కవీ!”

ఇచట శ్రీకామశబ్దమునకు త్రిరుక్రామ యని వాడినాఁడు. శ్రీ
 శబ్దమునకు ద్రావిడమున ‘తిరు’ అనురూపము వచ్చును. తిరుమల, తిరు
 వేంగడ, తిరుమంజన, తిర్వలిక మొద లగుపదము లిట్టివే. వైష్ణవసంప్ర
 దాయమున ‘తిరు’ శబ్ద మొది యగుశబ్దములే మన కన్నియుఁ గానవచ్చు
 చుండును. ఇంతియేగాక శ్రీకామేశ్వరకవికృతము ధేనుమహాత్మ్య మను
 వచనకావ్యము తంజావూరుపుస్తకశాలలోఁ గలదు. అందుఁ గూడ.

“చ. వివిధకలాకలాపఖని ✦ వెంగనలింగమఖండ్రునాగ న
 త్కవి త్రిపుక్రామ కోవిద ✦ శిఖామణి”

అని స్పష్టముగాఁ జెప్పికొని యున్నాఁడు. కావున నీతనిపేరు
 శ్రీకామేశ్వరకవి యగుట నిశ్చయము.

శ్రీకామేశ్వరకవి తొలుత శ్రీకాళహస్తీనివానుఁడై యా
 వెనుక మధురాపురమున రాజనమ్మానములఁ గాంచియుచ్చటనే స్థిరపడిన
 వాఁడు. గద్య యండలి ‘శ్రీకాళహస్తీశ్వరచరణారవిందమిళిందాయ
 మానాంతరంగ, జ్ఞానప్రసూనాంబికాకృపావలంబవిజృంభమాణసారస్వత
 సుధాతరంగ’ అనువాక్యమును ‘దక్షిణాసింహాసనాధ్యక్ష తిరుమలక్షమా

కాంతకరుణాకటాక్షలక్ష్మీ తస్వచ్ఛముక్తాగుభుచ్ఛసీతచ్ఛత్రచామరకళాచికకవ
 కాందోళికాదిరాజోవచార' అనువాక్యమును నీ విషయము తెల్లము సేయు
 చున్నది. కామాక్షమ్మ, నాగన యీతని తలిదండ్రులు. ఈతనివంశమున
 బహుమఖముల నాచరించిన లింగనమఖ ప్రసిద్ధుఁ డగుటచే నీతని యింటి
 పేరు లింగనమఖవారై నది. ఈతఁడు సంస్కృతాంధ్రములయం దనమాన
 పండితుఁ డై, సరసకవితాసంపన్నుఁ డగుటయే గాక సంగీతమునఁ బ్రసిద్ధిఁ
 జెందినవాఁడు. గడ్యయందలి 'వల్లకీవాదనధురీణ' యను విశేషణ
 మీతనివీణావాదనముఁ దెలుపు చున్నది. మఱి నీతఁడు కేయకృతులు
 పెక్కులు రచించి నట్లు 'వర్ణగీతాదిగాంధర్వస్వరనవీనకల్పనావ్రవీణ'
 యనునది స్పష్టపఱచు చున్నది. ఈతని ప్రబంధకృతులలో నిపుడు సత్య
 భామాసాంత్వనముఁ దక్క తక్కినవి కానవచ్చుట తేదు. ఈతఁడు
 తొలుత దుక్కిణీపరిణయము రచించిన ట్టిపఱ కుదాహరించిన పద్యము
 వలననే గాక

“తే. గీ. తనదు దక్షిణనాయకత్వమున కుచిత
 ముగను ముద్దళఘరిశౌరి * ముదముమీఱ
 నపటిరుక్మిణీపరిణయం * బండు కతనఁ
 దా నిపుడు సత్యభామసాంత్వనముఁ గోరె.”

అను పద్యమువలనఁ దెలియు చున్నది. ఇదియు ముద్దళఘరి
 కంఠముగా నెలసినది. ఈతనికృతి వే ట్టాకటి ధేనుమాహాత్మ్య మను
 వచనకావ్యము గలదు. ఇది యముద్రితము. తఱజావూరువుస్తకాలయ
 వివరణమునఁ గల దీనివిషయముఁ గొంత తెలుపు చున్నాఁడను. ఇది
 సత్యభామాసాంత్వనకృతిపతి ముద్దళఘరి సవతియన్న యగు చొక్క
 నాధనాయనివారికిఁ గృతి.

“శా. శ్రీరామామణి వింతగా నురముసరి * జెన్నొంది కొ ల్పొండ
 తే రంగంబును కట్టుమట్టుననదా * దివ్యత్కృపాధారక్షి
 రాయాధిం దగఁ గామధేనువు వలెన్ * రక్షించి లోకంబులో
 శ్రీరంగీకుఁడు చొక్కనాథ... శౌరిన్ వేసుక స్తోవుతన్.”

అను పద్యముతోఁ బ్రారంభించి గ్రంథ మంతయు వచనకావ్యం బుగా రచించినాఁడు. గ్రంథముకడవటం

“ చ. వివిధకలాకలాపఖని * వెంగనలింగమఖండ్రునాగ న
 త్కవి తిరుకామకోవిదశి * భామణి ధీరులు పాకపై రిలో
 కవిక చకల్పకస్త బక * గంధధురంధరసూక్తి యుక్తి నా
 నవు నని మెచ్చనావులమ * హాత్ర్య మొనర్చెను తేటనూటలన్.
 అనుపద్యము గలదు.

ఇందు తేటనూటలతో గోమాహాత్ర్యము ధర్మరాజునకు ఫీష్కండు చెప్పట వర్ణించబడినది. అశ్వాసాద్యంతవిభాగములేదు. ఇందలి వచనరచనకు నీ క్రిందిపక్షుల నుదాహరించెదను.

“ నత్యలోకమున నివి యజ్ఞ సంగతి నివసించు హోమమ్ముల నెల్ల ను వీనిపాలచే చమురు నుపయోగించు కొమ్ములు నెమ్ములు చర్మములు నున్ననితోక రోమములు పేడ పంచితమును నన్నింటికి నుపకరించు. గాలిని, చలిని, ఎండను వీనికి బడలిక లేదు. కావున నా యా సమయమ్ముల తమకు నుచితమ్ము లైనవను లివి సేయు. కావున నావును బ్రాహ్మణుండును నేకతత్వ మ్ముగుటం జేసి పరమపదంబు జెందు నందున గోబ్రాహ్మణులు సమానవస్తువు లని పెద్దలు పలుకరింతురు. ఆవుపాలమ్మతం బని యమతవిభుండు పలుకరించె. ”

వచనరచన యధునాతనకాలమునఁ దక్క యంతకుఁ బూర్వము లేదనువారి గ్రంథమును జూడఁ దగుదురు. ఇది ముద్రణభాగ్య మందిన యాంధ్రవచన కావ్యవికాసముఁ గూర్చి కొంత తెలిసికొన నవకాశము గల్గును. ఈ మధురాపురమున క్రీ. శ. 1720 సంవత్సరప్రాంతమున వెలసిన సముఖము వేంకటకృష్ణప్పనాయకుని వచనజ్ఞ మినిభారతము దీనికిఁ దరువాతిదియే.

శ్రీకామేశ్వరకవి ముద్దళభురితాత యగు తిరుమలనాయకుని కాలమున నున్నవాఁ డగుటచేతను, తిరుమలనాయకుండు క్రీ. శ. 1628 మొదలు

1659 వఱకు మధురను బరిపాలించిఱ్ఱవాఁ డగుటచేతను, క్రీ. శ. 1670 సంవత్సరప్రాంతమున ముద్దళఱ్ఱురి సత్యభామాసాంత్యనముఁ గృతి నందుటచే నీతఁడు క్రీ. శ. 1670 ప్రాంతమువఱకు జీవించె ననిచెప్ప నొప్పును. కవిని గూర్చి యింతకన్న మన కేమియుఁ డెలియ రా లేదు.

సత్యభామాసాంత్యనము నాలు గాశ్వాసముల శృంగారవ్రబంధము. ఆంధ్రవాఙ్మయమున సాంత్యన మనుపేరుగల కావ్యములలో నిదియే తొలుతగాఁ గన్నట్లు చున్నది. దీనివెనుక సముఖము వేంకటకృష్ణప్ప నాయఁడు రాధికాసాంత్యనమును దాని ననుసరించి ముద్దువళని రాధికా సాంత్యనమును వెలసినవి. ఇందు మొదటిది మధురాపురాంధ్రకృతి— రెండవది తంజాపురాంధ్రకృతి — ఈ గ్రంథమునకు మూలము భాగవత హరివంశముల యందుఁ బ్రస్తుత మైన నరకాసురవధఱ్ఱుట్టము— నరకాసుర వధానంతరము సత్యభామామానము నామె శ్రీకృష్ణుఁడు సాంత్యనము నేయుట నిందు ముఖ్య మగువిషయ మగుట కవి యీ గ్రంథమునకు సత్యభామాసాంత్యన మనుపే రిడినాఁడు. శ్రీకృష్ణదేవరాయలవా రాముక్తమాల్యదయందు ‘ సత్యావధూప్రీణనము అను సంస్కృతకా వ్యము రచియించి నట్లు ’ ‘భావధ్వని వ్యంగసేవధి గాఁగఁ జెప్పితివి సత్యా వధూప్రీణనంబు’నను వద్యపాదము తెలుపు చున్నది. బహుశః సంస్కృత సత్యావధూప్రీణనము దీనికి మూలమేవో తెలియ రాదు.

ఇందుఁ దొలియాశ్వాస మంతయు నవతారిక యనియే చెప్ప నగును. శిష్టాచారవ్రకార మిష్టదేవతాశంతరము ముప్పదినాలుగు పుటలలో మధురనాయకుల వంశక్రమ మెంతయు విపులముగ వర్ణిత మైనది. ఇది చరిత్రకారుల కెంతయు నుపయుక్తము. ఆ వెనుక కథాప్రారంభమున ద్వారకాపురవర్ణనమును శ్రీకృష్ణుఁడు ద్వారక నేలు ననిమాత్రమే తెలువఁ బడినది. రెండవ యాశ్వాసమున నింద్రాగమనము నింద్రుఁడు నరకాసురుని వృత్తాంతముఁ జెప్పి శ్రీకృష్ణునిచే నరకాసురుని వధింతు నని ప్రతిజ్ఞ నేయించుటయు, వనంతోత్సవవర్ణనము, శ్రీకృష్ణసత్యభాముల విహారమును, యుద్ధమాత్రకు సత్యభామ బయలుదేరెడ నన శ్రీకృష్ణుఁడు

నివారించుటయు, నరకాసురపుర మగు ప్రాగ్జ్యోతిషనమీపమున దండు విడియుటయు, ద్వారకలో నత్యభామావిరహమును జెప్పఁ బడినవి.

మూడవయాశ్వాసమున దండు విడుదల యందు శ్రీకృష్ణుని విరహోపస్థయు, కలవింతుని హాస్యప్రసంగమును నత్యభామవద్ద నుండి చిలుకరాయభారమును కృష్ణుఁడు విరహమును సహింపఁ జాలక ప్రద్యుమ్ను కుమారుని నత్యభామను దోడితెచ్చుటకుఁ బంపి యామెను రప్పించుటయు వరి తము.

నాలుగవయాశ్వాసమున నరకాసురునిబంటు పూర్వజన్మవృత్తాంతముఁ జిలుక చెప్పటయు, వానివలన నరకాసురునియుదంతము కృష్ణుఁ డెఱుంగుటయు, వర శరదృతువర్ణనములును, యుద్ధప్రారంభమును నత్యభామ యుద్ధకౌశలమును, నరకాసురసంహారమును, అదితి కుండలదానంబును, భగదత్తపట్టాభిషేకమును నరకుని చెఱయం దున్న వదాఱువేల చేడియల శ్రీకృష్ణుఁడు పెండ్లి యాడుటయు, నత్యభామప్రణయకోపమును శ్రీకృష్ణుఁ డామెసాంతస్వనము సేయుటయు, ఫలశృతితో ముగింపును గలవు.

ఇందు శృంగారరసము ప్రధాన మైనను నెడ నెడ వీర, కాండ్ర, హాస్యరసములు పోషింపఁ బడినవి. శృంగారలీలాప్రపంచనాటకసూత్ర ధారి శ్రీకృష్ణుఁడు నాయకుఁడు. శృంగారరసనీమ నత్యభామ నాయికగా నున్న యీరసవత్కృతి యందుఁ దద్రసస్థాయి యగు రతివర్ణన మత్యుత్కటముగాఁ గావింపఁ బడినది. విరహోపస్థయుఁ బూరుషాయితక్రియలు నతిమాత్రముగా వర్ణితము లైనవి. వీరకాండ్రరసములును నద్భుతరసమును, నత్యభామయుద్ధవిహారఘట్టమునను, హాస్యము కలవింతుని వహోధోరణి యందునుఁ బొందుపడినవి. శ్రీకామేశ్వరకవి బహుధానమర్థుఁ డగుట కావ్యము రసనిష్ఠుండ మై, తనీనజనహృదయంగమ మై యలరు నట్ల రచించి కీర్తిగాంచినాఁడు.

ఆ యా రసవర్ణనలకు నీ క్రిందిపద్యము లుదాహృతములు. శృంగార వీరరసమునకు:—

నీ. కంకణక్రేంక్రియల్ ♦ కటుచాపటంక్రియల్
 చిటునవ్వుమెఱయింపు ♦ జేవురింపు
 కలవాగ్విరావముల్ ♦ కహకహారావముల్
 గొల్లన నగుముద్దు ♦ గొరకనద్దు
 సరసనల్లాపంబు ♦ సంగ్రామకోపంబు
 వింతసాగసుధాక ♦ వెగటుకేక
 సాంపుమీఱినవైపు ♦ చుఱచుఱ మనుచూపు
 బులువులు తగునంగు ♦ పొగరుపొంగు

తే. గీ. సరసశృంగారవీరరఃనంబు లమరు
 కొమరు తగి యుండ మెయిఁ జిఱుఁచెమట నిండఁ
 బోరు గావించె రిపునీన ♦ బో రవంగఁ
 గల్లవగగొల్లదేవేరి ♦ కడఁక మీఱి.

శౌర్యశృంగారమునకు:—

నీ. సంవర్తకీలియై ♦ చంద్రికానాళియై
 కనుగెంపు నగుపెంపు ♦ గ్రక్కత్తిల్లఁ
 బటుకాలదూతియై ♦ పంచాస్త్రిహేతియై
 చాపంబు రూపంబు ♦ సఁఘటిల్ల
 నశనిధురర మై ♦ యతిసుధావర మై
 విడిసద్దు నుడిముద్దు ♦ విస్తరిల్ల
 నుల్లాసనాళియై ♦ యురుమోహాళోళియై
 శరవృష్టి కచస్మృష్టి ♦ పరిభవిల్ల

తే. గీ. దితిజదితిజాంతకులకు నుఁద్యేగరాగ
 నంగతులు పొంగ నంగనాఁజనమతల్లి
 కినిసి యునిఁ జేసె ధీచమఁతక్మృతి వినిద్ర
 శౌర్యశృంగారరసము తొఁరా యనంగ.

శృంగా రాద్భుతమునకు :-

సీ. వెన్నెలమూఁకయో ♦ విడియెండకాఁకయో
 యన నయ్యెఁ జంద్రాస్యః మినుకుచూపు
 మరుకీర్తి లక్కయో ♦ నెఱిఱోఁకచుక్కయో
 యన నయ్యెఁ జెరవముః త్యఘ్నఁదుఱాయి
 పూఁదేసెసోసయో ♦ బొడిరాతివానయో
 యన నయ్యెఁ మగువగాః యకపుమాట
 జంఱవిశేషమో ♦ శతధారఘోషమో
 యన నయ్యెఁ జెలివింటిః గొనమునఱ్ఱ

తే. గీ. మొనయుశొరికి వై రికి ♦ మోదభేద
 ములను శృంగారరసము నః ద్భుతరసంబుఁ
 దోఁచ నారాఁగముల నేసి ♦ దుగముఁ జేసెఁ
 గుతుకకోపంబుల నెసంగి ♦ కోమలాంగి.

శ్రీకామేశ్వరకవి యుభయభాషల యందు వైదుష్యముగలవా
 డయ్యును దన కవిత యంఘ జాతీయముల నుపయోగించి తేలుఁగుకవి
 యనుపేరును సార్థకముఁ గావించికొనినాఁడు. కవితఁ గూర్చి

సీ. సరసత భవనంబు ♦ చల్లనై విలసిల్ల
 సారస్వతిస్ఫూర్తి ♦ సంఘటిల్ల
 వనమయూరాధికః వాఙ్మిపుణి పాసంగ
 గయనటఱ్ఱారాతిః శయ మెసంగఁ
 బటుతరోదితకదంః బంజులు ననలొత్త
 వెఱుఁగుపఱఁగనై నః మెఱుఁగు హత్త
 సామృదకవిరాజః శంఘంబు హరింపఁ
 గూలంకషాభోగః లీల మించ

తే. గీ. నమృతవర్షము గూరిసిన ♦ యట్లు ఘనత
 వెలయఁ గాఁ గీర్తి కందశంః బులు చెలంగఁ

బ్రహ్మతి యంతయుఁ దనియంగ ♦ వికృతి లేని
సుకృతి నొనరించు వాఁ డౌర ♦ సుకృతి జగతి.

అని గ్రంథమునఁ జెప్పినాఁడు. అట్లే కవిత సాగించినాఁడు.

గ్రంథమునఁ దెలుఁగుపలుకులను, వన్యభాషాపదములను, వాడుక
మాటలనుఁ గూర్చి శ్రీకామేశ్వరకవి తనభాషానైపుణ్యమును వెల్లడించి
నాఁడు, దీర్ఘసమాసభూయిష్టము లగుపద్యము లున్నను నవి కవికిఁ
గల గీర్వాణభాషాపాండిత్యమును విశేషీకరించు చున్నవి. ఇందుఁ జెద్దన
గారి 'సహసానఖంపచ' యి త్యాదిపద్యములకుఁ బ్రతిబింబము లనఁ
చినపద్యములు రెండు గలవు. వీనిఁ గవి సంస్కృతభాషాపాండిత్యము
గలవాఁ డగుట సాధ్యమై సంతప్రోథముగా రచించినాఁడు. ఇట్టి పద్య
మల్లఁ బోయి తారాశశాంకమున వేంకటపతి లెల్లబోయినాఁడు. వర్ణన
ములఁ గూడ నీ కవి గతానుగతికముగఁ గాకఁ గ్రొత్తదారులఁ ద్రొక్కి
నాఁడు.

ద్వితీయాశ్వాసమున శయ్యాశ్రమవర్ణనము :-

నీ. పటికపుష్పిల్పామ్మృచిటికయొదికఁ జల్క
గుటికలవల్లకి ♦ గొనుచు నినుచు
సురటిరెక్కలగాలి ♦ సోఁకులనేమొస
గొడిగెడు నకినల ♦ గుంపు నింపు
నన్దునన్దన నార ♦ జంపు మంపులనింపు
జగజంపుజుంత్రింపు ♦ జతలకూకి
కవలకుఁకుకహత్తు ♦ కవకవకివకివ.
రవలతో మరుచివ్వు ♦ బవరి డీర్చు

తే. గీ. నవులపుంజెందుఁడువాఁతో వలసొంగు
తుమ్మెదయెలుంగుశ్రుతి గ్రమ్ము ♦ కమ్మపైఁడి
ధక్కఁఘమకారముల మేలి ♦ శ్రుకుక్కు లీను
పారువు మురుపై సశయ్యాగృహమ్ములోన.

తృతీయాశ్వాసమున గుడారువర్ణనము :-

సీ. జాతిపచ్చలజోతి * లాతిగాఁ జూచుము
 జ్ఞాతివనదవన్నెరీతి సరిగె
 కుట్టునాతిపతిమె * గుజ్జరాతివిభాతి
 నకళాతిబిళ్లపొందికనరాతి
 యేకరంగిఘోరంగు * టింగిలీకపుదంగు
 అనయవగ్గపునిగ్గు * లొనర లగ్గు
 నుగ్గడితపునిల్వ * మగ్గపురుతకల్వ
 పతిమలవట్టుచా * పలను బెట్టు

తే. గీ. చుట్టుఁ గనువట్టు రతనాల * కుట్టువనల
 టేకకంబాలు తగడంపు * మేకు లుదిరి
 కలశముల పక్కివొరడాలు * కలికితావి
 మీఱి ఘోమైన కులిసిగు * డారులోన.

చతుర్థాశ్వాసమున జాబిల్లివర్ణనము :-

సీ. కలువలనంగాతి * చెలువులనుజ్జాతి
 యివముపుట్టవిభాతి * యింపుజోతి
 తొలిజోగిముడిపూవు * బలుజక్కవలగావు
 నెలరేవలపుప్రోవు * నింగితావు
 ఒజ్జనెచ్చలిమేలు * దెయిరపువెన్నెలచాలు
 కడలిఠాడులచూలు * కళలబ్రోలు
 మరనివజ్రపుతాళి * మలయురిక్కలబాళి
 యెడయుజోడువిరాళి * యిరులజాతి

తే. గీ. చురుకుడాలజంట తపసిరా * చూపుపంట
 సోగఱువుశేవ కనుచాటు * చోటియావ
 తామరలబంది కటిమేను * రామణుంది
 తేటఁ బాటిలై జాబిల్లి * తేజరిల్లి.

మున్నగునవి జాతీయపదములతో నెంతయు జానుమీఱుచున్నవి. శ్రీకామేశ్వరకవి రసాభినివిష్టుఁడగుటచే వ్యాపహారికపదముల నెన్నింటినో బాహుటముగా నుపయోగించినాఁడు. ఈ వ్యాపహారికపదప్రయోగము నా యా పట్టుల కవిత కెంత యేనిఁజెఱుంగుఁ గూర్చినది. రసస్ఫోరకమైనది. అత్యంతమృదులమును నాపాతమధురము నగు శ్రీకామేశ్వరకవి కవితాతపమును నాంధ్రులు తనివి దీరఁగ్రోలుదురు గాత !

విడుదనోలు వేంకటరావు,

శ్రీరస్తు.

సత్యభామాసాంత్యనము.

ప్రథమాశ్వాసము.

శ్రీమహికన్యయాత్మకర
 చిన్మయముద్రికఁ జూచె దేమి నా
 నీ మొనగుబ్బు లే సలము
 నీ టిది మానఁగలే నటంచుఁ దా
 నామెయిఁ దెచ్చి కల్మి విన
 తాఁకి కొనఁగుదు నంటఁ దెల్పు శ్రీ
 రాముడు ముద్దులఘ్నరిధ
 రారఁసుఁబం గరుణించుఁగావుతన్.

మ. తనప్రాణేశ్వరునంకపీఠమున నుద్వల్లిలఁ గొల్వండి భ
 క్తనికాయమున కే నుదారయశముల్ ♦ గల్గింతు నన్నట్లు దా
 హనుమంతుడయఁ గూర్చి హక్తికమణిహారంబు పాలించు నా
 జనకఁడౌవతికన్య ముద్దఘ్నరిఁడౌపాలునిం బోవుతన్.

- మ. ఎలమిం దాఁ జనుదోయిఁ జేరుకొనఁగా ♦ సీమద్దళజ్జూటశై
వలిసీపూర మటంచు హారములఁ బో♦వం దోయి రుద్రాగ్రాణిగు
బ్బలు కేలం గబళించి యీర్ష్య చన సంభావించి సంతుష్టఁడో
చలిగట్టలుఁ డొనంగు ముద్దళఘరిఁజ్మోజాని కై శ్వర్యముల్.
- మ. తొగరాకందు కపోలమందు రతిఁ దోఁడోఁ జేర సీశానుగో
రు గదా యంచును దత్కపోలమున గోరు ల్వీడుకున్ వీడుగా
ద్విగుణం జాతమి గోరుగె ల్పొదవు శీవిన్ మించుశ్రీకౌరి పో
ల్పుగ ముద్దళఘరిభూపచంద్రునికి గెల్పు ల్లూర్చి మన్నించుతన్.
- చ. తనదుహిరణ్యగర్భత సదా జగతిన్ మెఱయించుకై వడిన్
దనరునువర్ణలీల వదనంబున డంబులు గుల్కఁ బల్కుమం
తనమున వాణి రాణి గనుదక్కఁ బెనంగువిభుండు నిండుసాం
పున మన ముద్దులఘ్రివిభుం గరుణించి చిరాయువీయువుతన్.
- చ. పలుదోలుపల్కుపాళిఁ దగుబంగరుమేడను నాల్గువాకింభుల్
నిలిపినయట్లు లుండువిభునిద్దపుమోములఁ బచ్చవిల్తు నీ
ర్తులబలె నాల్గురూపులను ♦ శ్రీబో డయి కొల్వొనరించువాణి ము
ద్దళఘరిశౌరి కీవుత దయన్ రసగుంభితవ్యాగ్నిజ్వంభణల్.
- చ. ఒనపరి ముద్దుగుమ్మ తొడఁనుండగఁ దత్పురుషాయితంబునన్
మునురుకొను న్మెఱుంగుచనుముత్యపు సోనలమాడ్కిఁ జూడ్చి . గిం
పెనఁగెడియందపున్ వమఘంబృందము చల్లచు నుల్లసిల్లుమా
నిసిమదవత్తి వీకదొర ♦ నిండుదయం గృతికన్ బోవుతన్.

సీ. ముక్తిలక్ష్మీకుచంబు గ్రహించురీతి నే
 బాలుండర్కునిఁ బట్టి ♦ ప్రాసాద గాలవెం
 దన కలంఘ్యం బేది ♦ యను భాతి నేమహా
 బలశాలి పచరించి ♦ వనధి దాఁట
 విభునివ్రతాపంబు ♦ వెలయించుదారి నే
 వీరుఁ డగ్గికి లంక ♦ విందుఁ జేసె

1నువిదరాగము చేతి ♦ కొనఁగినమాట్కి నే
ఘనుఁ డేలికకు మణి ♦ కాస్క చేసె

తే. గీ. నతని ధృతిమంతు మతిమంతు ♦ నధికశాంతు
సమరదుర్దాంతవృత్తాంతు ♦ సారశౌర్య
వంతు ముద్దుల రిక్షమా ♦ కాంతుఁ బోవ
నెంతు నుతియింతు హనుమంతు ♦ నెలమిఁ గాంతు.

చ. పాలుపుగఁ బుట్టతేనెలు గుఱుల్కునువల్కుల రామకీర నల్
సలిపినసత్కవి న్మధుర♦సామధురోక్తుల ధర్మపుతుని
ర్మలచరితంబు పాణిబదఁరస్థితిగా నొనరించుసత్కవిం
దలఁచెద గౌరివీడియపు ♦ తావులశీవులఁ బల్కునత్కనిన్.

మ. మును గర్వంబున నాంధ్రభారతమహాంభోరాశి నన్యు ల్క పుల్
మునుఁగం దామన ముద్ధరించువగ నింపుల్ నింపునందర్భముల్
దనరంగా నొకఁడెఱుతేవల వ్రబంధశ్రేణి నిర్మించు న
న్నవ నెఱ్ఱాయ్యనిఁ దిక్కనాధ్వరిని హృద్యసూర్తిఁ గీర్తింఁచెదన్.

శా. సంఖ్యాతీతవిధావధీరితసుధా♦సాధారణస్వాదుతా
సంఖ్యాపాదిచమతియొర్మిశవచ♦సనందర్భణాష్టదిశిన్
సంఖ్యావత్త్వము చెల్లుఁగాక దొర గానం బియ్యఁ దద్వేదనా
సంఖ్యాపూరకు త్తనవారలకుఁ దత్సామర్థ్యముల్ చెల్లునే ?

చ. తెనుఁ గని సంస్కృతం బని మఁది నివరింపక నీచవాక్యపుం
దునియల నోటికుండలను ♦ దొంతి యిడున్వగ డబ్బికబ్బముల్
పెనఁచి నరాధముల్ భ్రమయఁ బేర్కొని ముమ్మరు లై నదుమ్మపుల్
ఘను లగునత్కవీశ్వరుల ♦ కై వడి రాజులపుంజ కర్ణులే ?

మహాసాగర

సదసచ్చబ్దావబోధుల్ ♦ సరసవిరచనా ♦ సాధుమేధాసనాఘల్
విదళద్దుర్మక్తియూఘల్ ♦ వివిధకృతిమహా ♦ వీటికానిర్మిరోఘల్

సదయుల్ సాధుల్ విభాధుల్ నభలను సుకవుల్ సత్కృతుల్ సేయుచోఁ గ
త్పదవిద్యతోఁ క్కటికూటఁ నపుటిత కటుపద్యంబు ఁ హృద్యంబునానే ?

సీ. ప్రాథులతోఁ బాముఁ పగిదిని పగ చాటి
తెలియకుండను తేలుఁవలెను మీఱి
వెన ముక్కు దూసినఁ పసరంబువలెఁ ద్రుళ్లి
బంతిక్రియను బెట్టుఁపడుచు మల్లి
కాకికై వడి నింపు ఁ గానికూఁతలు వెట్టి
మేఁకవలెను గన్ను ఁ మెక్కఁబట్టి
మాట దోఁచక కొంగఁమాడ్కి ధ్యానము చేసి
యడవిమెకముదారి ఁ నానురాసి

తే. గీ. తికమకలు చెంది యది వకాఁవకలు పొంది
వికలతను మూఁగయల్లిక ఁ నెగఁగు గాఁగ
తాఁగతనమునఁ గవి నంచు ఁ రాయిడించు
కుకవినుడిగుండ్లు మనుఁగాఁత ఁ గోటియేండ్లు.

కం. హృదయంబె వలక బలపము
చదు రగుమదియభుకు దీర్ప ఁ సాహుఁజికుఁ డా
కొదమనెలతాల్పు నె నక
విదితం బగు సుకవికవిత ఁ విద్యస్సభలన్.

చ. సకలము చల్లనౌ తెఱిఁగి ఁ జక్కవస్థిలు స్రుక్కు-త్త వడిం
గుకవు లనూయచేఁ గుమిలి ఁ ఘూర్ణి లిరేని వ్రసన్ను లదు రా
సుకవులు మామకీనమ్మదుఁ నూక్తికేఁ బండ్లొవపిండునిండుపిం
దిక నగుపండువెన్నెలల ఁ తేటకుఁ జూక్కు చకోరముల్వలెన్.

మ. కినియున్ వా రనుచీకటున్ విరియ వాఁగ్దేవీముఖేందూదయం
బున నుప్పొంగెడినాదుచిత్త కలశంఁభోరాశ్మిపైఁ దేరుష్వా
లను నున్నెల్లవతేటపల్కులటు షాఁలక బొల్పురత్నంబు లు
ర్విని శృంగారకృతుల్ మఱి-పతులు కూఁర్మిన్వానిఁ జేకోరాకో!

సీ. నరసత భువనంబు † చల్లనై విలసిల్ల
 సారస్వతసూర్పి † సంఘటిల్ల
 వనమయూరాధిక † వాజ్మేపుణి పాసంగ
 రయనటధారాతి † శయ మెవంగఁ
 బటుతరోదితకదం † బంబులు ననలొత్త
 వెఱఁగువడఁగనై † న † మెఱుగు హత్త
 సౌహృదకవిరాజ † సంఘంబు హర్షింపఁ
 గూలంక షాభోగ † లీల మించ

జే. గీ. సమృతవర్షంబు గురిసిన † యుల్లు ఘనత
 వెలయఁగాః గీర్తి కందశ † ములు చెలంగఁ
 బ్రీకృతి యంతయుఁ † దనియంగ † వికృతి లేని
 సుకృతి నొనరించువాఁ † డొర † సుకృతి జగతి.

వ. అని యిష్ట దేవతానందనంబును సుకవిజసాభినందనంబును గుకవి
 నిందనంబునుం గావించి యే సభంగురశృంగారరసతరంగిత వచనరచనాను
 బంధం బగు నొక్క-స్రీబంధంబు నిర్మించ నెంచి యున్న నమయంబునః

కం. లక్షణలక్ష్మితకమలా
 పీక్షణపుంఖానుపుంఖవిభవోన్మేషా
 నుక్షణతతివిశ్రుతి యై
 దక్షిణనుగురాపురంబు † శనరు ధరితిన్.

శా. అసీట నివృధుకాంతసంతతి సముద్యద్యుక్మసాలాంతరా
 భాషిర్భూతవిడూరజాతమయకుఁడ్యవ్రాంగణాధ్యాతత
 క్షావజ్రోపలవేదికాగ్నిరుచిమఁచ్ఛక్రాశ్శవేశ్మాంశునే
 ఖావల్లద్రవిజాతరంగమఃశిరంఁగత్తుంగ సౌధంబునన్.

మ. జన్మలం జల్లనిచూపులం దనుపుచున్ † శంపాలతాంగుల్ నయం
 బున వేవేల్ తనచెంతఁ జేరి యుడిగంఁబుల్ నేయ నంతంతకున్
 ఘనతన్ దిక్కులరాజు లెల్లఁ బొగడం † గర్జాలరాజ్యేందిరం
 గనుసన్నన్ వరియించె ముద్దళిఘరిఁక్షాజాని రంజిల్లుచున్.

ఉ. అంతిపురంబునం దగునహఃనగ్నిజాకృతిభావచిత్రాల్లీ
లాంతరకై తవంబున మృగాక్షుల కందఱు కన్నిరూపులై
యెంతయు ముద్దులళ్లురినఃశేష్యరుఁడేలుఁ బదాఱువేలనీ
మంతినుల నిరంతరము • మన్నన సేయు మురారికై వడిన్.

కం. ఈలీల ముద్దుగుమ్మల
నేలుచు మదిఁ దమి చెలంగ • శృంగారాభిం
దేలుచు మహిషీజనముల
లాలింపుచు స్మరకథావిలాసము మెఱయన్.

సీ. ననువుగా నొకవేళఁ • గనకాంగి యొక్కతై
శుభలీలఁ బదముల • నభినయింప
పనువుగా నొకవేళ • ననఁబోడి యొక్కతై
వీణానినాదంబు • వినికేసేయ
తనువుగా నొకవేళఁ • దరశీక్షణ యొకర్చు
పంతుమార్గపుపాటఁవీంత చూప
నినువుగా నొకవేళ • నీలవేణి యొకర్చు
ఘీత వై నశృంగారకృతులు చదువఁ

తే. గీ. బనువుగా నొక్కవంకజఁ పత్రసేత్రీ
మదపతులరాయబారంపుఁచూట లాఙ్గ
జనులు కలియుగగోపాలుఁ • డనఁగ వెలసె
సరసగుణహారి ముద్దులళ్లురిమురారి.

సీ. ఏవేళ నడిగిన • ఘోరాశముగ నిచ్చు
నేపాటికవి నైన • నెలమి మొచ్చు
గుణ మింత గలిగిన • గణుతించి జను నేలుఁ
దప్ప అన్నియుఁ దాళి • తలఁచు మేలు
నాయంబుఁ గూర్చుచో • నాయంబు పఱరించు
నాశ్రితావళిఁ జాల • నాదరించు

విరసించు నెట్టిభూవరు నైన ననిఁ జెండు
సాధుగోష్ఠిని ప్రొద్దు ♦ జరపుచుండు

తే. గీ. నిలను గావునఁ జక్కవఁ దులును రాజు
లార్గురు పదార్గురును గాని ♦ యన్య తనయె
యనఁగ సుగుణసమష్టిచే ♦ సతిశయిల్లు
సరసనులభుండు ముద్దుల ♦ శ్లఱివిభుండు.

సీ. తనదానజలలీల ♦ తటవతీతతిమహాం
బుధులకు నెడ లేనిఁపొందు గాఁగ
తనరమ్యతరయశోధవఱిమ యామిసీ
వరునిబింబమునకు ♦ మెఱుగు గాఁగ
తనతేజ మిలఁ జుట్టుఁకొనుగట్టు పెన్నెఱుల్
మొగ్గరంబుల విచ్చుఁమొగ్గ గాఁగ
తనసౌతిభారూఢి ♦ వనజసంభవశేష
వాల్మీకులకు మేలుఁబంతి గాఁగ

తే. గీ. తనమనోవర్తనము నెన్ను ♦ ధరణికన్య
కామణీదాశరథిపాదకమలబంధ్ర
మద్రుమరలీల నలు వొండ ♦ మహిసి వెలసె
నరిజనవిదారి ముద్దులశ్లఱిమురారి.

వ. వెండియు నఖండపాండిత్యమండితఖండవరశుకుండలకుండలి
కులాఖండలదిజ్మండల వేదండపాండురకీటిక మతవిభుశుభాపాదనప్రచండబల
సముద్దండదోర్దండ కండుకీతతాండవఱుఱురమాకుచకరండ హిండమాననవ
నవప్రవాళమణికాండసమరపరమండలాధిప తిమిరఖండనశోండమహోచ్చండ
చండకీరణమండలుండును, పరమర్దనగతమార్దవహృదయ దుర్దమ మదకర్దమ
సమ్మర్ద విన్యమరసమరహార్దవినర్దమాన విరోధిరోధికా నిర్దళనదుర్దాంత
సార్థకవఘ్నోపమ పరుషతరకరఘురట్టఘుట్టన తృప్త్యమానధరణి చత్వర
తదాత్వవిసృత్వర చక్రికులశక్రిఘ్నాకాంత నిర్వక్రిమణిమూర్ణ తాసవర్ణ తా
లభవర్ణ సామంత మహీకాంతగళ పరిగళదనర్దళశోణితదోణికానిపానసావ

ధానముత్తాలకరతాళ భూతనేతాలమండలుండును, సంవర్ధనముయప్రీవ
 ర్తమాన సర్తసపాష్కల్యపుష్కలూవర్తఘ్నగన్ధిగోమానుసంధానసమింధాన
 మంధానశిఖరి సంధితకలశసింధు బంధుగగన జంఘాలతా విస్సంఘల తరంగ
 సంఘ సంఘటితఘమఘమూరవ గౌరవవృత్తిభైరవమందుభి బృందన
 కందళితనినాద మేదురిత చక్రివాళాంతరాహిండును, కరాళకరతాళ భూత
 ధారాధారాళనీరపూర కోరకితయశశకుసుమజాలకరవాలిండును, హృద్యాన
 వద్యతనగరంత కాంతశశికాంత సౌధాంతరహగ్నిశ విహరినూణ విసేపా
 కన్యకామణీనిస్తులస్తన కనకకలశకనకకలంక కుంకుమ సంక సంకలన చుంక
 నన్యకరాంకసూచితమకరాంకవిజయోంకనో న్నిద్రా రామభస్మిపూజా
 జాయమాన విశ్వవిశ్వంభరాభరణ విశ్రుతిశాశ్వత శ్వేత్యగుర్ముగండును,
 తరంగవతీభుజంగశిఖరిపుంగవరంగదభంగ సాంగత్యసంభాషిత గాంధీర్య
 ధైర్యుండును, వినిద్రతరస్రభావ ప్రసమాన ప్రయత్నముచిహ్నక దళినినో
 రాజ ప్రాదేశసాదేశనిస్తుల తులాపురుషాదికన్య సంనిమమహాదాన ముహూర్తా
 వహసితకామారగురుకల్పతరుకామధేనుకమలకన్య రిశు కనకగిరి కలశజలకన్యా
 నుండును, కరుణావిశేష బోధిమోక్షాభ్యాసంత్ర స్వతింత్రానిధానుమహా
 ప్రధానుండును, పుష్కలజయూ పిష్కలరణ దుష్కరతర సమరముష్కర
 తురుష్క-భానుష్క-ధనుంజయ నిష్కా సనోష్కీకృత ప్రతాపనారాయు యుండును,
 ప్రతిదినకృతభారతభాగవతరామాయణ పారాయణ యుండును, అక్షీణానీకీకృ
 కులకోలాహల రూక్ష భాషణభీషణవేష నిద్రోమణమహిమసూలంకమునీ వరస
 ప్రతికోటితనీయ కోటిరకోటిచిరత్నరత్నసినరసనకినలయన్య రుణకలిత సాచ
 రణకోమలచరణుండును, సంచత్తిరునర్ధిరాజసప్తాంగహరణుండును, ఖండీరగిరి
 ధరా చండకీరణమండల శరపాండురకాండజ కందర్పకాండ కలశకాండాది
 డిండిరగరుడతుండపులోమ ఖండి శుండాలశరత్కాండగోడవదలకమంజుల
 ప్రకాండవేదండరిపుండనాఖండిస్ఫూర్తికీర్తి పరికరూర్పరపూర్ణ కనకకలం
 డాయమాన బ్రహ్మాంకుండును, నారుహాన్నిబ్బరగండుండును, మదవద
 గాలభువనజంపతీ ధృతిలుంపనసంపద్యమానమానస సంపదాదంచిత్రసంగినా
 ప్రావచిత పంచశర పంచశరీ వికర్షణ వర్షిత మకరందవర్ష బృందనంచేహ

పా. 1. భాతాళ. పా. 2. రిశుత్వేళి.

దోష్కర్ష వేల్లితవల్లవాధరా కలిత కనక వల్లకీవాచనుండును, మావిరి
మాణవీరాయమర్మభేదనుండును, కోవప్రసాదచటులకుటిలాలోకననటిత
కుశేశయవితానసంరంభ కుంభస్తనీమోహనకుసుమసాయ కుండును,
కుంతూరి దుర్గనాయకుండును, తత్తాదృశ శృంగారకృత్రిచమత్కృత్రితరంగిత
సుకవిహృదయకంజరంజనానుక్షణవీక్షిత కటాక్షుండును, దక్షిణ సింహాన
నాధ్యక్షుండును, తిరుమలనృపాల కలశాంభోధి పూర్ణిమాశశాంకుండును,
ధరణీవరాహాంకుండును, కల్యాణ పరంపరోదారకుమార ముద్దునీరవృప
కల్పతరు తపః ఫలంబును, కమనీయగుణతరంగ లింగాంబికాగర్భశుక్తి
ముక్తాఫలంబును, మోహనశరవిలాసబాలికాజనలీలాలోలుండును నగు
ముద్దళఘరిభూపాలుండు. నీరజబాంధవుం డుదయింప నొక్కనాడు నిత్య
కృత్యంబులు నిర్వర్తించి బలువగు మానికవుఁ దొడవులుదొడిగి చెలువు
మీఱఁ గొల్కుసింగారంబు చేసికొని యనితర సాధారణరీతిం గ్రొందుకొన
మందమందగతుల సాధంబు డిగ్గి తనడగ్గఱం గిక్కిలకీసి యిరుపకీ యలం
డెక్కులంబిక్కటిల్లు చక్కెరవిల్తుదిక్కటాల్లవలె నెక్కువ పొగరుమేని
తెక్కు తెక్కువ తక్కువ లేని చక్కని వయసునిక్కువగ జక్కవగుబ్బ
లాండ్లు కర్పూరకస్తూరికా సంకుమద కుంకుమపంక కమల కర్పూరపుల్ల
మల్లికానముల్లసిత సారభంబులు గమ్మునంగ్రమ్ముకొని కనకముకురకరండ
కళాచికా కనకాలుకా కౌక్షేయకోసకోభితకరారవిందలై వెంబడింపఁ
గొన్ని యంతస్తులు దాటి యట చన నంగనల నందఱ మగుడం గనుం
గొని తననంతరంబునఁ జెంతఁ జేరి కొందఱువనన్నీలు మునుమున్నుగా
నూడిగంబులు ఘటియింప నెన లేని గాజసంబు నటింప నిగనిగ నిగుడు
తోగరాజుగతి సాగనుడంబు లంబుజరిపు దృషదున్నేషనితంబాడంబరంబు
విడంబింప నింపునింపుప్రాగెంపుగుంపు చెక్కడంపువగం దురంగలింఱు
కట్టాణిముత్తియపుగట్టి చప్పరపు ముంగిటిరంగు లర్యమమణి పర్యంత
గిరిదర్యంతధరానటితకునటికాపటలోత్కట శోణిమగరిమ రాణింప గరగరిక
దొరయు కట్టుడాలు జాలుకొను నీలంపుకంబంబులం గ్రొందుకొనుచెందోవ
జిగిపొగరునిగుడఁ బగడపుబోడెల గుమింబాదుకొను నునుపుతత్త్రప్రదేశ

పా. 1. క్షణపక్షసీతకటాక్షుండును. పా. 2. యచట.

నిరూఢవిటపి విటపాఢాకమాన బాల వ్రావళబాలలీలం బెలువ వేడుకల
 సీనువై డూర్యంపుపొడి జిగిబెడగగు నిడుదపొడి వనినడకురోడిగ తుదిమొద
 లుకడాని గంటలవలుకునిగుడ నికటతట మృగయావిధానసావధాన కీరాత
 వరాలోహకరాకృష్ట ధనుష్టంకారంబుల యలంకారంబునెరవ, నారాడ
 నెనంగు నింగిలీకపు గచ్చు హెచ్చుగోడల నీడలరంగు మీఱు నేకరంగీపట్టు
 మేల్కట్టుబిగిలింత నిరంతర విహరమాణైరావణ కరవిధూత కటకతట
 భాసమాన కాసార సారస పరాగభరంబులు తిరంబు గొలుపఁ గడుపులు
 గొని యుదుటవన్నెల ముంగిటనుండు వేదండమండలంబు లున్నతశృంగ
 రంగత్తరంగితసంచార నీరదబృందంబుల యందంబుజూప నోయ్య నోయ్యన
 మవ్వంపు లాగడంపు సోరణగండగొండ్లి నలుపు జానోవాణీలుబొమ్మల
 యొరపు కనుమళరసాంఘాయ సంపద్యమాన చాతుర్యధుర్యకిన్నర దంపతీ
 విలాసంబులు మెఱయింప నుదయధరాధరంబు విధంబున డంబుమీఱి
 మెఱయు నమరావతి గతి నాకలిత నుమనస్సంతానసూరభియు, రామవన
 ప్రస్థానంబుగతి చిత్రకూట స్థిత్యభిరామంబును, చంద్రమండలంబు
 బాగున సుధాధవతంబును, రావణ సైన్యంబు వసువున నతికాయనూ
 నాశ్రయంబును, సుగ్రీవ సమ్మూఖంబుడగఱున నవారిం సంఘార మూరుత
 కిశోర నీలగవాక్షకుమూదాభిరామంబును, సుధర్మాస్థానంబు చందంబున
 రంభావిరాజమానంబును, శుక్రనననంబు శివ నగురుచాననాపాసితంబును,
 నగుకొలుపు కరాటంబున బాలసూద్యునింబాణం జీరి తనకు మేలు గోరు
 ధరణీసురుల మంగళాశీర్వాదంబులును, తనకుఁ బరాకుడలిపి బరాబరి
 సేయ సంభ్రమించు కంచకి వ్యూహంబుల సాహోనినాడంబును, తన
 ముఖసందర్శనంబునకు నందడించు సావంత ధరణీకాంతుల మిథున్సంఘ్నుష్ట
 మణిమకుట విటంక టంకారంబులును, తనగెలుపువద్యంబు లుగ్గడించు
 వందిబృందంబుల విజయఘోంకారంబులును, తన చరణారవింద వందనము
 లకు ముందుముందుగా సాగలి దండంబిడు శిరువులున్న చెండి మన్న
 కొమాళ్ళ కలకలంబులును, తన నవ్వుపువ్వుసోనలకు మవ్వంబు నివ్వటిల్లఁ
 గొలుపు మ్రొక్కులు ఘటించు వారవనితల కిలకిలల యలబలంబును, తన

పా. 1. వగను. పా. 2. గిరువులును.

సమ్ముఖమ్ముఁ జేరఁ గ్రమ్ము కలభమ్ములకాంచన ఘంటికాఘణఘణమ్ములును, తనయెదుట వేషధారులై వచ్చు శైలూషుల వినర్దమాన మర్దల తాళసముత్తాల ధణంధణంబులును గ్రొందుకొన నందు.

మ. హితులున్ రాజు లమాత్యు లూడిగములుం ♦ హేజీబు లార్జుల్ పురో హితులున్ జ్యోతిషికల్ నటుల్ భటులు సాహిత్యప్రవీణుల్ కవుల్ మతిమంతుల్ జయకాఘ్లు పాఠకజనుల్ ♦ మాష్టీలు వజ్రీలు నూరితభక్తిం గొలువన్ మహావిభవముల్ ♦ చెల్వొంద నందంబుగాన్.

సీ. నున్నునరిగెనకనీపని సూరెపుటపు మి

న్నలు గ్రమ్మునమ్మాళిగలను జమ్మి
చే నున్నున్నుని ♦ చికిలిపైఁడి మొలము
చికటారి సుడిగమ్ము ♦ చేతి కొనఁగి
మోలఁ జిత్తరుపటంబునఁ బొల్చు శ్రీరాము
చరణాబ్జములకు నంజలి ఘటించి
బాలీనుబటువులు ♦ పక్కదిళ్లును మేలు

కట్టుపూజులులఁ ♦ గలయఁ జూచి
తే. గీ. స్తామముగ పైఁడిపావడల్ ♦ చామరమ్ము
లాడ జిగినింపు రతనంపు ♦ టరిదికట్టు
గద్దెపై నంత ముద్దులఁగ్గరి విభుండు
నిండుకొలువుండఁ గన్నులఁవండు వమర.

శా. ఆరీతిన్ సభ ముద్దులఁగ్గరిధరాధ్యక్షుండు కొల్పొండి తా
హేరాళంబుగ నయ్యెడన్ నడుచు సాహిత్యప్రసంగంబు గం
భీరప్రాణిమ మించ నన్ బిలిచి నెమ్మిం బల్కె వీణాకన
ద్దారీపాణి నువర్ణ కంకణధుణాత్కారానుబంధోస్తులన్.

చ. అనువుగ రుక్మిణీపరిణయంబును మున్ హవణించియార్యు తా
ననఁ దనియించినావు మము ♦ నప్రతిమంబుగ నవ్యకావ్యమిం
పును రచియించుమీ సూగసు ♦ పోడిమి మీఱఁగ నత్యభామసాం
త్వన మనఁ గప్పరంపుచలువన్ గెలువన్ దిరుకామసత్కవీ.

కం. కాకులవలె నింటింటను

కాకవు లున్నారు హంసకై వడి భువిలో

శ్రీకామ నీకె తగురా !

యేకడ నుడి పాలు నీరు ♦ నేర్పఱుపంగన్.

కం. ఏభాష నైనఁ గృతిపతి

శోభనములఁ జెందు నీదుఁసూక్తులవలనన్

నీభాగ్య మనదృశము గౌ

రీభవకరుణానివేశ ♦ శ్రీకామేశా.

వ. అనిన విని తదాజ్ఞానుమతి నే నంగీకరించిన నతండు సబవలు మానంబుగాఁ గర్పూరతాంబూల కనక చేల కమనీయ రత్నాభరణస్తోమ గ్రామప్రదానంబుల నానందంబు డెందంబునఁ గ్రండుకొన నొసరించినః

తే. గీ. తనదు దక్షిణ నాయకత్వమున కుచిత

ముగను ముద్దళఘురిశౌరి ♦ ముదము మీఱు

నాటి రుక్మిణిఃపరిణయం ♦ బండుకతనఁ

దా నిపుడు సత్యభామాసాంత్వనముఁ గోర.

కం. అదితికిబలె శ్రుతిభాషణ

మొదవెంటు బుభాల్లి కనుచు ♦ నొగి శ్రీవతి నె

మ్మది ముద్దళఘురి యనఁ దగి

సదయత మఱి సత్యభామాసాంత్వన మెంచన్.

వ. అనుచు ననుచువేడుక నతని యింగితం బెఱింగి సంగరాంగణా భంగుర నిజ విజయరమా సౌమాంగల్యసంధాయకు, నపారకృపారస పోషిత కవిగాయకు, నాశ్రిత జనాభిమతార్థదాయకు, ముగ్ధవధూకుసుమ సాయకు, ముద్దళఘురిభూనాయకుఁ, గృతినాయకుం జేసి నే నేర్పినవగ నడ దీర్చి తేర్చినపన్నీటిసాటి తేటమాటలుచేర్చి కుపితనాయికా సాంత్వన పర గోపాలకానల్పకల్పఘంజరీసంజరీజృంభమాణసౌరభమ్మువిధమ్మున దినవిగమ సమయ 1...నిన?...వీషుజలపటలలోలుత...ద్విధ్వంకుర పరిగళదమృత

...1, 2, 3. గ్రంథపాఠములు.

బిందుబృందంబునందంబునఁ గంజభవహృదయ రంజన పురుషాయిత పరవశ
సరస్వతీ కుచహస్త విసృన్మిన్ముల జాతిసుమరీతి శృంగారరసతరంగితాంతరంగ
కనదనంగ కర్ణరసాయన రతికృత రతికూజితంబు నోజ నే రచియించు సత్య
భామాసాంత్యనం బనుకృతి నతి చమత్కృతిం బెరయ నరసవచో మాల్యంబు
సాఫల్యంబు నందఁ జిందు మకరందపూరం బగుతదీయ వంశావతారం
బభివర్ణించెద.

సీ. వనజసంభవమఘుఁ వద్భవామరకోటి

కోటిరమణులతోఁ డ బోటి మీటి

జహ్నుకన్యామణి ఁ సలిలనిర్మలజాత

జాతరూపాంభోజ ఁ సమితిఁ గేరి

నీలాభిధానవ ఁ ద్బాలామణిహారి

హారిద్రవరదీప్తి ఁ యనఁగఁ జీతి

బ్రహ్మర్షిపూజన ఁ పరిమళపారమ్య

రమ్యసాగంధిక ఁ ప్రభలఁ జేరి

తే. గీ. రహిఁ బెలఁగుసారరుచి పూరఁరత్నహార

సహితవక్షోజ కాఠిన్యఁసహనగణ్య

నవనవారుణ్యనటి తాబ్ధిఁనంధనార

సారసంబు ముకుందాంఘ్రి ఁ సారసంబు.

తే. గీ. దాన నొకజాతి జనియించి ఁ తనర నాత్మ

వాసనలు ఘమ్ముమన శుద్ధఁభావ మమర

నందుఁ బాఁ జెంది యుదయంబు ఁ నందె జగతి

ధీప్రభోగప్రభండు నాఁగ ప్రభండు.

కం. ఆనాగవిభుఁడు గంగా

స్నానము గావించి విశ్వఁనాథునికృప యెం

తేని తగ విశ్వనాథ

క్షానాథునిఁ గాంచె వేడుఁకలు నలు వొందన్.

ఉ. నాగవిభుండు పాదభజనంబుననే కడు ధన్యుఁ డంచునో
 బాగుగ విశ్వనాథుఁడు కృపాపరిపూర్ణుఁ డలం బొనంగె నౌ
 రా గణియించుచుండె నుద్యరంబునఁ దోచెను తోచి క్రమ్మరన్
 దాఁ గటకస్థితిం దనరెఁఢాతి శివోన్నతి చిత్ర మెన్నఁగన్.

కం. అవిశ్వనాథుఁ డాఠోఽ
 ద్భావిత చారిత్రుఁ డగుచు ♦ ధనదనుహృత్తా
 నేవధియై హితసుధియై
 జై వాత్మకమాళి యనఁగ ♦ జగతిఁ జలఁగన్.

మ. ప్రబలారాతి కుమారకోటి ప్రతిబింబంబుల్ నిజచ్ఛాయశో
 నిబిడంబై కనువట్ట సంగరమహిన్ ♦ శ్రీవిశ్వనాథుండ్ర బా
 హు బలప్రోద్ధత ఖిలపుత్రితభుక్తై ♦ గుంప్పారె బ్రాహ్మణ్యంబునన్
 సాబగౌ నచ్చరనిచ్చ పెండ్లికొడుకున్ ♦ జాలాలి చలనంబునన్.

నీ. కామునిరూపు భంగముఁ జెంప నెవ్వని
 కడకంటిచూపునఁ ♦ గ్రంథుకొనఁగ
 వంశంబు జెరలెను ♦ వసుధలో నెవ్వని
 చండరసోన్నతి ♦ మెండుకొనఁగ
 దండ భ్రద్వృత్తంబు ♦ తరిదుంగ నెవ్వని
 పటుపదాళి స్ఫూర్తి ♦ పరిభ్రష్టి
 అవనికుంతలము చిక్కు వడియె నెవ్వని
 చేకత్తి యొక యంత ♦ చిందు ద్రోక్క

తే. గీ. నతఁడు భవి రాజకేఖరుం ♦ డళులబుధజ
 నాభిమతదాత యీశ్వరుం ♦ డమితభూతి
 ఘనుఁడును నయజ్ఞరక్షకుఁ ♦ డనఁగ బభిరె
 తనరు.నాగయ విశ్వనాథప్రభుండు.

ఉ. సాగర మెంతయుఁ బల రజంబున నింకు శిరంబు లూచుఁ బ్రా
 గ్భోగివరుండు ఘోటఘరఁకోటివిఘ్నన దుందుభిధ్వనిన్

నేగ వియత్తలం బదరి ♦ విచ్చు నటన్న జగత్త్రయంబునన్
నాగయవిశ్వనాథ నరనాథుని శౌర్య మవార్య మెన్నఁగన్.

ఉ. డెబ్బదిరెండురాజులఁ గడిందితనంబునఁ గొట్టి పోరిలో
డెబ్బదిరెండుగెల్పులు వడిం గయికొంచు సమగ్రకీర్తిచే
నుబ్బుచు విశ్వనాథవసుఁధోత్పలబాంధవుఁ డొప్పు నారుహ
న్నిబ్బరగండఁ డంచుఁ దను ♦ నిద్దర నందఱు ♦ సన్నుతింపఁగన్.

శా. విద్యారణ్య తపోవిపాకవిభవావిరుద్ధత సింహాసన
ప్రోద్బద్ధుర్లను భార్గవిజయ లీలోన్నిద్ర భద్రాగ్చనా
హృద్యప్రక్రియ నింటఁ జేర్చుకరణిన్ ♦ శ్రీవిశ్వనాథుండు చం
చద్యోగంబునఁ జెందెఁ దత్కరుణ హెచ్చున్ శాశ్వతైశ్వర్యముల్.

కం. ఆవిశ్వనాథనృపతికి

శ్రీవీరాజమకుఁ బెద్దకృష్ణనృపాలుం
డావిర్భవించెఁ దిభువన
కోవిద సంస్తూయమాన ♦ గుణమణిఖనియె.

మ. జగతిన్ నాగయ విశ్వనాథుపెద కృష్ణక్షోణి పాలాసిన
న్నగదప్టాహిత దుష్టయోధు లమృతాంధప్రక్రియన్ మించి వా
సిగ నస్వన్నతఁ గాంచి యంత విగతఁజ్వేళాతిరేకాత్ములై
ఖగవాహప్రతిమాను లైరి యిల స్వగ్గంబందుఁ జిత్రంబుగన్.

సీ. ధర భోజజాతోర్జిత కళాస్థి వహించి
లలిత నత్యాలాపకలన గాంచి
ఋక్షభవోన్మేష ♦ ఋజుకీర్తి జెలు వొంది
భద్రాతిశయ లీలఁ ♦ శ్రాఘ్నిఁ జెంది
యలరుసుదంతాలయ వసతి రాణించి
సూర్యాత్మభూమోదచర్య నించి
మిత్రవిందాధిక ♦ మృదు భావమునఁ బాంగి
లక్షణోదార లీలలఁజెల్పి

తే. గీ. యరునుమీఱఁగ నరిదియై ♦ యగఁకుఁ డగుచు
 మఱియు నబలానురంజనఁనుహిమఁ జెంది
 యెంతయుఁ జెలంగె నభినవఁకృష్ణఁ డనఁగ
 విశ్వనాథేంద్రుఁడై పెదకృష్ణఁ ♦ విభువరుండు.

ఉ. ఆపెదకృష్ణ భూవర కుఁలఁగ్రణికిఁ జనియించె సంతత
 పాత్రితకీర్తి హారి సుకృతానుగతైక సతీనిహారి త
 ద్భావవతంసముక్తి పరిపాషణతోపిత శేషభాగి వా
 ణీపతి పెద్ద వీరధరఁణీపతి కోసతిరస్కృతారియు.

సీ. ఆహవధరణియం ♦ దతిరాద్రాగతి మించి
 నక్షత్రశీర్షనిర్భరశనఁ డేసి
 వితతజడిమఁ దాల్చు విద్యేను రాజమం
 డలము వదాన్యుఁ డువలఁ జదిసి
 పలునుహాదంతాను ♦ బంగంబు వీడంగ
 నను హృదినాసనాహారి యొనర్చి
 చిత్రంబుగను వినాసికఁ గూవిధము దోష
 వినుతవివాచిని ♦ విస్తరించి

తే. గీ. వితతవిశిఖాస్తి కాలికానిలససంబు
 బహుకరావాస్తి యనఁ జాలఁ ♦ బరిభవిల్లఁ
 గీర్తి చేకొనె నుద్దండఁచూచి కృష్ణ
 విభునిసీరుండు రెండవ ♦ వీరుఁ డనఁగ.

మ. అదనన్ శ్రీపెనవీరశౌరియరియాహా కారణోనుండ నిం
 డుదయ న్మోహపురాణి తా సవతి బోటుల్ చూడ నీకొంకు లా
 పెదవీరాతనియించు వా రని రతాస్తిక దృష్టి చేకూర్చు నా
 నదరెన్ గుండియ వాని కవిభుని పేర్తై యూనుడే తోచెనో

కం. ఆవీరవిభుఁడు తిరుమల
 దేవీరమణీయలీలఁ ♦ దేలుచు విశ్వా

పా. 1. విమతవాణిశృతి. పా. 2. నసపృకనూర్తి.

వీరవిభుఁ గుమార కృష్ణ

క్షౌవరుఁ గస్తూరిరంగ ♦ జనపతిఁ గాంచెన్.

ఉ. విస్సధరావరుండు పెదవీరన్మపాలతనూభవుండు తే
జస్సమదత్వరాతిశయశాంత పయోజభవాండ మండలాం
తస్సుదృఢాంధకారత గనంబడ వేదపుగట్టి వెన్నుపై
నుస్సు రటంచు వైరినవు ♦ లుండక మ్రొక్కిరి లువ్వగర్వ లై.

శా. ఆవిస్సక్షితి పాలవంశమణిబాహులక్ష్యకాక్షేయకా
గ్రావిరూఢత నమగ్రీకంపమున నాహవే డిడాల్లుండె యెం
తేవేగంబునఁ జంచలించె మఱిదానిన్ సర్వగీర్వాణ కాం
తావక్షోరుహహారముల్ కడుఁ దనంతన్ గంప ముండెన్ రహిన్.

ఉ. ఆనరనాథుతమ్ముఁడు రణాంగణతుంగతురంగ ధాటికా
నూనఘరానవద్యదశనోద్యదతిద్యువరాగ యోగన
ద్యోనిబిడై కకర్దమ మహాదధి యల్లకుమారకృష్ణభూ
జాని చెలంగె నౌ నిజభుజానిభృతప్రబలవ్రతాపుండై.

మ. సమరప్రాంగణసీమ వీరవిభుకృష్ణక్షౌవబాహుగ్రదు
ర్దమకాక్షేయక విక్షతారి నృప వత్సస్సార్ధరక్తావివి
క్తమహీకర్దమయుక్తి భిన్నకరిముక్తారేఖకల్ కీర్తి
స్యము దోచన్ వెదఁబెట్టు కైవడిని ♦ నిచ్చల్పొల్చె శుభ్రాకృతిన్.

సీ. దురుసుమన్నీల కీర్తుల పేరిటివెడంద

గట్టుమీఁగడచట్టు ♦ గొట్టికొట్టి

పెరరాచపూప గుబ్బెతలపేరింటిప్రో

యాండ్రమానము కొల్ల ♦ లాడియాడి

వరమహీపతి జయేందిర చంటి పేరింటి

ధరణీధరము కేలఁ ♦ దాల్చి తాల్చి

దూబరిపెనుదాయనై బు పేరిటిగట్టు

చిల్వమో మదుముక ♦ చీల్చిచీల్చి

తే. గీ. పంపులకు రానిదొర ప్రతాపంపుకెంపు
 మెఱుఁగు వేరిట కార్చిచ్చు * మ్రింగిమింగి
 వెలసె నీరీతిఁ గృష్ణలీలలఁ జెలంగి
 యిద్దజయహారి వీరయఃకష్టశౌరి.

చ. అలరుకుమారకృష్ణ మహిపానుజుఁ డాహవనవ్యసాచి య
 త్వలఘు యశోవిశోభి హరిదంతరసంశమసాచిమర్ద లి
 ర్దశనఘన ప్రతాపుడు వదాన్యకలాగ్రాణి నజ్జనావనా .
 కలితగుణాలవాలుఁ డగు * కస్తురి రంగస్మృషాలుఁ డిమ్మహిన్.

కం. ఆవిస్స భూపతివలన
 నావిర్భావంబుఁ జెంది * యఖిలప్రభుసం
 భావిత నిజవిజయ ప్ర
 స్తావుఁడు శ్రీ ముద్దుకృష్ణ * జనవతి వెలసెన్.

సీ. జన్యోర్వి విమతకుంజరతాడన మొనర్చి
 యసమాన బలనహయతఁ దనర్చి
 రిపువత్సకంఠనిశ్చేదం బమగ గిల్లి
 పరభోగిశీరముల్ * పగుల మెట్టి
 యహితోగ్రాసే నోద్భవాగూర్ణిఁ గుదియించి
 స్ఫుటయశోదానంద * స్ఫుటన గాంచి
 తనర మందారాహృతిని చాలనుప్పొంగి
 ప్రబల సత్యాలాపఃరస మెఱింగి

తే. గీ. చక్రధర శృంగపద్మాతిశయము మీఱ
 శిష్టజనరక్షణము దుష్టశిక్షణంబు
 నతిశయిల నవ్యగోపాలుఁ * డనఁగ వెలసె
 విస్సవిభు ముద్దుకృష్ణ భూవిభువరుండు.

చ. నలువుగ ముద్దుకృష్ణ నరనాథశిఖామణి గాంచె షేష్కతో
 నిలవయి చంద్రసూర్యు లుడఁయించిరోకో యని లోకు లెన్న ని

శ్చలగతి ముద్దువీరస్వపఃచంద్రుని శాశ్వతకీర్తిసాంద్రుని నిర్మలతరధీరతావిజితమందరు నిర్మలభూపురందరుకా.

కం. ఆముద్దువీరనరపతి

భూమండల మేలఁ గమత ధుజగవిభు కీరి

గామిణ్యప్రదిశాకరి

సామాజిక సారవభామ ధ సారోన్నతుఁడై.

సీ. జాతిమాలిన యవ్యసతుండు వివరింప

సాటియే సౌందర్యసారమునను

రీతిమాలిన యల్లజాతరూపనగంబు

సాటియే యనువమస్థైర్యమునను

నడకమాలిన యల్లనందన వనశాఖ

సాటియే నిర్దిష్టచారుకీర్తిఁ

దెలివిమాలినయట్టి తొలుకరి క్రొమ్మొగుల్

సాటియే సతతవిశ్రాణమునను

శ్లో. గీ. ననుచుఁ దను జను లందఱు ధ నభినుతింపఁ

దనరె దుర్దాంత సామంతధరణికాంత

సంతమనశాంతి పటఃఘామ ధ చండఘామ

విదితజయహరి శ్రీ ముద్దువీరశౌరి.

చ. అనికయి వచ్చి కోధరస ధ మాలినడాలున నేలుశాత్రువా

ననములు పద్మముల్ దనరు ధ నవ్యకీటమణుల్ పరాగముల్

గొనబుగ వెల్వొకం దనదు ధ కోటిమరందరసంబు ముద్దుకృ

ష్ణస్వపతిముద్దువీరనరధాని ఖడ్గమిళింద రేఖకున్.

చ. అలనరనాథుతమ్ముఁ డఖిలారిభయంకరచారుమూర్తి య

త్యలఘుశుభానువర్తి ధవఃఖాంబుజ కాంతి కచంద్రచందికా

విలసనభవ్యకీర్తి గుణవిశ్రుతి నేడవచక్రవర్తి ప

ర్తిలై నిల నిర్మలప్రభవఠేణ్యుఁడు సత్కవిలోకగణ్యుఁడై.

సీ. పాఱుచోఁ గంపలు ♦ పట్టి బెజ్జము లై న
 చెవులఁ బూమొగ్గ లొంట్లవగ మెలఁగ
 నెదుట మోటులు దాఁకి ♦ నుదుటఁ గ్రొమ్మిననెఱుగి
 జిగి కుంకుమంపుబొట్లగను నెగడఁ
 దలపాగ వో బోడితలల నంటినపాప
 కుబుసాల్ రుమాలచెంగులుగ మెఱయ
 నొనరఁ గాల్గ ను జాట్టుకొనినతీఁగలగుంపు
 కొమ రొందుబిరుసుపెండెముగ నమరఁ

తే. గీ. జెట్టులను కోటరములందుఁ ♦ బుట్టలందుఁ
 గుంజపుంజమ్ములను డాఁగి ♦ గంబిడిండి
 లండివగచెండి వజ్రీలు ♦ బండుపిడిరి
 వసుధఁ దిరుమల విభుదాడివలన నోడి.

ఉ. పంపులచేత గెల్వఁ జలపట్టను కూటపుమూక గొటపుకా
 గుంపులచేత బెట్టు గడికొటలు లగ్గులుపట్టి మూంపులొ
 మంపులచేతఁ గోమలులమానము కొట్టులుపట్టి కీర్తి మూర్తి
 యింపులచేత మాతిరుమఁలేందుని కెవ్వరు సాటి యొమ్మహిణి.

సీ. పెలుచఁ దోమనివట్టిములు చేర్చుటలు మాని
 యిలఁ జ్చెడిపట్టులు ♦ లిఁచ్చు నేర్చు
 పలుమాఱు వడ్డికొనులు కూర్చుటలు మాని
 యెలమిఱోన వరాల ♦ నియ్యనేర్చు
 గోరుబేరుడుకూటికొరిక మాని హా
 యిగనురాజాన్నంబు ♦ లిడఁగి నేర్చు
 నిల మోచి తనకుఁ దెచ్చివ్వునుటలు మాని
 పలుమఱు నల్లఱు ♦ నిలుపనేర్చు

తే. గీ. గట్టుపెఁ గాఁపురం బున్నగొట్టు మాని
 యొనర మధురాపురమునందు ♦ నుండ నేర్చు

ప్రబలుసుఖముల వేంకటభర్త నిండు
వేడ్కలు చెలంగఁ దిరుమలవిభుఁ డనంగ.

సీ. ఆర్యానుమోదనప్రౌఢరీతి వహించి
యమరుసంపద హెచ్చుకొమరుఁ బూని
పరమహేభృద్భేదపటుశక్తి భరియించి
ప్రథితసుబ్రహ్మణ్యభావ మంది
తతమహానేనాభిధానసంగతిఁ గాంచి
బహుళాత్మజస్ఫూర్తిఁ బరిధవిల్లి
తారకజయలీల ధారుణి వెలయించి
శూరపద్మనియతి జూరలాడి

తే. గీ. వాసవాసత్య వరణీయభానురాంగ
పటిమవల్లీలనద్వైత్తిఁ బ్రబలుకతనఁ
దిరుమలేంద్రుండు కొమరునితీరుఁ జెంచి
పరమహేనమూర్తికరుణచేఁ బడసె గీర్తి.

సీ. హరిఃపాశులను గూఢః నశనులీలల మించె
క్షితి వనంతోత్సవం బతిశయిల్ల
సరిభేదనస్ఫూర్తిఁ సురగుం డన రహించె
విజయదుర్గార్చనావిభవ మెసంగ
నుడిరాజనారాయఁ డనుపేరు వహించె
లక్ష్మీవిలాసలీలలు చెలంగ
శరభాతిశయగీతిఁ జాలఁ గీర్తి వహించె
వితతసింహాసనస్థితి పాసంగ

తే. గీ. ననుచు జను లెల్ల బొగడఁ దా నతిశయిల్లెఁ
జారుతర నిత్యశోభనసమయమిళిత
కవి బుధవతంస వైదిక గాయకోక్తి
తతనిజాస్థాని తిరుమలధరణిజాని,

సీ. పడియపట్ల నడంగుపగరాకుమారులఁ
 జెలఁగి కొమ్మునఁ జీల్చి * చిమ్ము ఘోణి
 పనులఁ గ్రొమ్మరుగొంటుపగకందుమన్నీలఁ
 దఱిమి వెన్నాడు వేదండనమితి
 బిలమధ్యమున డాఁగుపెరవజీరుల గిట్టి
 కమలించు నిట్టూర్పుకాఁకఁ జిల్వ
 కెలనఁ జరించుమొక్కలిగడిరాజులఁ
 జెఱ నుంచు గుహలలో * శిఖరికుఱము

తే. గీ. తెలుచు వెలుపడఁ గమకంబు * నెలవు సొచ్చి
 వారి వెడలింపఁ బో నంత * వసుధఁ దాల్చి
 తమశ్రమము దీర్చుతిరుమలధరణినాథ
 మణికిఁ బ్రత్యుపకృతి సేయ * మనసుఁ బూని.

కం. అలశ్రీ తిరుమలనాథుం
 డలమేలమయందుఁ గాఁచె * సనఘపశ్రో
 జ్జ్వలవిభవసాంద్ర కీర్తులు
 వెలయంగఁ గుమారమున్కుపీరిస గీడ్రున్.

చ. భువిఁ జినముద్దువీరనృపపుంగవుపాణిక్వపాణభిన్నశా
 త్రవనృవదేహశోణితపరంపర యింపులు గుక్కె నూత్నీ
 రవరణవేళ నెంతయు నురప్రమదాతతి యూనుఱింపును
 త్వనము ఘటిల్లఁ బెల్లుగను * చల్లిన చెంద్రీపుజ్జులవడికా.

సీ. వలిగట్టు వెలిపెట్టు * కళలుట్టు నెలగుట్టు
 వేగంటిదొరచెట్టు * వెండిగట్టు
 వినుజూలునినురాలునును చాలుగనుమేలు
 నలువబాబాలు క్రోన్ననలచాలు

పా. 1. తొలుదొలుత దంభకమనంబు * నెలవు సొచ్చి. పా. 2. వలిపెట్టు తెలిబట్టు. (పా. 2. మలిపెట్టువెలిబట్టు). పా. 3. వెలగట్టినకళట్టు పా. 4. బాలగల.

జిగిమీఱు తొగసారు మగరారుటపు పేరు
 తఱుకుముఱైవుఱ బేరు ♦ తమ్ముపేరు
 విలసిల్లుననరెల్లు ♦ తెలివల్లుకొనుజల్లు
 లరదిగంబురజల్లు ♦ నురుగువిల్లు

తే. గీ. నెల్లపుడు నుల్లమునఱ జాలఱ ♦ దల్లడిల్ల
 నల్లనల్లన మల్లాడి ♦ యుల్లసిల్లు
 తిరుమల²ధరేందుగ్రీవీరధాఱత్రీవచంద్రు
 క్షీర్తి జగతిని ననుపమఱన్పూర్తి మెఱయ.

కం. ఱుమ వీరేందుగ్రీఱు మీనా
 ఱుమ నలలింగాంబ నాజఱమాంభోజాతా
 క్షీ మఱియును మధురనాయిక
 నమలమతిం బెండ్లియాడె ♦ ననుపమలీలఱ.

తే. గీ. అట్లు మీనాఱుమ యయాఱె ♦ యాస లెంచి
 స్వామితో విగ్రహముఱ జేయఱ ♦ జనక కఱిన
 చాపలత డించి యశ్రాంతఱనమఱసత్వ
 పఱిమ మధురాపురిని వీరఱపఱ్ఱి యయ్యె.

సీ. క్షీతి యవిరతరజఱస్కృతఱ గాఱచి ఱోరనా
 భర్త నెంతయుఱ గ్రిందుఱపడఱగఱజేసె
 లచ్చి యం చనఱ జంచఱలయె ఘనత నెనంగు
 నేలినవానిఱ్ఱా ♦ మ్మొక్కి నిలిచె
 సతియె తాఱ బూర్వతి ♦ శంకరుం డగువాని
 నాత్మేకుఱ గడిసి మాఱఱాడఱవొడఱగె
 పఱిదేవతయె తాను ♦ బాష చా తగువాని
 ప్రాణనాయకుని నో ♦ రదుముకొనియె

తే. గీ. నని కువృత్తియును భృగుకఱలనయుఱ జంఱి
 తయును వ్యాహారరీతిఱ జెంఱదకయ వనుమ

తియు జగన్నాత గౌరి వాక్ష్మీవి యనఁగ
రంగలరె నద్గుణాలంబ ధ లింగమాంబ.

చ. నిరుపమభర్తృభక్తి ధరణిం బొగ డొందెడునాజమాంబకుఁ
సరి యనవచ్చు నెంతయును ధ జాహ్నవి వెల్వెలఁబాట కోషధీ
వరకలనాంతజాడ్యవిషవర్తను భర్తను ధూర్తమాళి యం
చరయుచు సారైకుఁ మొరసి ధ యాదలమెట్టక యున్న నెన్నఁగఁ.

కం. లలితహరిభావణ కుతూ

హలవిజయయశస్సమంచి తాత్మయునై తాఁ
గలితసుభద్రాభిధయై

యలరారు మధురనాయికాంబ గణింపఁ.

సీ. తిరుమలమేదినీవరుముద్దువీరధ

రాధినాథుండు మీనాక్షమాంబ

యం దలచొక్కనాథావసీపాలు లిం

గాంబికయందు ముద్దళఘగీందు

నాజమాంబికయందు ధ నచ్యుతేందుని చిన్న

యచ్యుతు మధురనాథునమయందు

నారసింహక్షమానాథశిఖామణి

నెన లేనివేడుకల్ సొచ్చిలంగఁ

తే. గీ. గాంచె నెంతయుఁ గల్పద్రుపంబకంబుఁ

బాలమున్నీటిచందానఁ ధ బ్రీఘతదాన

వర్తనంబును కీర్తివిస్ఫూర్తి మెఱయ

సరససుమనోమనోవిలాసంబు మెఱయ.

మ. వెలయుఁ వారల కగ్రజంఘ సుకృతావిర్భూతబోధుండు ని
ర్దళితానేకవిరోధియూఘఁ డహివఃకర్మస్తుత్యమేధుండు సం
జ్వలితాబింధనగంధవాహసఖదివ్యద్భవ్యతేజోవితా
నలసద్గంధుండు చొక్కనాథధరణీనాథుండు భాగ్యోన్నతిఁ.

పా. 1. యుల్లక. పా. 2. వశస్సు.
పా. 3. వర్తనము వితతిస్ఫూర్తి మెఱయ.

సీ. అలవనీవకు లెల్ల ♦ నవనీవకుఁజ్జిక్కుమి.
 యెవ్వని పటుదయా♦దృష్టివలన
 వెన నుధాశులుసైత ♦ మనుధాశులే యైరి
 యెవ్వని ద్విజకోటి♦యిజ్యవలన
 క్షీతిని తిలసమాను ♦ లతిలసమానులై
 రెవ్వని తొడవుల♦యూగివలన
 నారార చలధీరు ♦ లచలధీరులు నయి
 రెవ్వని పదవంద♦నేచ్చవలన

తే. గీ. రాజమాత్రుండె యతఁడు దుఃస్వారచారి
 వై రినాసీరభటవార♦ఘోరసీర
 వారినారాచచాపవి♦ష్కారపూర
 సాధుజయహారి శ్రీ చొక్క♦నాథశౌరి.

ఉ. చందనచంద్రకేతకులు ♦ సారెకుఁ బోరునకై యెదిర్చు నె
 న్నం దగుచొక్కనాథనర♦నాధునికీర్తి యహీనతఁక రహిణ
 జందనవాటిఁ జుట్టుకొనఁ ♦ జందురునిం గబళింపఁ గేతకీ
 బృందము మెట్టఁగా సెలవు♦పెట్టును కొందఱు చిల్వశోదులఁ.

సీ. చోళంబు పగల నా♦భీలకరామర్ద
 గాఢాగ్నిశిఖరీతి ♦ రూఢిపఱచి
 మత్స్యంబు నుడివడ ♦ మండువేనవిపూట
 గాటంపుపేరెండ♦కడఁక నెరపి
 సింధువు శోషింప ♦ నీమూరవన్దోర
 బాడబజ్వలదర్పి ♦ పటిమఁ జేర్చి
 వంగంబు పైపైఁ గ♦రంగ బంధురగంధ
 వాహబాంధవకీల♦వైపు చూపి

తే. గీ. వంపులకు రాక దొరలు గ♦ర్వింపఁ గినుక
 వివిధదేశంబులను దండు ♦ విడియునపుడు
 తనరువీయరచొక్కనా♦థక్షీతీంద్రు
 చంద్రహాసనటద్దామ♦చండిమంబు.

మ. నెల నానాటఁ గృశించు హెచ్చి ఘనుఁ డెంతే విచ్చు ఘోషించి య
 వ్వలఁ దేలుక జలరాశి పూరి గ్రోసియింపు నేల్పుటా వెమ్మతోఁ
 బెలుచక లోకె దధీచి తూఁగె శిబి యుద్వి స్వీకె హేమాద్రియుక
 నలు వొందక రహిఁ జొక్కనాథవిభుదాఁనసూర్తి వర్తింపఁగక.

సీ. తభుకుఁగ్రొమ్మెఱుఁగులు ♦ తలచూపె నని చిల్వ
 దొర శంభుచరణంబు ♦ శరణ మంద
 జంభారి దంభోళి ♦ సంధించె నని గిరుల్
 మున్నీటిసీటిలో ♦ మునిఁగి యుండ
 వనశిఖ గనిపించె ♦ నని వచ్చి గౌరులు
 హరిదీశపురసీమ ♦ లాశ్రయింప
 బలువేడి యిదె వచ్చె ♦ బై నంచుఁ బ్రొబంది
 యడవిఁటెంకిమఱుంఁగు ♦ వడి వసింపఁ

తే. గీ. గనఁబడు నిజప్రతాపంబు ♦ కతననొంటి
 డంభకమఠంబు మోవఁ గడంగ బహుళ
 ఖండ మగుధాత్రిఁ దాల్చె నఖండలీల
 నవ్యగుణహరి శ్రీచొక్క ♦ నాథశౌరి.

శా. ఆధాత్రిరమణానుజం డఖలవిద్యాకాంతుఁ డుద్యన్నహా
 మేధావంతుఁ డహార్యధైర్యుఁ డతిగంభీరస్వభావుండు ది
 గ్విధిని తచారుశీర్తి యతులోద్విమండలాఖండలాం
 భోధిక్షోభణరామచంద్రుఁడు తగుక ♦ ముద్దళ రీందుర్తిం డిలక.

సీ. ఇనకాంతమయము లయ్యె విరోధిదుర్గంబు
 లేమహాన్నతుమహాఁ హేళి మెఱయ
 మణు లయ్యెఁ బరవీరమహిళ కనీనిక
 లేనయోజ్జ్వలుకీర్తి గాన మెసఁగ
 నూదంబురా లయ్యె ♦ శూరారిమకుటంబు
 లేమసీపతిలోహా హేతియెదురఁ

గరక లయ్యై నరాతికరికుంభరత్నంబు
 లేనశేష్యరుఁ డంపవాన గురియ

తే. గీ. ఘనుఁ డితం డని మొనసినకాందిశీక
 పారశీక శకాంగ బర్హర కళింగ
 వంగ బంగాళ చోళ నేపాలభయద
 ఘనవిజయధాటి ముద్దులఘ్న రిశీరీటి.

సీ. ఏమహీవతిచేతియెకటారిచిల్వకు
 బదనిక లరివీరనదనతృణము
 తేఘురంధరుబలాంభోధికీఁ జెలియలి
 కట్ట దాయలు మెట్టుపుట్టమెట్ట
 యేధన్యుకోపవహ్నికిని తాపస్తంభ
 ముద్ర నైరులకేలుమోక్షునరవి
 యేరాజహయఘాళినీరదాళికీఁ దొలు
 గాలి ధావదరాతిపాలియూర్పు

తే. గీ. జగతిఁ దగు నాతఁ డురురణాంఁచఙ్ఘటవ్ర
 పంచసమధికవంచనోదంచితాత్మ
 పంచతిరువడిరాజసస్తాంగహరణ
 కదనపరిపాటి ముద్దులఘ్న రిశీరీటి.

సీ. నలుఁడు సారతరసాంబర్యవిభ్రమమున
 ననలుఁడు తేజోమహాత్వమునను
 భవుఁడు నితాంతసంస్తవనీయీర్తి ని
 నభవుఁడు దీప్తాయురతిశయమున
 నిలుఁడు నిరుపమావనీభరణంబున
 ననిలుఁడు వటుబలప్రోధిలీల
 గడుఁడు బంధురతరగాంధర్వకళయందు
 నగడుఁ డుదారభోగొప్పివలన

తే. గీ. నౌర ఘనుఁ డనఁ దగు జపాఁటిరశాటి
 కాతటనటత్కరటిలోక * కర్ణయుగళ
 దళనవటుతర ధణధణంఁఘణనినాద
 కటుపటహకోటి ముద్దులఁళ్ళ రికిరీటి.

శా. స్ఫారప్రాభవముద్దులళ్ళ రిన్వప * ప్రాఙ్స్ఫారబౌహుగం
 భీరాసిక్షతవై రిసీరు లవనిక * భీతిం గరివ్రాత్రశుం
 డారేఖం దగఁ దూఱి వచ్చి కలఁజె * టం బాఱి రాఁజూనుచోఁ
 దూఱుం దుండముపాఱుపచ్చి కనితోఁఁఱ్ఱోనవ్వ భిల్లొంగనల్.

సీ. వేఱుచేసి యెనంగు * విబుధోపవనశాఘ
 తనవేలఁ గాచిన * వనధి యెనంగుఁ
 గాను గొని యిచ్చు * గమలీనీపఱిపట్ట
 మేఘ ముఱ్ఱోయించి * మెఱుసి బుఱుకుఁగు
 దరిఁ బాలు పొమ్మని * సురసురభి యెనంగు
 మాపు రే పని యిచ్చు * నురుసీమాను
 యెమ్మె మీఱు నొనంగు * నెఱుఱును దగ్గచి
 తులఁ దూఁచి యల యిఱింఁదుఱి డొనంగు.

తే. గీ. ననుచుఁ దొలుతటిదాతల * ననుహసించి
 నిత్యవిశ్రాంతిసూర్తి * సెగఁగ మిగుల
 జగతిఁ దిగుఁత్రవదురావఁచుఁపనోఁ
 కలితజయహఁటి ముద్దులఁళ్ళ రిముఱి.

ఉ. శ్రీవతి యల్లముద్దళఘుఁరిప్రభుఁ డెయ్యె మఱుఁన్నఁకుల్ దగ్గఁ
 భూపతి యకాట యంత రక్షాఁ * బొల్పుఁ ఓమన్ భగవదీనుఁ బాల్వఁగా
 నాపగ నంతకన్నఁ బొడఁవై * తగునట్టి తదక్షిణోణముఁ
 ప్రాపుగ నెంచి నిల్చె వనఁ * రాశితనూజ యహంకీఁత్రోన్నతికా.

మ. జలవంశంబునఁ బుట్టి రట్లు నతిచాఁచఁనల్పాయశంబు సునకా
 మెలఁగం గోరి విశుద్ధవంశమున లఁక్ష్యదేవి లక్ష్యనతి

పా. 1. డొ జనియించితఁ దగ్గఁ.

తిలకంబై జనియించి సుస్థిరగుణాధిక్యంబుఁ జెందం దదా
కలనక ముద్దళఘేందుఁడర్మిలఁ గనుక ధార్వాస్వధరోన్నతుల్.

మ. సరసీజాక్షుఁడు చక్రధారి యయి నిచ్చుల్ హెచ్చు శ్రీముద్దుల
ళ్లు రిశౌరి న్యజించు నాత్మజునిలీలక శ్రీ యనం బొల్పు బం
గరుసామ్మే యది రుక్మిణీత్వము తగంఁగా ధారుణిక రుక్మిణీ
హరిణీలోచన వన్నెఁ గాంచెను సముద్యోకముఖ్యస్థితికా.

మ. అనఘుం డై నకుమారుఁ గాంచి శుభవిధ్యామూర్తి యకా నన్నకీ
ర్తిని నల్వొంది రమావిలాస మమరుకఃశీతిక విజృంభించి చ
ల్లనిలేఁజూపుల నందః న్యమచులీలం బొల్పు నాధ్యత్వ మా
నన ముద్దళఘేరిరాజహూనినతి మీనాక్ష్యంబ భాగ్యోన్నతికా.

ఉ. ఆస్రవచంద్రుతమ్ముఁ డనిశార్చితసీలగఁగుండు సర్వవి
ద్యానిపుఁబండు ధన్యుఁడు వదాన్యశిఖామణి దిన్యతీరి కాం
తానవమన్ముఁగుండు కవితాచతురుండు చెలంగు జన్యసీ
మానటితోరుశౌర్యభుని ధయ్యుతశౌరి యశోవిహారియై.

సీ. ఉగ్గుఁ బట్టకమున్ను ధయదయించె నాశ్రిత
జనులపై నాశక్తి ధంభుభక్తి
మాట నేరకమున్ను సీ టంఁట సత్యంబు
గురు వై సధర్మానుకూలబుద్ధి
మృదు మెఱుంగకమున్ను ధోవవెను సాహిత్య
ఫలనంబు కవీంద్రీలానంబు
పాదన కదుమురీతి ధనువడకయమున్ను
సజ్జాశ్రీమప్రీమ ధవాసిఁ గనియె

తే. గీ. సంతయును వింత యని ధరాకాంతంబమితి
సంతతము సంతసమ్మున ధసన్నుతింప
వెతయు నిలలోన నసమాసవిభవ మమర
శుభగుణాస్థాని యయ్యుతఁడై ణిజాని.

శా. 1. మృదువు నేరకమున్ను.

కం. ఒకనాఁడు నాశ్చితులపై
 వెకటింపఁడు భ్రాతృభక్తి ♦ నెలయించు ఘనం
 డకలువహృదయుఁడు సదయుఁడు
 సకలజ్ఞుఁ డచ్యుతుండు ♦ జగతిఁ నలంపన్.

కం. తనరు నలయాచ్యుతేంద్రున
 కనుజుఁడు కవినచనజా ♦ హర్షుండు ద
 ద్వనజదభాక్షుఁడు జనరం
 జనమదనుఁడు నారసింహ ♦ జనపతి జగతిన్.

ఉ. సౌరవదీతరంగరుచి ♦ సంఘముల న్నితసించి మారుతా
 హారకులేంద్రసాంద్రకరు ♦ నాతిగేయంబు హరించి నిగ్రాహుఁగా
 క్షీరపయోనిధి ♦ ఖరుచు సేఁచుచు నెంత యుఁ డేగిరిల్ల నా
 వీరయనారసింహవిభు ♦ విశ్రాంతి కీర్తులు ముఱ్ఱగంఢునన్.

కం. అనుజన్ముఁ డచ్యుతున కిల
 ఘనం డగుమునచ్యుతిమహి ♦ కాంక్షించు వెలయు
 దినకర రజనీకగకాం
 తినికరసమభూమకీర్తి ♦ తేజోనిభిఁను.

ఉ. బుద్ధులతావు, మేలముల ♦ పోవు, గొనమ్ముల గోవు, బోండ్లకుఁ
 ముద్దులతావు, చండిదొర ♦ మూ కలకుఁ బలుగావు, సర్దుల
 పెద్దలవేల్పుతావు, చిన ♦ వీరస్వపాలుఁడంబుగావు, నా
 ముద్దులయచ్యుతాధిపుఁడు ♦ మోహనాళీలఁ బలంఁగు నిమ్మపిండ.

ఉ. అన్నలుఁ దమ్ము లీకరణి ♦ నందలలు నొకకణ్ఠు యాళీరము
 జెన్నువహించి రాముకృప ♦ చే నువచేళి మరాజ్యనరంబు
 భ్యన్నతపోగభాగ్యుఁ డయి ♦ యుర్విని సర్వస్వపాలకోశి
 నెన్నిక కెక్కె ముద్దళఘు ♦ రీందుఁడు దివ్యమహామహోన్నతిఁ.

సీ. ప్రతిమహారాజహా ♦ ర్మ్యుతతేంద్రుఁడు బలకు
 నహారహంబు తృణగ్రాహంబు గలిగ

శత్రుప్రార్థివశేహః చిత్రితఘణులకు
 వల్మీకగర్భభూవనతి పౌనఃగై
 రిపుమహిమిహికాంశుః గృహచకోరికల కం
 గారసత్రంబు లఃవ్వారి యయ్యైః
 బరిపంధిమనుజేంద్రీభవనకేకినులకు
 ఘోరకాంతారసంఘార మొదవె

తే. గీ. విదిత తిరుమలన్మవవీరః విభుకుమార
 వీరముద్దళ రిప్రభుః విజయధాటి
 కానిరాఘాటచతురంగః ఘనచమూన
 మూహ మోహః దిశల్ చుట్టుః ముట్టినపుడు.

సీ. చెంగల్వరాయఁడు డ చేరుచుక్క నొసంగ
 వలిగట్టు వజ్రమేఘల ఘటంపఁ
 గుండలిగ్రామణి డ కుబుసంబు నొసగూర్పఁ
 గై లాసగిరి రూపకటక మిడఁగ
 గాంగపూరము హంసకములఁ జేర్పఁగఁ బాల
 మున్నీరు ముత్యపుఁ మురువుఁ జూప
 నంబరచరశాఖ డ యలరుదండలఁ బూన్ప
 వంకరూపరి నెలఁవంక యునువ

తే. గీ. నందటకు నన్నిరూపులై డ యువ్విదిగ్వి
 జృంభితానేకలీలయై డ చెలఁగి జగతి
 నెంతయు నటించె ముద్దళ్లుఁ రీంద్రీచక్ర
 వర్తి మూర్ధస్యమంజులఁ కీర్తి కన్య.

సీ. కడగట్టువెన్ను చీకటిఁ గొట్టుఁ గాని శ
 త్రిగృహాంధకారముల్ డ దునుమలేదు
 కడలి శోషింపఁ జొప్పడుఁ గాని పగరాచ
 చెలులకన్నీ రాఁకఁ డ జేయనేర

దనలత్రయోన్మేష ✦ మణఁచుఁ గాని విరోధి
పురు లేర్చుశిఖఁ గొంచె ✦ పఱచలేదు
రోదసి మెఱయింపు ✦ రుచి నింపుఁ గాని భీ
తవిరోధిదిగ్రాంతి ✦ తరపఁజనదు

తే. గీ. బళిరె యిది వింత యనఁ దగు ✦ బలనమిద్ద
ఘనసమరబద్ధ వీరకం ✦ కణసమగ్ర
ధీరముద్భు రిక్షమా ✦ ధిప కరాగ్ర
మండలాగ్ర ప్రతాపార్క ✦ మండలంబు.

శా. జ్ఞానే యింపుగఁ బల్కుకుల్కునునుపుల్ ✦ జగ్గుల్ తగ న్నిత్యక
ల్యాణస్ఫూర్తి నెనంగఁగా జతులు చా ✦ లా మించి రాణించఁగా
నేనాక్షీతతి ముద్దులశ్శ రిధరి ✦ త్రీశుండు లాలించి తా
వీణావాద్యమునేర్చు మీటువగ నౌ ✦ వింతం దనంతఁ రహిణి.

సీ. చల్లనిమల్లెపూ ✦ జల్లు లెఱ్ఱినభాతి
నననేనెసోనలు ✦ నునుచుగీతిఁ
గమ్మకప్రపుదుమా ✦ రమ్ములచంజాల
వంతకస్తురివీణ ✦ విప్స్వలీల
నంపఁగిపుప్పొడి ✦ గుంపు గుప్పినబాఁలిఁ
బునుఁగుఞాలగీవి ✦ పెనఁగుహరిఁ
బన్నీటి చిట్టూట ✦ పరిఘవిల్లినజాతిఁ
బల్కునెచ్చెలిపీణ ✦ పల్కుగీతిఁ

తే. గీ. జల్లఁదన ముల్లసిల్లంగ ✦ నెల్లవారు
సార సేబాసు మేలు మ ✦ జ్ఞురె యనఁగఁ
బ్రాణి మెఱయంగ సాహిత్య ✦ రచన సేయు
నెపుడు ముద్దళఘరిశౌరి ✦ రిపువిదారి.

సీ. తిరముగా నలసార్వ ✦ తీలోచనము పర్వ
రాజచూడామణి ✦ ప్రాణి యెసఁగ

నతులవైఖరి మించుఁరతిలీల రాణించఁ

గందర్పమహిమలు ♦ గ్రందుకొనఁగ
మల్లికామోదంబు ♦ మలయంగ ననయంబు
నితవు మీఱ వసంతఁగతి పొసంగ
లలిత మాలక్ష్మీవిలాసంబు దగుఠివి

శ్రీరంగవిభవంబు ♦ చెలువుమీఱ

తే. గీ. భావరసములు తగ హృద్యభరతవిద్య
నలవఱచుఁ దాను బాలల ♦ నతనులీల
విదితరణకేళి శాత్రవఁవిసినకీలి
కవికమలహేళి ముద్దళ్లుఁరీంద్రవమాళి.

నీ. తనవిజయాంకగాఁథలు వ్రాయుచోఁ జేతి
వజ్రరేఖక చూచి ♦ వణక గిరులు
తనసింహనాదంబు ♦ దళదిశాధిపు పరా
క్రమవేళ నాలించి ♦ కడలఁ గరులు
తనపించెకుంచె లుఁద్దుటఘోరఘోరదళ
ద్ధరణివద్దతి గాంచి ♦ తలఁకఁ జిలువ
తనధాటి నా రసాఁతలబిలంబులు చూఱు
చెంచులరొద విని ♦ చెదర ఘోఠి

తే. గీ. తనచమూఢాళిజంబాలిఁత మగుకడలి
దంభకమఠం బడంగ నాఁధార మగుచు
ధరణితరుణిని దా భుజాఁసరణిఁ దాల్చుఁ .
గదనజయహోరి నుద్దలఁళ్ళరిమురారి.

నీ. వరభోగపరిభూతఁవాసపుం డితఁ డౌట
నెడ లేనివానల ♦ కేమి హెచ్చు
చక్కఁదనంబునఁ ♦ జందురుం డితఁ డౌట
నిల నుండుపంటల ♦ కేమి హెచ్చు
దానలక్ష్మీని కామఁధేనువే యితఁ డౌట
నెన లేనిసాఁడికి ♦ నేమి హెచ్చు

సకలవిద్యాప్రాప్తిః ♦ సర్వజ్ఞః డితః జ్ఞాతు
 నెనిమిదికలుముల ♦ కేమి హెచ్చు
 తే. గీ. బలిరె మజ్జారె యని జనుల్ ♦ ప్రస్తుతింప
 ధనకనకధాన్యవస్తువాహనసమృద్ధి
 వెలయు నాచంద్రముగ ధాతి ♦ వీరన్వపతి
 కరటిశరభండు ముద్దులఘ్న రివిభుండు.

షష్ఠ్యంతములు.

కం. ఏవంవిధ సద్గుణమణి
 కావలయాంచద్ధరావఃరాంగీహీర
 గ్రేవేయకాభిశోభి య
 శోవిలసితధవశ్శుణికి ♦ శూరాగ్రణికిణ్.

కం. సంధాభృగునందనున క
 బింధనగంధవహబంధుఃపితఠేజోని
 ర్గంధితగంధాంధరిపు
 స్కంధావారాంబునిధికి ♦ గవిసేవధికిణ్.

కం. నాభాగసమున కంబుజ
 నాభాగమణోధధుర్యునకును హరినాన్
 నాభాగనటితక్తిఘ
 నాభాగరిమాతిశయున ♦ కధికజయునకుణ్.

కం. ఆంధ్రవచోనాగునకుఁ బు
 రంధ్రీపాంచాలునకుఁ గఠరధృతాసిలగ
 త్కంద్రీపరిపంధిపార్థివ
 రంధ్రీతదినమణికి మతిధుఃరంధర ఫణికిణ్.

కం. ఘోరమహోదారమహో
 దారమహోన్నతతరాబ్ధిహతచఃఃనకు మం

పా. 1. కరటికలభుండు. పా. 2. కావలయాంచలధరావఃరాంగీహీర.
 పా. 3. శోవిహసితధవశ్శుణికి ♦ శూరాగ్రణికిణ్.

చారవనీగౌరవనీ
హారవనితవంచి కీర్తి హారిగుణునకున్.

కం. దీపితతేజఃసితికిన్
బ్రాహ్మిణీవజయేందిరాని యతికిం గరుణా
శ్రీపతికి ముద్దువీర
హృదయముద్దుర్నిత్య మాతలపతికిన్.

ప. అభ్యుదయపరంపరాభివృద్ధిగా నాయొనర్పంబూనిన సత్యభామా
సాంత్యనం బనుమహాప్రబంధమునకుఁ గఠాకృమంబైట్టి దనిన.

శా. శ్రీశం డానరకాసురున్ గెలిచి రాచెల్వ ల్పదార్యేలు పే
రాశం గూడఁగ నల్లసత్య నెటు లూరార్యేల నాసత్కర్ణ
ధీశక్తిన్ జనమేజయుం డడుగఁ దా నెక్కొన్న మోదంబుతో
వై శంపాయనుఁ డిట్లనెన్ మధుసుధావాదప్రవీణోస్తులన్.

కం. శ్రీపురహరరథరమణీ
సూపురమై కల్మషడతి నుడికొప్పులకున్
కాపురమై సాబగుల నల
కాపుర మని యనఁగ ద్వారకాపుర మలరన్.

ఉ. ఆపురమందుఁ గెంపుఱిగియందవుకోట పయోధికన్యకుం
బ్రాహ్మణగుతమ్మిపోలికను న భాసిలెఁ గొమ్మలు రేకులట్లు చా
లా నరఁగున్ దదంతరగళన్నవమాకి కలీల నబ్ధివీ
చీపుధుశీకరమ్ము లెనసెన్ హరిసేనలు చల్లుకే వడిన్.

మ. పురసౌధాగ్రములందు రాసుతులతోఁ న బూఁబొండ్లు కందర్పసం
గరముల్ సల్ప నెనంగులేసకినకూ న కల్ వై జయంతంబునన్
దిరుగుంగూకికవల్ రహి న్వినుచు వానిన్ నేర్చి వాక్రొమ్ముఁ బ
ల్లలు సేబా నని వేల్పుజ్జేఁడు నగి చాలా నచ్చురల్ మెచ్చుఁగన్.

పా. 1. కాపుర మై తనరు ద్వారకాపురమలరన్. పా. 2. నెనంగ వేసరిలికూకల్.

ఉ. అందలిమూలరాపనుల ♦ యందపుఁజుత్తరు లొప్పు సెట్టలకా
 కెందలిరాకుఁబోంట్లు మరుఁకేళి యొనర్పఁగ సేదదేర్చుఁ బో
 కందలితోత్పలొద్వ్యభితఁగౌరవకై రవసారవాహినీ
 కందలితారవిందమధుఁగంధధురంధరగంధవాహముల్.

సీ. మాటికి నింపుతఁమ్మరనంపుజిగి పంపు
 తహతహఁ జరియింపుఁదాసిగుంపు
 నిలమిఁద నొత్తునంఁఘులలతుకలజొఁగు
 సురతంపుముదతుఁసుభింపుఁజుఁగు
 లొగి డీలుపడి గాటఁముగ రాలుముడిపూలు
 పరవంజికొనుమేలుఁసావురాలు
 ననయంబుఁ జెదరి ఘు ♦ మృనుడంబునలపంబు
 నికరంబు లై నపఁన్నీటిచంబు

తే. గీ. లమర నిశ్శంకమీనాంకఁసమరననుయ
 యువతికోలాహలమ్ములఁ ♦ దసిలేతిపిఱి
 మీఱ నింటింట నిటులు మఁజుఁగె యనఁగ
 వెలయు రహిఁ జాటి యస్వీటిఁనేశవాటి.

చ. పలువగమొగ్గలుం జిగురుఁపాఁజులు దంఱలు బంఱు లంబుఱ
 మ్ములు నెనయం బెనంగువలఁపుల్ తగఁబూచినఘ్రాఘ్రదేసె యో
 చ్చిలఁ గొన వచ్చినావొ కొనిఁపించెదనో యని యొకొండఁకుఁక
 విలుతురు పుష్పలావికలు ♦ వీట విరుల్ నరు లేర్పగింపఁగకా.

ఉ. పైఁటలు జాఱఁ గుండనపుఁబారి ఘులీ లన మస్తు మీఁకీ శృం
 గాటకమందు మందగతిఁ ♦ గామునిపట్టపుదంతులో యనం
 బోటికి నారెకట్టికలఁ ♦ బొంకముగా విటు లావరించి రా
 మాటికిఁ గొల్పుబోగములఁమానవతుల్ చరియింతు రప్పగికా.

పా. 1. బెనంగు తలపుల్.

కం. కంటె సతోదరి సాగసులు
 వింటె నయమ్ముగను విటులఁ విధము లటం చా
 కం టెనయక నం టెనయక
 కుంటెనకత్తియలగుంపు ♦ గుమ్మరు వీటణ్.

సీ. నెలరేకఁ గొనునంజునిగ్గు నా నాభినా
 మమునఁ జెంద్రపురేక ♦ కొమరుమీఱఁ
 జిలుకనొక్కిన బింబఁఫల మనఁ గసికాటు
 మోవిని గుల్కుచెఁగిగావి మెఱయ
 వలఁ జి క్కెగయుజక్కువ లన జాతీనపైఁట
 నెనసి బల్గుబ్బసాఁలిండ్లు నిక్క
 కరటికుంభము లంటి ♦ మొరయుతుండములీలఁ
 పిఱుఁదుల మడిచేఱు ♦ పొరలి యాడ

శే. గీ. మాపు తనియించుజంబెపు ♦ మోపునీటు
 కాండ్పు సగరను రాకపోకల నగించఁ
 బాపప్రాయంపు బాపనఁబోనగ్గై
 తెలమిఁ దిరుగుదు గెచ్చోటఁ ♦ గెలసి వీట.

ఉ. అత్సకలంకవృత్తి మోఁనూండును నామును హృద్యవాద్యవై
 యాత్య ముసంగ నంగజవిఁహారమహారసికావతంసులై
 నిత్యము క్షీడ నల్పుదురు ♦ నీటులు మీఱఁగ వేశవాటులన్
 సాత్యకిచంద్రాభానుశివఁసాంబజయాది కుమారవర్ణముల్.

మ. కమలాకాంతవఘ్నాపభ్రాంతసుమనఃకస్తూరికాయుక్తలై
 తమి నించుంచెరచేకులుం జెవులక్రిందన్ వ్రాలునున్దొప్ప లం
 వము మీఱం దగుబోనకత్తియలచెఁతం జేరి యల్లుండ్రొవై
 కము హఠిన్ రమియించు నాత్మగృహిణీ ♦ కాలుష్యసంధాయియై.

సీ. మనలుచోఁ జీరపైఁ ♦ బసిఁడితఱ్ఱులు గుల్కుఁ
 బసువునున్దొడనిగ్గు ♦ బయలుదేఱ

నందంద రూపసి ♦ నరయుసాంపునను మో
 మలఁచఁ గమ్మలజోడు ♦ తఘకుమీఱఁ
 గుడినీరుచెం బంటి ♦ జడుదాని ముందుగాఁ
 గనరుచూపు జగంబు ♦ గాఁడి పాఱ
 నరితికాఁ డెదుట వాఁతెర నొక్కఁ గొంజెక్క
 చెనుటఁ జెంద్రేపుబొట్టు ♦ చెమ్మదేఱ

తే. గీ. వలుదబిగిసాలగుబ్బలవంక బ్రతుకు
 సాగ సనుచు మాటిమాటికిఁ ♦ నూచుకొనుచు
 వీధి నొగిఁ గొంటెబావలు ♦ వెంట నంటఁ
 గులుకుఁ దొలిజాతిచనుఁబాలకొమిరెచాలు.

ఉ. కాంతలు పవ్వలించి తొడ ♦ కౌను కవుంగిటఁ గూర్చి పొక్కింటి
 వింతగ మోము లుంచుకొని ♦ వే మఱితమ్ముల నుగ్గడించు చొ
 క్కింత నయం బొకింత ఘనఘమింపు ఘటింపఁగ నిద్రమిమ్ముతోఁ
 బంతము మీఱఁగా సరళిఁబొడుచు రచ్చటిబొట్టు వేకువకా.

చ. నిలుకడలేకపైకొనెడి ♦ నేర్పులు దెల్పఁగ నవ్వమోముతోఁ
 జెలిమిని దెల్పఁగాఁ దిరుపుఁచేయువగల్ భ్రమణంబు నెల్పుతీ
 వులఁ దగ నాట్యశాలనడుపు ల్లోసఁ బోదురు నాగవాసపు
 లలనలు వీటఁ దాళగిరిఁలాగున నెయ్యరు వెంట నంటఁగక.

నీ. తతవేశవాటికాకృతకాదులను గూడి
 నవఘర్మవారిఁ దానమ్ము లాడి
 పసపువాటించుకఁవ్రపుబూది మై నించి
 లలనోపభుక్తి శాఁటలులు ధరించి
 ననరేకునును సిజ్జ ♦ యనుబృహస్పతిఁ చేరి
 కొమ్మలకొఁగిటిఁగుహలఁ జేరి
 మానినీహారాక్షమాళికల్ రాఁదీసి
 న్మరమంత్రగాయత్రి ♦ జవముఁ జేసి

పా. 1. బృశ్శల.

తే. గీ. యెడనెడను నావులింతలఁ ♦ బొడముతప్ప
 దీర మన్నభ మకరాంక ♦ మార మదన
 మనసిజ మరుద్రీధ రమాకు♦మార యనుచు
 వెలయు విటతాపనులసేన ♦ వీటిలోన.

ఉ. వేకటిచింత యంత మది♦వంతగ నెమ్మొయిఁ గప్పుగప్పతో
 నాకటి కానవా ల్పలము♦లన్నము చేటిక లాని రాఁగ నున్
 గూఁకటిఁ గల్వపూ ల్దురిమి ♦గుబ్బలఁ గస్తురిఁ బూసె జారులం
 జీకటినేస్త పుంజెలులు ♦ చేరుదు రప్పరి దాదియిండ్లలోన్.

మ. ననుపున్ బావులు చూడ నై దువలు శ్రీ♦నాథాజ్ఞ నెంతే నెదు
 ర్కొన బంగారపుపావలన్ దిగి, నును♦గుబ్బల్ బయల్దేరఁగా
 ల్వనుసారింపుచుఁ దాళిగట్టు జనుచే♦లా కౌనునీటాని కొ
 ల్వునకున్ వత్తురు రాయబారపుంజెలుల్ ♦ కోటానఁగోటుల్ పురిన్.

సీ. పాకారిణిమకృత ♦ ప్రాకారములమీఁద
 రారాలబనువని♦బారు చెలఁగ
 గోపురాంతస్సీమ ♦ నూపురారావంబు
 లమర బోగముకన్నె ♦ గము లెనంగ
 గోపవామాదన్త ♦ ధూపవాసనలచేఁ
 దమ్మిపూమేలక్కల్లు ♦ ఘమ్మనంగ
 భద్రానువాదక♦రుద్రానువాకముల్
 పఠియించుపారుల♦ప్రోధి వెలయ

తే. గీ. నందుఁ జెలు వొంధు నందిహ♦స్తారవింద
 వేత్రవిత్రిస్త గీర్వాణ♦వితతి యగుచు
 శైలరాజన్యకన్యకా♦శంకరులకుఁ
 దావళం బై నయొక పైఁడి♦దేవళంబు.

శా. ఉల్లాసం బానగూడ జగ్గునడతో ♦ నొయ్యారపుంజూవు లు
 ద్యలీలం దగఁ జేతు లెత్తి బనవుం♦దళ్యోత్తు పాలిండ్లతో

మల్లాడం దగునిండుపై డికడవల్ ♦ మాళిస్థలిం బూనుచున్
చల్లో చల్లని చల్ల యముద్దురు నిచ్చల్ గొల్లచాన ల్పురిన్.

ఉ. ఆపుర మేలు యాదవకుళాగ్రాణి దిగ్రాణితోగ్రాభూరిభే
రీపటలామరారినగఃరీయుగరీణశరీరవీరని

ర్వాపణగర్వనిర్వహణఃరంగదభంగరథాంగవిక్రమో
ద్దీపనభూష్ణః డాహవనఃధిష్ణఃడు కృష్ణఃడునర్వజిష్ణఃడై .

శా. ఆకంసాసురవైరి యప్తమహిషీవ్యాపారజాపారలీ

లాకూపారనిమగ్నమానససముద్యత్కామవిద్యాపరీ
పాకంబు లైఱయంగ రం గయినమేల్బంగారపున్సజ్జలో
లోకాతీతవిహారుడై మదవతుల్లోల్వంగం గొల్వొండంగన్.

వ. తదనంతర కథావిధానం బెట్టిదనిన.

మ. సరసా సంగరసంగరస్ఫుటనుహః ♦ సంధాన సంధానతా
దిరమాభూషిత భూషితస్తుతిగతాఃకృక్కర్ణ దృక్కర్ణకుం
జరవాగానన గాననవ్యసుయశఃసామ్రాజ్య సామ్రాజ్యసి
క్రసాన్యందన స్తందనద్ధరిపుభాఃకాంతారకాంతారసా.

కం. గూఢాలాపవిచక్షణ

గుక్షింభరఖలవిసక్షఃకుంజగనమా
డ్యక్షశ్చీర్షక్షేవణ
దీక్షాహర్యక్ష పాండ్యఃదేశాధ్యక్షా !

కం. అద్వైతమతాధారా

మృద్వంగీనుతవిహార ♦ మేదురసారా
నద్విజయకీర్తిధారా
విద్వన్మందార ముద్దుఃవీరకుమారా !

మాలిని. ప్రధనసపకీరీటీ ♦ పాలితప్రాజ్ఞాకోటీ
 ప్రధితవిజయధాటీ ♦ ప్రాధసాజన్యపేటీ
 రథగజభటఘోటీ ♦ రాజనాసీరవాటీ
 పృథుబలపరిపాటీ ♦ భిన్నద్వైత్కరోటీ.

గద్యము.

ఇది శ్రీకాళహస్తీశ్వరచరణారవిందమిళిందాయ మానాంతరంగ జ్ఞానప్రసూ
 నాంబికా కృపావలంబవిజృంభమాణసారసారస్వతసుధాతరంగ వెంగనా
 మాత్యవంశపావన విరచితవిద్యాధిదేవతాసంభావన దక్షిణసింహాసనాధ్యక్ష
 తిరుమలక్షమాకాంతకరుణాకటాక్షలక్ష్మీతన్వచ్ఛముక్తాగుళుచ్ఛళిత
 చ్ఛత్ర చామరకళాచికాకనకాందోళికాదిరాజోపచార హృద
 యరంజకవచోవిహారవల్లకీవాదనధురీణవర్ణగీతాదిగాం
 ధర్వస్వరకల్పనాప్రవీణ కామాక్ష్యంబికానాగనకవి
 రాజనందన కలితసకలబాంధవహృదయరంజన
 శ్రీకర కవితాకర సుజనవిధేయ శ్రీ కామే
 శ్వరనామధేయప్రణీతం బైనసత్యభామా
 సాంత్వనం బనుమహాప్రబంధంబు
 నందుఁ బ్రథమాశ్వాసము.

శ్రీ రస్తు.

న త్య భా మా సాం త్వ న ము .

ద్వితీయాశ్వాసము.

త్రో

పరిపూర్ణ కలాపా
కోవవతీకుసుమచాపం కుటిలశత్రుమన
శ్చాపలదీపితవిమల
వ్యాపారదురాప ముద్దులశ్శ్రిభూపా!

తే. గీ. అవధరింపుము జనమేజయక్షీణీస్వ
రుసకు నలవ్యాసమునిశిష్యుఁ డనియొ నిట్లు
సజ్జఁ గొలు వున్నవనిగావు సామీసరస
తామరసపత్రనేత్ర లం దలు వినంగ.

కం. వినవచ్చె వాద్యరవ మొక
టనితరసాధారణముగ ం నాకసమున నా
నినదంబువెంబడినై క్రొ
న్ననతావులు గుబులుకొనియో ం నానాదిశలకా.

పా. 1. నావ్యాస.

ఉ. తావులవెంబడిం దగిలితాకొనఁ దేటులు తేటితెక్కలం
బోవక నాటెఁ బుప్పొడియుఁ ♦ బుప్పొడితోఁ దగఁ బూవుసోన యా
పూవులసోనతో మిగులఁబాబ్బెను కల్పతరుప్రసూనమా
ధ్వవిసరంబు నావెనుక ♦ వీచెను కమ్మనిచల్లఁదెమ్మెల్.

ఉ. తెమ్మెర వీవఁగానె కడు ♦ తెల్లని నీవిరిగుంపు లంతటఁ
గ్రమ్మెను పండువెన్నెలలు ♦ గాసినకై వడి వాడిజాళువా
కమ్మపసిండికాఁడలు చొ ♦ కాటముగాఁ దమహస్త పంకజా
తమ్ములఁ బూనునచ్చరల ♦ తండము నిండె నఖండసంపదఁ.

ఉ. నిండినయానువర్వతరు ♦ ణితతికంకణకింకీభవా
ఖండరవంబు కిన్నరులగానము దై వతలోకవంది వా
కప్పండితసిద్ధసాధ్యవత ♦ గప్రభురత్న కిరీటకోటికా
హిండితవేత్రివేత్రిములు ♦ నెంతయుఁ దోచె మహాద్భుతంబుగఁ.

కం. అవి యటులఁ దోచ నిక్కిన
చెవితేజయుఁ దలఁపుటావు ♦ చెంతల నెలఁగఁ
చవుదంతి వెండిమలసాం
పు వహింపుచు మందగతులఁ ♦ బొల్పుగ రాఁగఁ.

సీ. తొడనుండి తమి యుబ్బ ♦ దురుసుగా నునుగుబ్బ
పాలిండ్ల పౌలోమి ♦ ప్రక్కఁ గుమ్మ
గుమ్ములు వేవేలు ♦ కులుకుచు నెఱమేలు
కస రెత్తువగ నూడిగములు పూవఁ
బూన రాచవజీరు ♦ పోడిమి గడిదేఱు
తనరునెమ్మెలు చక్కఁ ♦ దనము మించ
మించలవడిమేని ♦ మంచినొమ్ములమేను
బెళకెన నొకవింత ♦ సాలపుఁ జెందఁ

తే. గీ. జెందడరువన్నెకడవన్నె ♦ చేల వల్లె
వాటు లిరుగడ నొకనీటు ♦ చాట మణివి

మానమున శౌరిఁ గనఁ గోరి ♦ మస్తుమీఱి
 సరగునను వచ్చె నటు చేరి ♦ జంభవైరి.

ఉ. వచ్చి విమానమున్ డిగి తిఁవాసులు దిండ్లు పరంగివీఁటలున్
 నిచ్చలు ముందుగా నడువ ♦ నీలపురావీరడల్ పొసంగఁ గ్రొం
 బచ్చలచిల్కకెంపురవఁపావలు మెట్టి పులోమకన్య చె
 య్యిచ్చిన నాని యాబుధకుఁలేంద్రుఁడు రాఁ గని. విస్మితాత్ముఁడై.

సీ. చేరి రుక్మిణియిచ్చు ♦ చేలాగు రహిఁ బూని
 సత్యమూ పొకయింత ♦ సందిటాని
 మఱి జాంబవతియిచ్చు ♦ మడుపు వాతెర నంది
 పొంత రవిజగుబ్బు ♦ పోటుఁ జెంది
 భద్రతోఁ జాలోమి ♦ బా గాగడము చేసి
 యోరటిల్లి నుదంతఁ ♦ జేరఁ దీసి
 విరులచే నలమిత్ర ♦ విందవేనలి రువ్వి
 సరగ లక్షణసీవి ♦ సడల నవ్వి

తే. గి. యుదిరిపీడెము వెడఁజొల ♦ సూయలు మీఱు
 సిగను పింఛంబు నటియించ ♦ సొగసు మించ
 వశాను లొనగూడ హారంబు ♦ లల్లలాడ
 లేచె బలు నేవ నానవ్యుఁసాచిబావ.

కం. పడఁతి యొకతె కుచభరమున
 జడియుచు మై వంచి పట్టి ♦ నమ్మాళిగలన్
 దొడుగం బదములఁ గొని యె
 క్కుడురాజన మొప్ప నెదురుఁకొనె నయ్యింద్రున్.

ఉ. అత్తఱి సజ్జక్రింద ననుఁరాంతకుకట్టికవారు జాభువా
 బెత్తము లాని యంతటనుఁబెట్టు బరాబరి నేయ బెట్టుపె
 హత్తినరాజలోక నువుఁరావళియున్ మకుటంబు లూడఁగాఁ
 దత్తర మంది వీఁగ వనిఁత ల్బలవైరియుఁ దక్క దప్పలన్.

మ. పురుషాసీకము లట్లు పోవ వికచాంభోజేక్షణల్ ప్రేమతో
 నిరువంకం గొలువన్ బలానుజుండు నఃస్య్యుండ్రుండు సంధించి యి
 ద్వారకే లేలను గీలుకొల్పి తమపుష్పంబోండు లాలింగన
 స్ఫురణన్ సేమము దెల్పఁగా నెనరుసాంపుల్ చూచి సోత్సాహుండై.

తే. గీ. సరగ నటు వచ్చి మేరుమంధరములట్ల
 భోజకన్యాశచీముఖం ధోజముఖుల
 తోడ నిరుగడ దిండ్లు వెన్నాడఁ జేరి
 యొఱపుమీఱఁగ సరిగదై నుండుటయును.

సీ. శశిరేఖ మునుమున్ను చలువలు సవరించెఁ
 జేరువ హరిణి కస్తూరి నించెఁ
 జెల్వుగా నలతార ధేరుచుక్కను దెచ్చె
 హేమ కాంచననుమదామ మిచ్చెఁ
 జిత్రరే ఖాకవన్నెచీర లియ్యుగడంగె
 రంభ సిరముకవృరం బొసంగె
 మంజుషోష కడిందిమణులపెండెముఁ జేర్చెఁ
 గొమ రొందు సుగుణ హారములఁ దార్చెఁ

తే. గీ. బ్రాహ్మితోఁ దక్కుకొమ్మలు పారిజాత
 కుసుమఫలజాల మొసఁగిరి ధోవబాలు
 రందుకొన నాదరము మీఱి యన్నగారి
 నన్న సేయంగ గోవిందునముఖమందు.

ఉ. కానుక లట్లు వజ్ర సురకాంతలచే హవనింప నింపుగా
 మానసమందుఁ గ్రందుకొనుమమక్కువ పిక్కటిలంగఁ గల్పవ
 ల్లీనవమంజరీమధుర్గురీలహారీతతిరితి దాచ నొ
 దానన మించె. శ్రీపతి యుదారముదారచితోక్తివై ఖరిణ్.

ఉ. నీ కెన యెవ్వ రయ్య ధరణీధరశాసన నీదువాసనన్
 లోకము లెల్ల ధన్యము లభోలత మించిననీవ్రభావ ము

ప్రాకృత మాను నిన్నుఁ గనఁరాదు ముసీంద్రులకైన నట్టిచోఁ
బ్రాకృతు లైనగోపకులపై దయ నేయుట వింత లయ్యెడికా.

సీ. భోగమా నుతనూపయోగ మారసి చూడ

భాగ్యమా యజరోపభోగ్య మెన్న
ధామమా త్రిభువనభీమ మారసి చూడ

శాంతమా కరుణానిశాంత మెన్న
సుకృతమా యనుదినప్రకృత మారసి చూడ

ద్వైర్యమా యరిజయావార్య మెన్న
శీలమా గుణగణావాల మారసి చూడ

సారమా పటుజయోదార మెన్న

తే. గీ. నన్న నోయన్న పొగడ నన్నన్నయన్న
లువ కయిన శక్యమే నీదుపావణు లహహ
లలనతో నీవు వచ్చుటవలన నింద్ర
తనరికెలు నిండ్ల నే జేయుపపము పండ.

మ. అన నాపల్కుల కుబ్బి చాల మదిలోపూర్ణించి హర్షించి మై
జనువొందుంబది నూఱుకన్నులు ప్రభుల్లంభోజరేఖాక్రమం
బున రాణించగఁ బాకళాసనుఁడు సాంపు ల్నింపఁ గ్రాలోమి తా
నును కంసాంతకులోడ నిట్లనియె నెంతో యొద్దు నేర్పుం దగకా.

కం. గోపకులమీఁదిదయచేఁ

బ్రాపించితి నంటి వీవు * బలి యిది వింతా
గోపకుడ నేను గానా

గోపాధిప నిన్నుఁ జేరఁగోరఁగఁ దగదే.

ఉ. వర్షము నించి గోపపశువత్సకులంబుల నిన్ను మున్ను దు
ర్ధ్వ భయంబునం గలఁచఁ * దత్సమయంబున లోకరక్షణో
త్కర్షము చాల వ్రేల గిరిఁదాలించి తప్ప నహించి నకా కృపా
వర్షము నించి పఠచుటలు * వారిజలోచన యే నెఱుంగనే.

కం. వత్సవశు గోపతతి నాక
 వత్సర మెందెందు దాచి ♦ వంచితుండై నీ
 వాత్సల్య మందె విధి శ్రీ
 వత్సా నే నెంతదొడ్డ ♦ వాడను చెవుమా.

మ. దివికిం బట్టపురాజుఁ జేసితివి యీ ♦ దిక్పాలక శ్రేణిబో
 నెవరిం బోలుదు నీకటాక్షవిభవంబెం తంచు వర్ణింతుఁ గో
 రి నరం బి మ్మన నిత్తు వాశ్రీతులకున్ ♦ సృష్టిస్థితిధ్వంసక
 ర్తవు సర్వజ్ఞుడ వైనఁ బెల్పెదను నా♦రాకల్ దయాంభోనిధీ.

సీ. చనవరు లై నట్టి ♦ సనకసనందనా
 దులవెంటఁ దిరుగాడి ♦ యలయలేక

ప్రియముఁ జెప్పిన నుబ్బు♦జయవిజయులదండ
 గోలల కగపడి ♦ క్రుంగలేక

గర్వించుసముఖపు♦ఖరసానిదాసరి
 జోడిగలిండ్లకుఁ ♦ బోవలేక

చూచిచూడనియట్లు ♦ చొలయువిష్యక్తేను
 నొన దీనతఁ గాచి♦యుండ లేక

తే. గీ. జడిసి యేప్రోద్దు ముముఁ బ్రోచు♦కడక మఱచి
 యంఘ్రిపురి లచ్చిక్కొఁగిట ♦ నాని చొక్క
 నల్లవై కుంతపతిఁ జేర ♦ నళికి కృష్ణ
 చేరితిని నిన్ను శ్రీమంతుఁ ♦ జేయునన్ను.

కం. అంబురుహాక్షా తొలి కన
 కాంబరుండవె నీవు జగతి ♦ నది యెఱుంగనకో
 యంబరచరచంద్రునకును
 బింబితచంద్రునకుఁ దెలియ ♦ భేదము గలదే.

తే. గీ. భక్త సులభుండవై నీవు ♦ బాలురైనఁ
 బ్రాధు లై నను గరుణింతు ♦ వనుదినంబు

నచటికొల్వున రాజన ♦ మధికమచటఁ
జేరుదళవాయి మముబొంట్లఁ ♦ జేరసీఁడు.

ఉ. పెక్కులు గావు నాదయిన ♦ పెద్దతనంబున కేమి మాటికిఁ
ది క్కని నిన్నె నమ్మితిని ♦ దీనులఁ బ్రోచుట నీదుసొమ్ము నే
దక్కితి నీకు దేవరవు ♦ తండ్రివి రుక్మిణి కన్నతల్లి యీ
తక్కిన కోమలుల్ సవతి ♦ తల్లులు నిక్కము దానవాంతకా.

శా. శ్రీమంతుం డయి కానివానివలెనే ♦ చిత్రంబుగా దానన
స్తామోద్యన్నర కాసురాహవభవద్దుస్సాధ్యభాధావృత
స్థేమంబై యమరావతీనగర మాఠ్రిం జెండఁ నేజూచుటల్
సామీ యే మని విన్నవితం మదిలోఁ ♦ జాలా భయం బయ్యెడిఁ.

సీ. పురవీధి వచ్చునఁచ్చరలపాలిండ్లపై
సొక్కి గోరులు నాట ♦ నొక్కినొక్కి
యొక్కడెక్కడఁ గన్నఁ జుక్కలప్రోయాండ్ర
చిగురువారెరగంటు ♦ చేసేచేసి
కడతొలంగినఁ బోక ♦ గంధర్వకాంతల
నామున కౌఁగిట ♦ నానియుని
విడిమేనులుగ నిల్చి ♦ వినువాఁక నీ రాజు
వన్నగాంగనలను ♦ బట్టెట్టి

తే. గీ. కనినకడ డాఁగుకన్నరఁకమలముఖులఁ
జెనకి యలయించి వెళుఁ జేసిఁచేసి యభుక్కు
దీతి గడిదేతి నరకఁ జైతేయరాజ
నేన పగఁ జాటి నావీటఁ ♦ జేసె లూటి.

సీ. పోతరమ్ముల దేవపూజాగృహమ్ముల
బెట్టుగాఁ దేజీలఁ ♦ గట్టువారు
నడువీధిఁ దమకు సంఠదడి యయ్యె నని ముది
జడదార్ల ముచ్చెల ♦ నడుచువారు

నలుగడ బ్రహ్మచార్యులఁ ద్రోసి పొలదిండి
 తొత్తులఁ గలయించి ♦ దూఁకువారు
 చలమున బ్రహ్మనిష్ఠులఁ బట్టుకొని యాగ
 డించి బరువులు మోయించువారు

తే. గీ. నగుచు నందనవనిచెట్టులఁ గలమెట్టి
 సురవరుల నెల్లఁ గట్టి యుత్తులను గొట్టి
 మాలికలు వీడఁ దట్టి సంభ్రమము దొట్టి
 తిరుగుఁ బురిలోన నెల్లడై ♦ తేయనేన.

సీ. అల తిలోత్తమ చాల ♦ గులగులలై మిట్టెఁ
 బ్రమ్మోచికిని నీటుఁ బవిళి వుట్టెఁ
 గడు ఘృతాచికి వీలునడుము చక్కఁగరాదు
 మేనక కింక నయో ♦ మేను గాదు
 చిక్కెమహారంగ ♦ ప్రక్కగోరులలావు
 తారకు దగ మించి ♦ తీరెదావు
 ద్రుతమంజరికి నంత ♦ దొడుగుదీయక హెచ్చెఁ
 బెనుగంటిచే హేమపెదవి విచ్చె

తే. గీ. నెందు నిటువంటిలంజెర్క ♦ మెవరుఁ జూడ
 మందు రవ్వీటి కేరిలో ♦ నసురభటులు
 సుదతులను బట్టి కులుకు దీర్చుకొని విడుచు
 నపుడు తల్లడమున నలయమరు లెల్ల.

చ. ఇటువలెఁ జారులుం బురము ♦ నేను భయంబున నెన్నియొడు లు
 త్కటరిపుబాధలం బడి వకావక లొదుము ధాతవెట్టిము
 చ్చుట నెఱ వేఱు టాయెఁగద ♦ సామి పరా కొనరించ నాయమా ?
 కటకట యింకనై న దయఁ ♦ గావఁగదే జగదేకనాయకా.

తే. గీ. మొదలిరాకాసినేతలు ♦ గదిసినపుడు
 విదప పొలదిండిజగజెట్లు ♦ పెరిగినపుడు

నెత్తి పోయినయట్టి మా యిల్లు నిలిపి
 తీశ యిప్పటి నరకున ♦ కెంతచింత.

కం. ఆన విని యతనిమహత్త్వము
 వినయోక్తుల దీనదశయు ♦ వివరించి సదా
 ఘనముగ నమ్మినవాడని
 మనమున హరి యెంచి నిండు మక్కువఁ బలికెన్.

ఉ. ఇంతవిచార మేల విబుధేశ్వర యీపని యెంత ముజగం
 బంతయు నీదుకోపమున కాంగునె తమ్మునిమీఁది కూర్మిచే
 నింతయుఁ బల్కి తీ వసుర ♦ యెచ్చటి కేఁగిన నెందు డాఁగినన్
 దుంతవయాళిరాతుపురిఁ ♦ ద్రోచెదఁ గాచెద లోక మంతయున్.

కం. నవముగ సమరాలంకృతి
 హావణించుటకంటెఁ బ్రకృత ♦ మైనవనఁతో
 త్వవము నెఱవేర్చి మఱి దా
 నవుపై దండెత్త వలయు ♦ నముచివిగోసీ.

కం. ఈయత్సవమున నచ్చుత
 సాయకునకు శైలసుతకు ♦ సంతోష పుగున్
 శ్రేయంబు గలుగు మనల క
 జేయతయుం గలుగు రిపులఁ ♦ బసకెడివేళ్ళన్.

తే. గీ. ఇంద్ర ! యింద్రాణియును నీవు ♦ నీజయంతుఁ
 డచ్చరలతోడ నీడకు ♦ వచ్చినపుడె
 తరుణచంద్రావతంసుజాతర ఘటిల్లె
 నస్మదీయమనోభీష్ట ♦ మతిశయిల్లె.

వ. అనిన వినీతియు వేడుకయుం గ్రందుకొన నమ్మహేంద్రుం
 డువేంద్రుని కిట్లనియె.

మ. కరినంరక్షక వైరిశిక్షక హరీ ♦ కంసారి యారాజశ్రే
 ఖరుండివే నినుఁ జూచినప్పడె కదా ♦ కల్యాణముల్లలై నేఁ

బురికిం బోవలెఁ బోకయున్న దితిభూఁపుంఖానుపుంఖాతిదు
 ద్భరనారాచములకా కపాత మయి స్వాఁరాజ్యంబు భోజ్యం బగుకా.

కం. అనిచిన జయంతు నచ్చర
 ననఁబోఁడుల నచట నిలిపి ఁ నగరికి హరిచం
 దన సంతానసుమాదిక
 ఘనసురభిద్రవ్య మంపఁగల నీ కెపుడుకా.

కీ. నావుడు సంతసించి యదుఁనాఘండు కస్తురి కుంకుమంబు క్రొం
 బూవులు బోంట్లు దేహాశ్శికఁబూసి యెసంగ నతండు నట్లు సం
 భావన సేయ నియ్యకొని ఁ ముక్కువతో సరిగంచు మంచిచెం
 గావుల నిచ్చి లేచి దయఁ గౌఁగిటఁ జేర్చుచు సంపె వాసవుకా.

కం. అనిచిన జయంతు నచ్చర
 వనితల నట నిల్పి కదలె ఁ వాసవుఁ డంతకా
 వనజదభాక్షునినదనం
 బునకంచుకి యిట్టు లనియె ఁ మోదము మీఱకా.

కీ. శ్రీరమణా యుమాపతికీఁ ఁ జేయుమహోత్సవ మెల్లఁ గన్గొనకా
 మేరు వనేకరూపముల ఁ మేలిమితో నట నిల్పెనో యనకా
 దేరి నభంబు శృంగముల ఁ దీటుచుఁ బైఁడివనంత మాడుచుకా
 తేరులు తేజరిల్లెఁ బురిఁదేవత లందఱు నుల్లసిల్లఁగకా.

నీ. కలఁఘాతదళసౌధఁములయూఠములె యెందుఁ
 గుంకుమకొలఁకు లేఁవంకలందు
 ఘనసారహిమపూరఁఘనకటాహము లెందు
 వినిచేనెదోను లేఁసరఁబులందు
 మగరాలనిగరాలఁమలఁచుమాన్దము లెందు
 విఘ్నశిలావేదు లేఁవీఘ్నలందుఁ
 గలువరాచలువరాఁచలువ లేకడలందుఁ
 బూవుచందువలె యెఁత్రోవలందు

తే. గీ. నిచ్చలును మెచ్చ నగుగచ్చు ♦ సొచ్చువీలు
 రవలవచ్చతోరణము లేఠచ్చలందు
 గ్రందుకొన నిందిరాదేవి ♦ చిందు లెనస
 ననఁ దగుపురంబుశృంగార ♦ 'మద్భుజంబు.

వ. మఱియు నవ్వలివ్వల నివ్వటిల్లుపువ్వు పందిళ్ల నీడలఁ బరిమళ
 మంజిమను రంజిల్లుకుమంజిమను పన్నీరు చికిలించుజాడల నెడతెగక యడరు
 నడపావడలును, పావడలమీఁదఁ గ్రమ్ముమొలకతెమ్మరలకపురంపునుమ్ము
 గ్రమ్మరింప ఘమ్మను తావిముమ్మరంబునకుఁ దానె తలయాంచునగ
 మెదలిమెదలి నటించు నేడాకులయనఁటికంబంబుల నెడనెడం గూడిన రస
 దాడిచెఱకుదడులును, చెఱకుదడికురుంజులఁ జాలుకగానంబు నంటిమేరుపు
 లును నంటిమేరువులముంగిలిముగింళ్ల రంగుమీఁజు బంగారురేకు చెన్న డవు
 చిక్కపనిసిక్కు తడికచిక్కొమ్మ లావరించు పున్నవ్విట్ వరిబనరిగొన్న సన్న
 జాజిజల్లుల నుల్లసిల్లునల్లకలువచప్పరంబులును చప్పరంబులయెదుట నిగ్గంపు
 సుద్దదిద్ద జానొందునొచుఖానా నిండి దండిగ నంబరంబున కున్నెంచు పొప్ప
 లించు గొప్పధారలుగల జలయంత్రంబులును, జలయంత్రాధారాధారణీ
 కృతావలంబ జంబీరనారంగనాగవున్నా గమాతులుంగలవంగపచేళిమ ధీదీర్ఘ
 మదాళిమ ఫలకేళి మనోహరకీరపీరవారమ్ములును, నచట నస్థిగించిన
 కెందమ్మికప్పడగొప్పకప్పరపు పూతసెజ్జలును నాపఱునఁ గినుప్పకొంబులు
 సజ్జలును, వాటినికటంబున డంబుచూపు సపురుచిపురు జంబుఖానాలు
 నుంచినమంచియావజమ్ములు, నావజమ్ములసరససీటుచాటిమీటు సురధా
 నులు మెఱుంగుచెందొవరేకుసింగాఱులు కునుమశరత్రేణులు కుంకుమవంక
 ఱులు రాణించుమనంబున జంకులు దొలంక చేకొనుకలానుక ధీమంతు
 లగు మంతు లంతంత నందడింప నల్లకుమారలోకంబు నల్లుండ్రుకంబు
 తమతమహజారంబులనమీపప్రదేశమ్ముల నకలవస్తూవహారమ్ములు హావ
 ణించుకొని నిలువఁ గలువకంటు లారలివల్లరంబులు చేఱూనుకొని యున్న
 వారు కన్న వారందఱు వెఱఁగంద నయ్యవసరంబున.

పా. 1. మబ్బరంబు.

చ. గొడుగులు నాలవట్టములు ♦ కుంకుమకస్తూరిసీటితిత్తులు
 సిడములు జాళువాపికిలి ♦ చెండులు నీఁటెలు పైఁడియందె లె
 క్కుడువగ వేత్రముల్ మొరట ♦ కొమ్ములు చిమ్మనఁగ్రోవు లాని ని
 ల్కడసాగ నూని బోగమువెళిందులు వేవురు వెంట నంటఁగఁ.

సీ. కంకణమణిఫణాం ♦ కణమణిగణధగ

ధగలు కుంకుమవసం ♦ తములు చల్ల
 గళసీమగళదన ♦ ర్గళసీలధళధళల్
 దనరుకస్తూరివసం ♦ తములు చల్ల
 నెలరాలజిగి గ్రమ్ము ♦ నెమ్మేని నిగనిగల్
 తావిగందపువసం ♦ తములు చల్ల
 రాణించుబంగారు ♦ వీణెల మినమిసల్
 తళుకువసపువసం ♦ తములు చల్ల

శే. గీ. గం డెనయఁ బొల్చి జాళువా ♦ యండి దాల్చి
 హవణికలు మీఱి పైఁడినే ♦ రువులదారి
 పర్వతకుమారితోఁ గూడి ♦ బయలుజేరి
 చెలు నమరియుండెఁ నరుణేందు ♦ శేఖరుండు.

శే. గీ. అనిన విని యంతిపురిఁ జేరి ♦ యనువుమీఱి
 చెలులు గై చేసికొని చెంత ♦ నిలిచినంతఁ
 గొలువుసింగారములఁ జెందు ♦ కొందఁ టిందు
 ముఖు లెదుటఁ జేర మదిని సమ్ముదము మీఱి.

సీ. అరజాఱుసిగమీఁద ♦ విరిమొగ్గనరి చుట్టి
 జాళువాజంటరు ♦ మాల గట్టి
 సొగసుకస్తూరివట్ట ♦ సోగనామము దీర్చి
 మెసలెడుకుంకుమ ♦ మెఱుఁ గొనర్చి
 డంబుముత్యపుచేస ♦ రం బొకచే నాని
 చీనాగొలుసు లొక్క ♦ చేతఁ బూని

పాలకాయొంటును ♦ బావలీ ధరియించి
ప్రోదిగాఁ జెవుల జఃవ్వాది నింది

తే. గీ. తఘకుజిగిమించు సరిగంచు♦తమ్మిపూల
వ్రాఁతపనిదుప్పటిని వల్లె♦వాటు వైచి
కడఁక తగ నెంచి కొల్వసింఁగార మిటులు
చేసికొనె శౌరి యెన లేని♦చెలువుమీఱి.

తే. గీ. వెనుక నెదుటను నిలిచిన♦వెలఁదు లెల్లఁ
దనమొగముఁ జూడ సామియంఁనంబుఁ జూచి
కొమలజడవ్రేటులును పచ్చి♦గోళ్లసోఁకు
లెన్ని చూచిన ననఁ డేమి ♦ వెన్నుఁ డవుడు.

వ. తదనంతరంబ నితంబినీనిశంబ విలంబమానమణిఁమేఖిలాకలకల మ్ములును, కంజాననాచరణకంజసంజానమంజుమంబీరఁగ్గుళంఁగ్గుళంబులును, పంకజముఖ పాణిపంకరుహచంకనత్కనక కంకణ రుణ రుణతామ్రంబులును, విధుముఖజన కబరీ నిబిరీ సమదువక కురువక స్ఫుల్లమల్లికాగంధాను బంధగంధోదయ పుష్పంధయస్తనంధయ రుంకారంబులును, విచిత్రతర వేత్రిణీలోకవిజ్ఞాపిత విజయశశాంకారంబులును, వివిధహృద్యవాద్యసన్నాహ సమయచిరత్నావిరళనాదంబులును, గ్రమ్ముకొన నమ్మానవతులును కమ్మ విలుకానిఁ గన్న సామియును ముందుముందుగా నానంసంబు డెందంబునఁ గ్రందుకొనఁ జెందిరపువన్నెగండపుప్పొళ్ల చెందమ్మిరేకులచెల్లు లాడం దిగి నగరెల్ల ఘూర్ణిలై నంత.

ఉ. పాజులు రాజులుకా నగరిఁబైల రయమ్ముగ నేఁగఁ దక్షురాం
భోజదళాక్షులుకా చిటుతఁబోడికలు న్నికటోగ్వి రాఁగ నా
నాజనులుం దొలంగురవఁణంబున కట్టికవారు గొల్లలుకా
రాజవధంబునం గడుబఁరాబరి నేయ మహాద్భుతంబుగకా.

సీ. బలుగొల్పు లెనయించి ♦ బండ్లపై నుంచి కుం
కుమ నించుబంగారుకొప్పెరలును

కాపుగుజ్యైతగుంపుః మూపులపై నుంపు.
 గందంపురతనాల ధి బిందియలును
 చిఱుతనీమందంపు ధి చేఁ బూనుపవడంపు
 గొనబుకస్తురిగాజుః కుండకవలు
 జతగూడి వెలిబాక్కః నమువారిచేచక్కి
 హవనించువన్నెగంః దవడితట్ట

తే. గీ. లావెనుక సూడిగమ్ములః హస్తములను
 గచ్చుతట్టలరాణించు ధి కలువపూల
 చెండ్లు పలువన్నెపన్నీటిః గిండ్లు తావి
 విరులు నేతేర నెనలేనిః వేడ్క మీఱ.

తే. గీ. తనియః గన్నాఁగి వెన వనంః తమునఁ దోఁగి
 సారిదిగా జొత్తుపావలః సాబగు హత్తు
 వింతదగునీధి నిరుగడ ధి వెడలె నంత
 సాగను వెలయింపువారికొల్వ ధి సూళెగుంపు.

ఉ. మన్ననయమ్మగారు లొగిః మానికపుంజిగిపేరు లాని ము
 న్మున్నుగఁ బోవ నావెనుక ధి మూవరసానులు సందడించఁగాఁ
 గన్నెలు వేనవే ల్మరునిః కై దువలో కడవన్నెబొమ్మలో
 వెన్నెలసోగలో యనఁగ ధి వెంబడిగా నడతేర నిచ్చులుక.

సీ. భృంగఝంకారంబుః రీతి నుపాంగంబు
 ఘు మ్మన ఢక్కః ఢిః ఢి మ్మనంగ
 నిల్చి నాదించుతంః త్రీవాద్యములనుతి
 ఘు మ్మనఁ జెంగుతః జ్ఞు మ్మనంగఁ
 జిఱుతమద్దెలతోడి ధి చిఱువీరణపునద్దు
 ఢిమ్మన దిమ్మెఢిః ఢి మ్మనంగ
 జలుగై నవరలహెః చ్చిలు శేషనాదమ్ము
 ఝ మ్మన నిల్వుతోః ఘా మ్మనంగఁ

తే. గీ. జండ్రవలయమ్ము సారంగ ధ జవిలిబాజ
మురళి ముఖవీణె తిపిరి కిఁన్నెర కమాచి
తాళమును వేటుగజ్జెలు ధ దవిలి రక్తి
గుల్కె గంధర్వమేళంపుఁ ధ జెలులగుంపు.

తే. గీ. సరససాంబ్రాణిభూవముల్ ధ చౌకళింప
గెలుపువద్యంబులను వందిఁనులు నుతింపఁ
గెలన నుడిగంపుజవరాండ్రు ధ కెలసి చూడఁ
బసిఁడిపావడ లాడ రాఁజనముతోడ.

మ. ప్రవదం బాసుక కుచ్చెలల్ మెఱయఁగాఁ ధ బాలిండ్లపె పై నోయా
రవుపైఁట ల్వడజాఱ లేనగవు మీఁఱ న్వచ్చి దేవేర్లు నె
య్యపుమాటల్ పలుకంగ రాధ యడవంఁబానంగ మ్రోలక బరా
కు పరా కంచును వేత్రిణుల్ పలుక వ్యాఁకోచస్మితాబ్జాస్యఁడె.

సీ. మెఱపులఁ దభుకొత్తి ధ నెఱతనంబున హత్తి
వలగొన్న యల నీలఁజలధరంబా
సాలపులసాంపెక్కి ధ పలుచుక్కగమి నిక్కి
సరస దొరయనుండు ధ చందురుండొ
మినమినల్యైలయింపు ధ పసిఁడితీవియగుంపు
పొదలియుండెడు కల్పఁభూరుహంబా
మణిశలాకలు నిండ ధ మలసి బెళ్ళుచునుండ
నలువొందు నల రోహఁణాచలంబా

తే. గీ. యనఁగ శృంగారసర్వస్వ ధ మవని ముంచి
మించి కంటికి సాక్షాత్కరించి నటులు
పొగరుచిగురాకుఁబొండ్లతో ధ నగరు వెడలె
మందరధరుండు మన్మథఁమన్మథుండు.
మధురగతిరగడ.

ఆవ్వుడు శ్రీవతి ధ నాత్మల మెచ్చుచుఁ
గవ్వరగంధులు ధ కడఁకల మెచ్చుచు

మునుకలు గను జనుఁముగుదలఁ గనుఁగొని
వెనుకొని యరసెడుఁవెలఁదులఁ గనికని
చెలిమియు బలిమియుఁ ♦ జెలఁగఁగ మఱిమఱి
యెలమిని నొండొరు ♦ లిట్లని పలికిరి
పైఁబడ నేటికె ♦ పంకరుషేక్షణ
ప్రాఁబడె నీ కీఁపదటము లక్షణ
చెనకుచు హరి ద్రోఁచిన నేఁ ద్రోఁచితి
ననవచ్చెదు నీ ♦ వదె సాత్రాజితి
చిత్రముగా హరి ♦ చెనకిన నేటికి
మిత్రవింద నీఁమెరమెర లేటికి
నాడెను రుక్మిణి ♦ హరితో ముచ్చట
యేడ దమ్మ మన ♦ కీలవ మిచ్చట
కందువతోఁ బతి ♦ గనె నంతంతకుఁ
జిందురవారము ♦ చేరె సుదంశకు
కొతుకొండలు పెఁక్కులు జాంబవతికి
హితవులు గలయది ♦ హృదయమునఁ బతికి
సౌర చూపు మొగ ♦ మరసెను భద్రకు
నేర మయ్యెఁగదె ♦ నిన్నటినిద్రకు
చుట్టుక హరితో ♦ సూరకుమారిక
గుట్టుబయలుగా ♦ గొణిగెను శారిక
యీయెడ రాధిక ♦ యెంతటిచిన్నది
మాయురె హరిమెడ ♦ మలయుచునున్నది
కోమలవల్లికిఁ ♦ గొనరుచుఁ జేరెను
సోమునిబావకు ♦ జుమజుమ మీఱెను
కలహించుట నీఁఘనతకు మేలా
కలభాషిణి నీఁగాయక మేలా
మందరధరుపై ♦ మమతలు ద్రోయకు
చందనరేణుక ♦ చనె నాచాయకు

సదమదముగ నిదె ♦ సందడిఁ గూడెను
 కొదవే దానికిఁ ♦ గుబుసము వీడెను
 పనుపడ హరిచేఁబంతులరువ్వులు
 మొనసెను దానికి ♦ ముసిముసినవ్వులు
 నెలఁతకు నూరక ♦ నీవిక జాతెను
 పాలుపుగ హరితలఁపులు చేకూరెను
 పడఁతికి గుబ్బులఁపైఁట తొలంగెను
 కడుతమి హరి కఁగ్గలమై పొంగెను
 మున్నుగ నది విరిఁమొగ్గలఁ బల్లెను
 వెన్నునిమదిలో ♦ వేడుక చెల్లెను
 నావుడుఁ దమి మఁన్ననయుం గాటము
 గా వెలయఁగ హరి ♦ గనె సయ్యాటము.

తే. గీ. అటుల సయ్యాటములఁ దేలి ♦ యదుకులాభి
 పూర్ణ చంద్రుడు శృంగారఁపూర్ణుడగుచు
 సగరు వెలువడి నెఱనీటుఁనడలతోడఁ
 జెలులతోఁ గూడఁ బురవైరిఁచెంతఁ జేరి.

ఉ. నారులపాట యచ్చరలఁనాట్యము చంద్రవతంసుచందముకొ
 దేరులయందముం బురముఁతీరును వీధులసౌరు నెంచి లో
 సారెకు మెచ్చి విస్మయము ♦ సమ్మదముం బొదలంగఁ దాను శృం
 గారవతీజనంబులు జఁగద్విదితప్రతిభానుభావులై .

తే. గీ. శివునకును మ్రొక్కి యనువమఁశ్రీలఁ జొక్కి
 యిందుధరుసమ్ముఖమున నొక్కెడను నిల్చి
 యాదిని జయంతుఁ బ్రద్యుమ్ను ♦ సర్జనాది
 నృపతులను బిల్చి కుంకుమఁనీటఁ దేల్చి.

కం. ఆవెనుకఁ గవివర్యుల
 నావెనుకఁ బుధులు గాయఁకావలిఁ గరుణా

భావనచండనజలధా

రావితతిక్ ముంచి పనిచె ♦ రాజన మొప్పక్.

ఉ. ముందుగఁ బోవఁ బంచె నల ♦ ముగ్ధశశాంకకళావతంసు నా
సందడిఁ బోయె నచ్చరలఁసంఘము బోగపుటింతిగుంపు తా
మందగతుల్ తగ న్నెనుకఁమానవతు ల్లోలువక్ బ్రతోళికా
ళిందమునం జెలంగి మరులీల వసంతము లాడి వేడుకక్.

కం. వీడక శౌరి వసంతము

లాడక్ కుంకుమరసంబు ♦ లపుడు రహించెక్

జూడంజాలక సవతుల

సూడున మహి క్రోధరసము ♦ చూపెడు మాడ్కిక్.

శే. గీ. ఉదయభాస్కరు మొరయించి ♦ యువిద యొక ప్త

శౌగంధిఁ గల్వపూబంతి ♦ సరగ వైచె

నెలఁతపై నొక్కతన్ని పఁన్నీరు నించె

నేసఁ గల్లరిగొల్ల నాఁయిక్కు వెఱిఁగి.

శే. గీ. తీరుచిగురాకులందె పఁన్నీరు నించి

యచ్యుతుఁడు నొక్కకొమ్మతొ ♦ మృవ్పళించి

ఱుంతి మర్మంబు విడు మని ♦ సొచ్చరించె

నిఱుకుచనుదోయినడు వక్కి ♦ చఱచిసట్లు.

ఉ. తమ్మిలకోరిఁ దాల్చుదొరఁతండ్రికిఁ పై నెరయాళి బాళువా
చిమ్మనఁగ్రోవి నొక్కచెలి ♦ చేతులకొద్దిని చిమ్మ జిమ్ముతోఁ
గ్రమ్మి యురమ్మునం దొరగుఁకస్వరపుం దెలిసీరు వొల్పెఁ జి
త్తమ్మున నున్న చంద్రునినుఁధారసముల్ వెలిఁ దేరుకై వడిక్.

శే. గీ. మదనజనకునిపై నఘాఁమఃఱులు చూడ

నెమటఁ గస్తూరి నీ రొక్కఁయింతి చల్లెఁ

గంసశాసనుఁ డెప్ప డాఁకండు వెఱిఁగి

గ్రక్కున మరల్చెను కళిందఁకన్యమిఱాద.

సీ. బాహుమూలశ్రీలఃపసపువసంతంబు
 దొభుక లేఁగొను దోఁడ్తోన యభుక
 కడకంటిచూపులకలువనసంతంబు
 చిందఁ దొడవునవ్వు ♦ చినిలి చెందఁ
 బలుచనిచెక్కిళ్ల ♦ పైఁడివసంతంబు
 నెఱయఁ జిగురుకేలు ♦ నిగ్గు దొరయ
 రహి నమగుల లక్కః♦రసపువసంతంబు
 చిమ్మఁ గాంచీనినా♦దమ్ము గ్రమ్ము

తే. గీ. నమ్మదమ్మున నదరంటఁ ♦ జంటఁ గ్రుమ్మి
 గుమ్మివిరిదమ్మిచిమ్మనఁ ♦ గ్రోవితేనెఁ
 జమ్మె హరిపైని మగుడించి ♦ చెల్వఁ బూని
 రాజవదనాతిమూర్ధన్య ♦ భోజకన్య.

ఉ. జగ్గు మనంగ జాంబవతి ♦ సత్యయుఁ జిమ్మనఁగ్రోవు లానఁగాఁ
 దగ్గకసోగఁ బారుహినుః♦ధారలు ప్రక్కల సోఁక నుల్కుచుక
 కగ్గక వెన్నుఁ డత్తలిరుఁగై దువదేవరసత్యజాతరలో
 వగ్గము లాడ్మకై వడిని ♦ భాసెల వ్రేతలు మేలు మే లనక.

తే. గీ. గందవడి భద్రనమ్మొముః♦నందుఁ జల్లి
 వెన్నుఁ డేతేరఁ జన్నులు ♦ వెన్నునాని
 యణఁచెను సుదంత మరునిగాః♦యమ్ము లార
 హత్తి గజనిమ్మపండ్లచే ♦ నొస్తుకరణి.

ఉ. హలిగ వెన్నునుండి యొకఃయంగన సన్న గొనునచ్చి నవ్వ గో
 పాలుఁడు మిత్రవిందచనుః♦బంతుల కుంకుమనీట నేత్రముల్
 వేళమె చిమ్మఃజిమ్మ నది ♦ వీవసకెంజిగిజాలు వెల్లయుం
 దేలెను మొల్లనై బుదొర ♦ తేజము లొక్కెము నిక్కుకై వడిక.

కం. వక్షింద్రతురంగునిపై
 వీక్షణరుచి కలువదోని♦విధమున నిగుడక

లక్షణ చల్ల వసంతము

నాక్షణమే కుచఘటంబు † లతఁ డదుమంగళ.

సీ. ఒకసారి దనుజారి † యుదుటుగుబ్బలపైఁట

హస్తకస్తూరిక † నవనయింప
మఱియొక్కపరి హరి † మాధవుశపుచీర

కుచ్చెలచేతికుం † కుమము పూయ
వేటొక్కసారి కం † సారిచేనంటువై

గోవజవ్వాది చె † క్కులను జెమర
మఱుసారి యలశౌరి † కరముగంధవడిపో

నడరంటఁ బిఱుఁదుల † నప్పళింపఁ

తే. గీ. జెలులనే సోఁకులను గ్రమ్ము † చికిలిమీన

ములఁ బసపుపావడను వెన్నుఁ † డలమి చిమ్మఁ

జాయయునుబోలెఁ దిరిగిన † చాయఁ దిరిగి

రహి నతఁడు పంట మడు పాన † రాధ వెంట.

సీ. పావడకట్టుతో † భ్రమసి తొల్లెడివారు

నొగి నీవి జాఱఁ గూ † ర్చుండువారు

రవికవీడినఁ బైఁట † రహిగఁ జెక్కెడువారు

నది వోఁ గుచము కేల † నదుమువారు

తడికోకతొడనిగ్గు † లడర వ్రాలెచువారు

సచ్చోఁ దళు క్కన † నణఁగువారు

కుచ్చెలనెఱకీక వోఁ † గొతి కొదిగెచువారు

నాభిజైతై న వె † న్మలయువారు

తే. గీ. నగుచు నగినగి వగవగ † నిగుడుపొగరు

మిగుల సొగసుగ మగువలఁ † జిగురువిట్టు

మాయలను జొక్కజేసిన † మరునిఁ గన్న

సామి తమిఁ జెందుఁ జెందునా † నమయమందు.

సీ. రసదాడివిలుఁ బూని ♦ బినరుహాశ్శలపై ని
 కుసుమాస్త్రముల నేయుఁ ♦ గొంతసేపు
 కొలఁకుల జతగూడి ♦ కుంకుమనీ రాడి
 కొమల నుడ్డాడించుఁ ♦ గొంతసేపు
 బోంట్ల నేఁచఁగఁజాలు ♦ భూపతిమలచాలు
 వింత గన్గొని నప్పుడె ♦ గొంతసేపు
 చెలులకు సందిళ్ల ♦ ఫలపరంపర తెల్లఁ
 గొల్లగా నిప్పించుఁ ♦ గొంతసేపు

తే. గీ. ప్రొద్దు గడపుచు మకరాంకుఁవచ్చి వెల్లు
 నగు వసంతోత్సవం బటు ♦ లలితెయ్యిల్లు
 నెఱిపి తా నెల్లవల్లవాఁధరుల కెల్లఁ
 దనివి సంధిల్ల నామాయఁవారినొల్లు.

వ. మఱియు నయ్యిందిరాజుని రమ్యసస్త్రిలవసారములవలనను
 విచిత్రతరనీహారములవలనను విగుముఖితారవిందసీమీన కుసుమసందిహార
 ప్రహారములవలనను హృదయమున నిస్మయనీహారములు కాలగిరిచంద
 జంచలనయనారుణారణ పటాంచలప్రపంచితసందహసప్రతాపానలీలనను దివ
 విశంకట సకుంకుమవంక సంకలనచంకనదశలంకనిబశరీరికిరణజలములును,
 తరుణతరణికోటిధాశధశ్యంబును గ్రమ్మించుక్రొమ్మించు దుస్వరీతిలలగులు
 జాఱఁ గొమరుమీఱులావణ్యసారంబును లలితాశానలలును మందహాసం
 బును మహనీయవిలాసంబును మానసోల్లాసంబును మున్నప్పటికెనంబును
 గ్రంధుకొన సరవిందముభీబృందంబునుంచాను నమంచానందంబున మంద
 మందగతులఁ జెందలిరుపందిళ్లఁదోప నించునించు వారువులును సేరువులును
 గొజ్జంగినీటికొలంకులును గుఱ్ఱమామిళ్ల వాఁకులును కృత్రిమకేళిగ్నావాటల
 బులును కృతకాచలకూటంబులును జూచి శిర మూచి యవ్వొప్పొద్దాఱి
 యలరులనెలజాతరలఁ జాటి నగరప్రదక్షిణంబుగావించి నగరాజకుమారికా
 శంకరుల మగుడ సేవించి వారల నిజనివాసంబులు కనిచె సంత సాయంతన
 సంధ్యారాగమ్ము వెన్ననియంగరాగమ్ములాగునజగమ్ముననిండఁ జండకీర

ఋండు కుంకుమభరణికరణిః జరమగిరికడనుండే సంభోరుహంబులు వాడె
 వియోగిజనధైర్యంబులు వీడె నిందీవరంబులు విరిసె నిందిందిరంబులు
 మొరసెఁ గందర్పవీరాట్టహాసంబులు వెలసెఁ గటికిచీకటి హరిదంతంబులఁ
 గలసెఁ దారలు మొఱసె ధవళిమ తూర్పుదెస నొఱసె జక్కవకవలు తల్ల
 డించె జాబిల్లి యుదయించె సంతకుమున్న వెన్నెలలనిగనిగలు హత్తుపగలు
 వత్తు లిరుగడల నడవ ముందుగాఁ గొండఱిందుముఖులు కరదీపికాదశసహ
 ప్రంబుల నాని పొలిచి సముఖంబున నిలిచి దిశల జాళువామొలూమాలు
 నివ్వటిల్ల దివ్యటీనల్లములు చేసిడాసి మారువారువమ్ముఱిలల విలసిల్లు
 నిరుపగళ్ల బారుడేరి గ్రమ్మన సమ్మదనగోపాలుండును కలితకర్ణికార కలి
 కానువంగ జంగమగాంగేయశైలంబు డంబున దంతపురేకుసంతసవితపనిక
 డానిగచ్చు వచ్చులపల్లకినెక్కి యిరుపక్కియలఁ గ్రిక్కిఱిసి దచ్చిదేరులు
 తచ్చనలాడ నటనాటకశాలకేలికతోడ నాపురవీధినుండి హజారంబుఁ బ్రవే
 శించి యంతస్తుల మించి యపరంజియిటికెలాగడపుపటికెపుఁగంబంబుగుంపు
 నొకెంపుజగతి నిగనిగదగు మగరాలకుమడికానురేకుజోకయీడపు నీలపు
 గోడనడలఁ దురంగలించు చెంగటిముంగిటికిరీటివచ్చు హెచ్చువనరుజగి విచ్చు
 లవిడి పుటంబెగయువగఁజెలంగుబంగాళివచ్చుతానకపుటింగిలీకపు వ్రాఁతతా
 మెరపొందుఁ జెందుముత్యపుచందువాలఁ గనుపట్టి తెరమానికపురాకట్టు
 తొట్టికట్టినశిబికావరోహణంబు చేసి శచీవిలాసిని యనువఁ గొండఱచ్చర
 లచ్చటికివచ్చి పారిజాతకుసుమబృందాది దివ్యచందనమ్ములు దెచ్చియిచ్చిన
 సంతసిల్లి యచ్చెలువ లేమరక నరకదైతేయబాధలవలన దాడి తడపు
 చెల్లె నని విన్నవించిన నాలకించి నగి జయంతు రావించి కటూక్షించి యంత
 నయ్యచ్చరలఁ దొలుతటియచ్చరల నగారి నివాసము న కనిచిన వేడ్క
 నప్పడు సత్యభామ సరసత నవరస యని హెచ్చరించినలీలఁ జేలాగియ్య
 నడచి కనకకఠ్ఠ్యంతరంబులు గడచి దైతేయుమీఁద దాడిచనవలయు నని
 యందఱు వినునట్లుగా మందలించి కండలించినపొగరు నిగుడఁ బ్రద్యుమ్న
 భీమవిజయస్సేనేయులం గాంచి వీట జయయాత్ర చాటించ విజయభేరి
 వేయించ నియోగించి భోజితనయాముఖనిఖల లలనాజనంబుల సంతిపురం
 బున కనిచి తోరంబగు సాత్రాజితిమాణిక్యాగారంబు చేర సరిగి యందు.

ఉ. సారసనేత్ర లారతు లొనంగ వనంతముచెల్వొ కొల్వొసిం
 గారముల న్నడల్పి యట ధ్రువకునఁ దా జలకంబు లాడి క
 న్నోరులరావిరేకపనిగోణము గట్టుచుఁ జల్వొ దాల్చి యం
 భోరుహనేత్రుఁ డందముగఁమోమునఁ గప్రపుబొట్టుఁ జెల్పొచున్.

కం. లోలాక్షియుఁ దోడనె హా
 జ్జీలై రా నారగించి ధ్రువే దోలఁచి రుమాల్
 పూలును కలపము తగ బా
 గాలాకుమ్మడవు లొనఁగఁ గొని యంతన్.

శా. శృంగారింతుక శోరి చంద్రముఖమైఁసింగారముం జూచి యు
 ప్పొంగుఁడెందముతోడఁ జూపులు నయంబుల్ చూలఁజేకూర సా
 రంగాక్షుల్ తనసైగ జెల్పి వెలిజేరన్ వేడ్క- నాయంగనా
 సంగాయోధనసాధనప్రమనధఁనృన్నేహసన్నాహుఁడున్.

సీ. పటికపుకీల్బొమ్మచిటికెయొనికఁ జిట్టె-
 గుటికలవల్లకీ గొనుచు నినుచు
 నురటిరెక్కలగాలిసోఁకులు నేమొన
 గొడిగెడు సకీసలఁగుంపు నింపు
 నస్తునద్దన నారఁజంపు మంపులనింపు
 జగజంపుజంత్రంపుఁజితలఁకూకీ
 కవలకుత్తుకహత్తుకవకవకేవకవ
 రవలతో మరుచిన్వఁబవిరి దీర్చు

తే. గీ. నవులపుంజెండుచందువాఁతొవలపొంగు
 తుమ్మెడయెలుంగుశ్రుతి గ్రమ్ముకమ్మపైఁడి
 ధక్కఁఘుమకారములమేలిఁగ్రుక్క- లీను
 హరువు మురువై నశయ్యాగృహమ్ములోన.

పా. 1. నద్దుముద్దుల నార.

కం. విరికుచ్చు హెచ్చుగచ్చుల
 తటిమెనవగడాలకోళ్ల దంతపుపనిచ
 ప్పరమంచంబున భుమ్మని
 పరగెడుసేవంతిరేకు పానుపుమీఁదఁ.

చ. చికిలిమెఱుంగుకెంపురవ ధైర్యదృఢపుఁజిగిడంబకంబు మో
 రకొణిగె నంటఁ గట్టినజిఁఠాపనిమేలరవిప్పదీర్చుకో
 రకములనింపు సంపఁగికఁఠాళము నోరతురాయిసోఁకని
 య్యక వసియించుఘోరలతఁలాడఁ దలాడను చేయి యూఁదుచుఁ.

కం. వసియించ శౌరిసరసఁ
 మినమినమనుగబ్బిగుబ్బు మెఱుంగుపయఁటలో
 మనలఁగ నెఱమోహపురా
 జసపుం దరితీపుతోడ ధైర్య వసించెఁ.

తే. గీ. కాంత యటువలె వసియించి ధైర్యంతనేపు
 మంతనముతో వసంతపుమాట లాడఁ
 బ్రాద్దు గడపుచు నున్న దీపుఱుఱుబోఁడి
 యని యుతాళించి యెనలేనిఁపకాసు ఘించి.

కం. పనిలేనిమాట లాడుచుఁ
 దనమైచే మేని సోఁకఁ ధప్ప బెణఁకుచుఁ
 వనజదళాక్షుఁడు మాటలఁ
 దనియక మదిఁ బొంచియుండెఁ ధహతహ మీఱుఁ.

కం. రమణుఁడు పొంచుట తనచి
 త్తములో నెఱుంగ కట మాటఁదారిగ నగుతా
 గమకించి కురుజుతెలనా
 కుమడపు మొనవంటఁ గఱచి ధైర్య మ్మని యొసఁగెఁ.

చ. ఒసఁగినయంత వింతగను ధైర్యమ్మని కమ్మనిమోవి నోరఁగా
 దుసికిలనీక యమ్మడుపుతోడఁజుఱుక్కున నొక్కిశౌరి సఁ

తనమును సిగ్గు నెగ్గుమెయి తగ్గును సీత్యైతిజగ్గు మొగ్గురా
జనమును మీఱ బోటిమెయి సంఘటిలం గటిలగ్న పాణియై.

కం. పెదవిచుఱుకంట సతి పతి

కెదురెక్కుచు గోర నదిమి ధ యెదను చనుమొనల్
గదియించి కాటు సోకినఁ
గదియంబడి నిల్చె వెల్చె కై వడి నంతఁ.

చ. ఉరమున గుబ్బ లాని హరి యుల్కుచు మాటలఁ దేర్చి పల్కుచుఁ
తరుణిని నిండుకొఁగిటను దార్చి నయంబు లొనర్చి హామికల్
బెరయ బిరాలునఁ బాటన ప్రవేలునఁ గుచ్చెల రెమ్మి నీవి వోఁ
బారలి చివుక్కునం గదిసె ధ బోటియుఁ దా నెదురెత్తు లియ్యుఁగఁ.

కం. అటువలెను శౌరి కదియుచుఁ

గుటిలాలక జొక్కమలుకు గ్రుక్కులు రహిఁ బి
క్కటిలఁ ఘమకారము నం
ఘటిలఁ బకదారిరవలు ధ గలిబిలి సేయఁ.

కం. కుతికంటుమెదలఁ గదురఁగ

గతిపెక్కుల నిలిచి నిలచి ధ కమ్మలు గదలం
జతగొని ముంగర పొదలఁ
కొతకక మణితంబు సలిపెఁ ధ గోమలి యంతఁ.

సీ. అధికహస్త గ్రాహ శిథిలకుంతలవాల

మాతతశ్రమకణో ద్యత్కపోల
మామృష్టఘనృణది వ్యచ్చిత్రనికటాల
మనోన్యరచితాట్య హనలీల
మధిగతసుఖ మనం గామిలితనిపాల
మాప్రయోగక్షతో మప్రవాళ
మలఘువక్షోజక ట్యూమర్దనస్ఫాల
మాక్షీర్ణ కుసుమశో య్యానిచోళ

తే. గీ. మవిరభావ్యక్తవాగ్జాల † మతికరాళ
 మాతృపులకాంకురనిరాళ † మమితఖేల
 మగుచు మరుఁ డిచ్చుఁ గొలువుండి † నగుచు మెచ్చు
 నమరి నిరతంబు మెఱసెఁ దత్సమరతంబు.

కం. చిఱుమూల్గు లూరడింపులు
 గరిసింపులు గాయకములు † కనరులు కొనరుల్
 మురి పెంబులు సరసంబులు
 మెఱయఁగఁ దరుణియును హరియు † మెలఁగుచునుండన్.

ఉ. చొక్కక చొక్కినట్లు మఱి † చొక్కియుఁ జొక్కనియట్లు చొక్కి పైఁ
 జొక్కినయట్లు మేలువగఁ † జూపుచు వాతెఱకాటు మేపుచున్
 మ్రొక్కుచుఁ దక్కుచు న్నోయల † ముద్దులఁ బెట్టుచుఁ జెక్కుగొట్టుచున్
 చక్కెరబొమ్మ యోరటిలఁ † జక్రధరుం డతివిస్మితాత్ముడై.

కం. ఔడుగఱచి చనుపొత్తుల
 జో డరనేతుల నడంచి † సొగసి దురుసుగా
 వీడక విడుచుచు మఱిమఱి
 కూడక కూడుచుఁ గరంచెఁ † గోమలి సంతకా.

కం. ఇందుమఖసమరతం బా
 చందంబున వెలయ విభనని † చరణంబులపై
 సందుకొని లాగి కుచని
 వ్పందనను రమాంగి వీఁగి † పైకొనువేక్కెన్.

కం. పయికొనియును కంసాంతకు
 పయి బరు వానకయ పొదలి † భామామణి త
 త్ప్రియలీల కలరి మఱిమఱి
 నయముగఁ గొలిపించె శౌరి † నానాగతులన్.

సీ. వీఁగి సన్నం బై న † లేఁగొను వణకంగ
 నుదుటుగుబ్బలు మాటి † కుభికి పొంగ

సత్యభామాసాంత్వనము.

మొగిలి రేకులనూనెఁముడిచిందు లెనయంగఁ
 డభుకుఁజెక్కిళ్ల కఁమ్మలు చెలంగ
 మెఱపుహాంబాళెపుఁసర మల్ల లాడంగ
 మెఱపులవలెఁ దొడఁమిం చెనంగ
 నిలువక రవలయంఁదియలు ఘల్లు మనంగఁ
 గవగూడి విడిగాఱఁరవ చెలంగ

తే. గీ. నంగన చెలంగె నపుడు రఁభాంగపాణి
 యంతరంగంబునకుఁ జాల ఁ వింత గొలిపి
 జంతవగ చూపువంతుమైఁనరులకోపు
 మీసరం బై నమరుసాముఁపై సరంబు.

కం. ప్రియుఁ డుబికి మోవి యొరయం
 బయివయి మో విచ్చి యిచ్చి ఁ పడఁతుక జడియన్
 నయముగను చెమటఁ దడియన్
 మయినుడియ న్నెఱసఁ గాంతఁమగసాగ నంతన్.

మ. కొఱవల్కుల్ రవగుల్కుచిన్నెలును, లెఁక్కుల్ నిక్కు-మేలన్నులున్,
 తరమావాతెరతేనెజున్నులును, నిఁజ్జామేనిడాల్ హాన్నులున్,
 చిఱుగోరింపులనింపుచన్నులు, సూయల్ఁచేకొన్నువల్లన్నులున్,
 హరి కెంతేఁ దమి రేఁచె బోటి మగసఁయ్యాటంబు వాటింపఁగన్.

నీ. చిఱుదొండపంటికీఁ ఁ జిలుక చేరినలీల
 వరునివాతెర నొక్క ఁ వ్రాలివ్రాలి
 కరికొమ్ము గుద్దినఁకరణి గుబ్బుల బమ్మి
 యెమ్మొకానియరమ్ము ఁ గుమ్మి కుమ్మి
 వెడవిల్తుచేఢకక్కఁ-నుడికారములపోల్కి
 బకదారివగరవల్ ఁ పల్కిపల్కి
 పలుమాఱు పొదలుచుఁ ఁ బై పాటుదురుసాఁగి
 లకుముకివలె బయ ఁ లాఁగియాఁగి

తే. గీ. పులకమొలకలు నెలకొన ♦ లలితనఖర !
 కలితకటిగళసుఖజల ♦ సలననమయ
 విరళవిరళోకి మె లోగి ♦ వీగి తనిసి
 మగనిఁ దనియించె నొయ్యారి ♦ మమత మీఱి.

తే. గీ. అటులు విహరించి దంపతు ♦ లచటినుండి
 బయలుదేరి వసించి చల్వలు ధరించి
 మగుడఁ బొన్నునఁ బవళించి ♦ మమత మించి
 యంచితోల్లాసముగ నిదుఱించి రంత.

చ. తిమిర మహంగెఁ గ్రుంగె నలుదిక్కులు జారకులంబు సాంధ్యనా
 నమితి చెలంగెఁ బొంగె మదిజక్కువకుం గుతుకంబు పక్షీనా
 దములు గడంగె నింగెనసెఁ ♦ దామరపుష్పాడిగుంపు సూర్యబిం
 బ మట వెలింగెఁ జెంగె నతిమంజులగౌరవకై రవద్యుతుల్.

వ. అప్పు డస్వప్నలోచనుండు కప్పరగంధియుం దానునుమేలుకాంచి
 కాల్యకృత్యంబులు నిర్వర్తింపి పౌలోమీప్రహిత పారిజాతకుసుమజాత
 కుంకుమపంకనంకుమదమృగమద జాంబూనదాంబర చంకనదలంకారుండై
 పువ్వజోడితోడ బువ్వంబు నారగించి తదీయముఖతామరసదత్త కర్పూర
 వీటికాతిసురభిశనదనార విందుండై వేదండగామినీకుచమండలోపధానంబు
 నం జేరి వింతఘోషాలు మీఱియుండై నయ్యెడఁ బ్రద్యుమ్నండు సద్యస్తన
 విజయయాత్రాముహూర్తంబు సమీపంబయ్యె నని యేకాంతంబుగా విష్ణు
 వించిన నన్నతోడరి యంతకుమున్ను వెన్నునివయనంబు తనకు మన్నన
 క్రొన్ననఁజోడులవలన విని నిశ్చితప్రయాణయు విభుప్రస్థానవార్తాజాయ
 మానవిరహాతరభీకృతప్రయాణయునగుచుఁ గలితమధుకై తుభనిరాస కంప
 శాసనా నీవు నరకాసురవిజయంబు సేయుట యీదేవీసమాజంబునకు నేఁ
 డెలువఁదగినది గావున భూమివారు చూడ స్వామివారిలోడనే నన్నుం
 దోడుకొని విజయంబుసేయవలయు నని యెచ్చరించిన మచ్చెకంటినిం
 జూచి మదనజనకం డిట్లనియె :—

చ. వెఱవక పోరు చూచుటలు † వెన్నెలకుప్పలూ కాక గవ్వలో
 గురుగులూ బొమ్మరిండ్లొ మఱి † గుజ్జనగూడులూ పెండ్లివీడులూ
 పొరిఁబొరి నిచ్చలున్ వినదుపువ్వులరువ్వులూ తేటనవ్వులూ
 యరయరు కార్యముల్ మృగము † లట్ల వెలందులఁ జెల్ప శక్యమే?

సీ. పాటలాధరాయాటఁపాటలా యింక ని
 శృంకశాత్రవపీఠఁహుంకృతములు
 బోటు లాడెడిపూలఁయేటులా రిపుకోటి
 నాటితకరవాలఁపాటనములు
 తేటలాగునఁ జిల్లఁమాటలా యక్షత
 ప్రతిపక్షభటరూక్షఁభావణములు
 నీటు లానెను వీణెఁమీటులా హుంకార
 చంకనదరిచాపఁటంకృతములు

తే. గీ. బోటు లాసించుముత్యాలఁపేటులా ర
 జాంతదుర్దాంతకుంతప్రహాగధార
 లువిద యిది చండితన మని † యుండియుండి
 యకట యీవేళ సంగ్రామఁయాత్ర యేల.

చ. ఉవిదలతోడ మర్త్యుఁడు రఁగోర్వికిఁ బోవుట యెట్లు పోయెనా
 బవరము చేయుదానవులఁపైఁ బడి చూపుట యెట్లు చూపెనా
 యవిరళబాణజాతముల † సంగనఁ గాచుట యెట్లు కాక నీ
 సవతులు విన్న నెట్లు మఱి † శారదపూర్ణనిశాకరాననా.

కం. మానవసమరమువలెనా
 మానవతీమణి యివేటిఁమాటలు బభిగే
 దానవరణభీషణదళఁ
 దా నవలా చూతు ననుట † తగునే యెందున్.

పా. 1. యాలఁపాటలా. పా. 2. శారదపూర్ణ సుధాకరాననా.

కం. అన విని మితూరి వగజిగి

కొనగుబ్బల నతనివెన్ను ♦ గోరాడుచు మఱా

పునఁ దనమో మిడి కులుకుచు

వసితామణి యిట్టు లనియె ♦ వల్లభతోడన్.

చ. వలవనిచింత యేల యదు ♦ వల్లభ కల్లభయంబు ప్రోదియుం
బొలుచుట స్వామివల్లఁ గద ♦ పుట్టు జగంబుల కెల్లఁ జెల్ల! నేఁ
డైలియ నటంచుఁ బల్కితివి ♦ తీరుగ నేణకులంబు గబ్బిబె
బ్బులిఁ గనుకై వడి న్నడి రి ♦ పుల్ నినుఁ గన్గొని నిల్వనేర్తురే.

కం. సాధారణనరునికి నా

యోధనముల్ రిపులు ననెను ♦ యోజన తగుఁగా

కీ ధాత్రి నీమహత్త్వ ము

సాధారణ మగుట నిట్టి శంకలు గలవే.

కం. ఆటది రారా దనునీ

మాటవలన నేమి త్రిపుర ♦ మర్దనుఁ డని మున్

బోటుల సిక నొకప్రక్కన్

గాటపుతమి నాని గెలుపుఁ ♦ గై కొనలేడే.

చ. అవునవు నెన్నిమాయలు ను ♦ రాసురకోటిఁ దృణీకరించునీ
కవుఁగిటిగూఁటిలోఁ జిలుక ♦ కై వడి నిచ్చ వసించుబోటికిన్
బవరము చూడరాదో పెర ♦ బూరులు ను గ్గొనరించరాదో దా
నవు లన నెంత. రాక్షసజనంబులు దైత్యులు నెంత శ్రీవతీ.

చ. నవతులు విన్న నె ట్లనుచు ♦ సంతన మొప్పఁగఁ బల్కి తీవు మా
నవతులవల్ల నొవెఱవు ♦ సామికి నేఁడు నవంబె యైన యా
దవకులచంద్ర నన్ను దయ ♦ దప్పక దోకొనిపోవఁగావలెన్
బవరము చూడ నానతుల ♦ పాదము లాన మరల్పరాకుమీ.

కం. అనిన నగి మగుడఁ దనచె

క్కు నొక్కి ముద్దిడుచు వేఁడు ♦ కొనఁగా నెనగా ..

నని మురిపెవుమాటల నం

గన గట్టిగ మనవి దెల్పు * గమకించంగఁ.

మ. సకి యొక్కర్తు పరా కనఁ విజయుఁడుఁ * సై వేయమాద్రేయభో
జకుమారాదులు భీముఁడు న్వడిగ రాఁనద్యశ్యుభాపాదనో
క్తి కమాహూరి కలోక జీవ జయ వాఁగ్రీతిఁ ముహూర్తంబు చే
రిక యాటఁ హరి లేచె లేచినయొయూఁరిఁ మక్కువం జూచుచుఁ.

ఉ. చూచినకాంతునిం గనలిఁచూచుచు నే మనలేక నవ్వుచుఁ
దాచతురాలు గావునఁ దాత్యనమాగతబంధవాలిపై
మోచినగుట్టుతోఁ దలుపుఁములకు నేఁగుచు మ్రొక్కి సామికిఁ
ధీచతురఁ వయస్యఁ గొని * దీవనవీడె మొసంగె సాంపుగఁ.

వ. ఇవ్విధంబునఁ దన్వంగి దీవనవీడె మొసంగ నంగీకరించి హృదయ
మించి యంతకుమున్న దొరకొన్న విజయ భేరినినాదంబు విని యచ్చటికి
వచ్చినవై దద్భీముఖనిఖిలవిధముఖజనంబుల నెల్ల సాదరవిలాసనమంబహాన
వీక్షాలీలాసవిశేషపోషణములతమకమ్ము కెరలించి తన్నివాసమ్ములకు
మరలించి కరారవిందకలిత విజయకరావలంబం బంది విలంబమానసాంబూన
దాంబరవిభాకదంబంబు ప్రతాపంబువిధంబున భుజంబునదొంగలింప దిగం
గనాతరంగి తాశీర్వచనరచనానుభావభూదేవ బలదేవ వసుదేవ నందాది గురు
బృందానుమతిఁ గైకొని నగరు వెలువడంగ హెచ్చరించిన నగుచుఁ జంచల
హృదయకంచుకవ్యాహారసాహానినాదంబు సంధిల్ల రాజీవాఁశ్శుండు తేజ
నెక్కి యిరువక్కియల బవిరిగాఁ గ్రీక్కిటిసి హాజీతై తేజీల నెక్కి శుమార
లోకమ్ము నల్లంఁడు కమ్ముకొనిరాఁగ నమందమందగతుల ముందువెనుకఁ
గొందఱెన్నఁదగుచున్నెవార లేనుంగుల నెక్కి రాఁగ సంవర నమయవర్తి
తావర నఘూర్ణమానార్ణోరాశి జంఘాలతరంగనంఘాతనంఘర్షణ జనిత
నిర్ఘోషణపోషణనిపుణదుందుభిబృందకందభితనినాదమ్ముల నమదహృదయ
పుటభేదనమ్ములు చాటి యాపుటభేదనమ్ము దాఁటి తమకంబుబైట
గమకంబుగా హవశించినకలువకలువడంపుచలువనెత్తావి ఘమ్మన గొప్ప
కురువేరుచప్పరంబునడాసి తురంగావరోహణంబు చేసి యచట నగుశుభ

నిమిత్తంబులకు నంతస్థిల్లి మనంబున భవానీశంకరులకుఁ బ్రణమిల్లి చతురంగ బలంబును వెన్నాడి వచ్చి గుమిగూడి యుండుటం జూచి యెచి కరువలి దిండిచండి దొరతండంబుగుండెనంజుడు నంజుసంజకెంజాయకఱకుఱెఱకలు గలుగువులుఁగుమన్నీనిఁదనయెప్పటివటానిండలంచె తలంచిన నతండు వెండి బిరడజిగిమెండుకొన వేఱొక్కనడ బ్రహ్మాండమధ్యంబునంబాలించినవగ వచ్చి నిలిచినం జూచి కటాక్షించి నకలబలసహితుండై తదీయస్కంధారోహణంబుఁ జేసి యతివేగంబున సాగరాంతరాకాశవభంబునం జనియున్నిద్రశర భస్మైరిభశార్దులంబు నుదగ్రహారిణగజగవయకులంబు నురుతరసాలతమాల మాలతీహింతాల తక్కోలంబును జృంభమాణనిర్విర్రణీశతనముల్లోలకల్లోలంబును ఘణిమయగుహావిహారిదానవదంవతీ విలసనోద్వేలంబు నున్నీలిత కుముదకమలసముదయసముదంచిత కాసారతీరోపవనపర్వానుపర్వామితనర్వ ర్తుకుసుమ మకరందతుందిలాలవాల మ్మగు కనకమహాకుటీలమ్ముఁజేరి యగ్గిరియందు నిచ్చలపువచ్చికబయళ్ల గరుడుని డిగ్గి యందు నివ్యంధమాన సలిలబిందుపిండికృతయజ్ఞ భుజ్జగలదకుంతలాద్భుజ్జగలదుమా ప్రాజ్ఞోతిషపురకలిత విహృతినరక దానవశుద్ధాంతకాంతాకుచకుంభగుంభితమస్పణజరీజృంభమాణ పరిమళఝరీసందానితమందవవనకందళమ్ముల సేదదేరి పరిజనమ్ముల నెల్ల నియోగించి పాళెంబు విడియించె సంత.

తే. గీ. చిగురుఁబోడి ముకుందునిఁనగర నుండి
 తలఁపు వెనుకొనఁ గనకసౌధమ్ము నెక్కి
 కొమలతో మంచిశుభశకుఁనములు గాంచి
 సామినెమ్మోము మఱుఁగై న * నంచలించి.

కం. రతనంపుగవాక్షులలోఁ
 బలిఁ గనుఁగొనునంచు వదనఁపద్మ మొదిగియున్
 సతి యెఱుఁగక మై మఱచిన
 గతి నుండఁగ నిలిపి చెలిమిఁకత్తియ లంతన్.

కం. ఇదిగో ముకుందుఁ డనినన్
 మదిరేక్షణ తిరిగి చిత్రఁమధ్యతలమునన్

సదయునిఁ గనుఁగొని యావిభు
పదములపై వ్రాలి సోలి * భగ్నశయయై.

తే. గీ. మదిని నెలకొన్నరుక్కణి * మాయఁ దగిలి
కలనఁ గై వచ్చుజయలక్ష్మి * వలనఁ జిక్కి
మఱియు వేవేలుచెలువల * మరులఁ గెరలి
సన్ను రానిత్తువా నీవు * నలిననాభ.

కం. కాంతల నందఱు మును శు

ధాంతమునకు ననిచి నాగ్న * హమునకు నీ వే
కాంతమున వచ్చి కలియుట

యెంతయు బలవంత మనుచు * నెఱుఁగఁగనై తిన్.

మ. అని ప్రాణేశ్వరునేర మెంచ నవలా * లాడన్ జెలుల్ భాజనం
దన నీక్షింపుము ముంగట న్నగుచుఁ గాంత * ల్లోల్వఁగా నున్న దం
చును చేఁ జూపినఁజూచి నవ్వి సఖ యం * చుం జేయి చేయుఁతగాఁ
జనుచున్ బంగరుమెట్లవెంబడిని రం * జన్మంజుమంజీరయై.

నీ. చెలువునిపై బాళి * సెలవుముట్టినజాలి
మొలక లెత్తువిరాళి * మోహరించ
వెడనడలఘాతంగు * విడికమ్మలమెఱంగు

గ్రమ్ముగుబ్బలపొంగు * ముమ్మరించ
కలకఁబాఱినయేపు * తొలఁకఁబాఱినవైపు
తలిరువిల్తునితూపు * తారసించ
చిగురువారెరఱుక్కు * చికిలిచూపులనొక్కు
చిఱున వొ్వలయుచెక్కు * జేవురించ

తే. గీ. చెలులు మునుమున్నుగా నేఁగి * కలువరేకు
సెజ్జ హవణించ మెల్లనఁ * జేరి శిథిర
మారుతో దారతుహినకా * సారతీర
చంచదుద్యానసీమ నా * సత్యభామ.

వ. తదనంతర కథావృత్తాంతం బెట్టిదనిన.

మ. మహిసంక్రందన, క్రందనందనసుమ
 న్మందార, మందార దు
 స్పహసంస్పర్శన, స్పర్శనాతిగదయా
 సద్యావ, సద్యావన
 స్మహిశాభావిత, భావితార్కభుజసీ
 మాధామ, మాధామవి
 వ్రహితాలోకన, లోకనవ్యవయనా
 భాచంద్రభూచంద్రమా.

కం. కరుణావరుణాలయ నత
 భరణా శరణాగతారిఃపార్థివ సుగుణా
 భరణా వరణాంచితపుర
 తరుణా యరుణాబ్జనద్రుఃతాయతభరణా.

కం. ద్రాక్షాశిక్షానుక్షణ
 రక్షోక్తి కృతవినోదఃరక్షితపక్షా
 లక్షణలక్షీ తవీక్షా
 దక్షిణసింహాసనోద్ర ధయితకపీంద్రా.

మత్తకోకిల.

ప్రాక్కుటీవిజటీనసాదర
 వద్మభూభుజగాదరా
 ధిక్ష్మతార్మ్యమహోభరాధర
 తీక్ష్ణఖడ్గరణోదరా
 న్యక్ష్మతారిధరావరా దర
 హాసగమ్యసరాదరా
 చొక్ష్మనాథస్మపాలసోదర
 స్ఫూర్తి తామరసోదరా.

గద్యము.

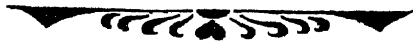
ఇది శ్రీకాళహస్తీ శ్వరచరణారవిందమిళిందాయ మానాంతరంగ జ్ఞానప్రసూ
 నాంబికా కృపావలంబవిజృంభమాణసారసారస్వతనుధాతరంగ వెంగనా
 మాత్యలింగసముఖవంశపావన విరచితవిద్యాధిదేవతాసంభావన దక్షిణసింహా
 సనాధ్యక్షతిరుమలక్షమాకాంతకరుణాకటాక్షలక్షితస్వచ్ఛముక్తాగుఘచ్ఛ
 సితచ్ఛత్ర చామరకళాచికాకనకాంబోళికాదిరాజోపచార గీరజంహృద
 యరంజకవచోవిహారవల్లకీవాదనధురీణవర్ణగీతాదిగాం
 ధర్వస్వరకల్పనాప్రవీణ కామాత్యంబికానాగనకవి
 రాజనందన కలితనకలబాంధవహృదయానందన
 శ్రీకర కవితాకర సుకవిజనవిధేయ శ్రీ కామే
 శ్వరనామధేయప్రణీతం బైనసత్యభామా
 సాంత్వనం బనుమహాప్రబంధంబు
 నందుఁ ద్వితీయాశ్వాసము.

శ్రీరస్తు.

సత్య భామా సాంత్వనము.

తృతీయాశ్వాసము.

శ్రీ

శృతకరుణాశృంగా
రాశ్రాంతనమగ్రగుణగఃకాలంకారా
విశ్రువనీర్తివిహారా
యాశ్రితమందార ముద్దులళ్లరిఫీరా.

తే. గీ. అవధరింపుము జనమేజయక్షి తీశ్వ
రునకు నావ్యాసమునిశిష్యుఁ డనియె నిట్లు
పాఠే మటువలె విడియించి డ్రౌఢి మించి
పరిజనముతోడఁ బసిగావుపాదుశావలు.

సీ. జాతిపచ్చలజోతి డలాతిగాఁ జూచుము
జ్జాతిపసరువన్నెఁ రీతి సరిగె
కట్టునాతిపతిమె డగుజ్జురాతివిభాతి
సకళాతివిల్లపొంఁదికసరాతి
యేకరంగిహోరంగు డటింగిలీకపురంగు
లెనయువగ్గవునిగ్గు డలొసర లగ్గు

సుగ్గడితవునిల్వొమ్మగ్గవురుతకలువ్వి

వరఁగెడివట్టుచాఁపలను బెట్టు

తే. గీ. చుట్టుఁ గనుపట్టు రతనాలఁకుట్టువనల

ఁటేకుకంబాలు పగడంపుఁమేకు లుదిరి

కలశములపక్కిదొరడాలు ఁ కలికితావి

మీఱి సామైమైన కుతిసేగుఁడారులోన.

చ. మొదటినరాతి దాఁటి యట ఁ ముంగలిగద్దియఁ గొంతసేపు న
మ్మదమునఁ గొల్వఁ జేసి మఱి ఁ మంత్రుల రాజులఁ బంచి యూడిగాల్
యదుకులసార్వభౌమ జతఁనయ్య యనఁ వడి లేచి యావలఁ
గదియఁగ దూఱి బమ్మిన నఁకాసిగుడారునఁ జేరి యచ్చటఁ.

చ. పరిపరిచాయలఁ నుశువుఁవట్టుతలాడయుఁ బక్కదొండఁ జే
బెయుతివాసులుఁ బటువుఁబిళ్లలు సూరెపుటంపుపానుపుఁ
నెరజిగికుందనంబుహవఁణింపుఅయింపుల నింపుకెంపురా
తరిమెనకోళ్ల నుల్లసిలుఁదంతపుమంచముమీఁద వింతగఁ.

మ. హవ ణొందం బవళించి యాయుధచయంఁబాచుట్టునఁ బోడిగల్
సవరించఁ గనుగీటి క్రొంజికిలిగా ఁ జాబాకుదా రొక్కవ
క్క వడిం బానుపుక్రింద నుంచి రహి నిఁక్కం బెంగటఁ నేస్తకాం
ద్రు వసింపం బెదయాడిగా లెదుటఁ జాట్టుం గొల్వ నున్నముఁజ్చ

చ. పకపకనవ్వి సారె కొకఁపాటిగ మీసము దువ్వి యున్నురం
చొకపరి యూర్చి పక్కనగుఁనొంటిగఁ జెక్కిటఁ జెయ్యి నేర్చి యూ
రక వెఱఁగంది చిత్తమున ఁ రాఁజినపూవిలుకానిబాణపుఁ
సెకలకుఁ గుంది సత్యవయఁ ఁ జెందినమోహము మోహరింపఁగఁ.

కం. జిలజిల మనమున నొనరం

జిలచిలకన్నీరు దొరఁగ ఁ సెక చిత్తముతో

నిలుపోపక వల పాఁవక

తలపోసెఁ సత్యరూపు ఁ తహతహ మీఱఁ.

వ. ఇవిధంబున నవ్వివృచ్చుభావ జవ్వనియాపు తలపోసి తలపోసి
 వాసి దొరంగి కరంగినముననున నెవ్వగ నివ్వటిల్ల నివ్వెఱుగు సంధిల్ల నవ్వ
 లివ్వలం బొఱలుచు నాచరానితావరాశిం దెరలుచు నల్లనల్లన మెల్ల మెల్లన
 నుల్లంబునఁ బల్లవించుతల్లడంబున నెల్ల దెసలు నిరులుకొన మఱులు కొనసాగ
 నీశ్వరా సాగరావారితంబగు నీశిఖరిశిఖరభాగం బెక్కడ నాద్వారకాపురం
 బెక్కడ నే నెక్కడ నింతి యెక్కడ నీ శైలంబునకుఁ జాలోమిమగని
 జాలంబున నేల వచ్చె నీవలపుదండు నేలీల నెమ్మది నుండు నెపుడు నాతప
 ములు పండు నేవేళ లీలావతి నాప్రక్కలో మక్కువఁబండు నిండుపొగరున
 నున్నయన్ననఁజోడికి నెవ్వరు నాబన్నంబులు విన్నవించువారు వియోగం
 బేలాగునంగడతేరు నని తనుఁ దానె పలికేపలికి యులికియులికి తిగిచి కన్నుల
 మొగిచి యన్నువకలికిపై నెలకొన్న తనభావంబునకు దైవంబునకు వగచి
 వగచి యుడుగని వగచిడిముడిగెడసి యెడనెడ యని నడగనియగు చిలుక
 నెడఁ గని పై నడచి పడంతిమగతుడుమువిడుములం బడ గడగడవడంకి వెడ
 వెడవడవందొడరుదు రుసుతోగకిరుసుదొరయరిమురిగరగరింగరువమున మురు
 వమరఁ బరిపరివిరిగొరక మరిమరి బరపి చిరచిర నెరపి దిరదిరం దిరుగ
 సరగున డిందినఁడందంబునఁ గ్రండుకొనువెత చిందులసందులజబ్బువారమై
 యుబ్బుదీర వెఱచి మైముఱచి తోన తెలిసి సాలసిసాలసి యాలసియలసి
 మినమిననొనయ నొనపరి పనరుచెంగావిరంగున కుదురుకొన కట్టువన్నె
 జంటకుట్టునుదురుతెరపి రుమాలతోడ జాఱుసిగ వీడ బావిలీముత్తియం
 బించుకించుక తొలగియాడ మెఱుగగుబంగారుదుప్పటిజాఱ మే నెల్లఁ
 జెమట లూర నంగాంగములబలిమియెడల ముంగామురము చేసరము నడల
 నురమునందుఁ దగుపారుమంజముత్యాలతావళంబులు కగ్గ నుల్లానంబు తగ్గ
 నుల్లంబునఁ దలంపులు నెగ్గ డగ్గటి తివాసుల నున్నున్ననచెలికాండ్రతో
 మందలించిన నంద క్షేమండురో యనుచింత నోహటిల్లి కొంతయూరడిల్లి
 యాత్మగతంబున.

మ. మెలతల్ నాజయయాత్రలోఁ దమకుఁ దామే యాడుకోఁ జూడఁగాఁ
 దెలి సాలోననె చిన్నవోయి తమి చింతి ల్లింత నంతంతఁ దాఁ

పా. 1. నివ్వరాసాశిఖరభాగం. పా. 2. లేచి సాలసిసాలసి.

బలుకన్వచ్చి భయంబు సిగ్గు జమిలింపవఁ జెప్ప లల్లార్చి చూపులపై దేర్చినముద్దరాలితరితీపు లైల్ప శక్యంబులే.

చ. కులుకుమెఱుంగుగబ్బివలిగుబ్బు లురంబున నాని కిన్కవేఁ బలుకుట మాని పాదములపైఁ బడి దిగ్గన లేచి బాష్పముల్ దొలకఁగ వెంట జంట ననుఁ దోఁకొనిపోయినఁ గాని తాళ సంఘెలమిని విన్నవించుచెలినేటికి నాఁటికిఁ గ్రమ్మఱించిలిక.

చ. ప్రమదలు లేనిచో మనసుఁరాయి గదా మగవాని కంచు నేరములు దలంచ కంచు ననుఁ గ్రక్కున నక్కునఁ జేర్చుచుక గ్రమక్రమమున వత్తు నన్నగమకంబును లోఁ దమకంబు మెచ్చుఁగాఁ గుములుచునున్నయాకొమెరకొంకు దలంకును నెన్న శక్యమే.

ఉ. వైరుల గెల్చి నే మరలివత్తు ననక బాటవేల నేల్తు గీఱుచుఁ దారుచుం దలుపుఁక్రేవల నావల నిల్చి పొమ్మునక నో రొకయింత రాక దయఁనూల్కొని దీవెనవీడి మిచ్చి కన్చూటలుగొన్నయాముగుడఁసోయగ మేయుగమందుఁ గందునో.

సీ. గజకేతువాతసంఘటిని సేనలదుమ్ము
అరలంగ నెవుడు నేఁ దిరిగిచూతు
వెన్నానికొనివచ్చుమన్నీ ల్పరా కనఁ
దిరుగువో నెవుడు నేఁ దిరిగిచూతు
మావంతు వెడలించుపూవుతోరణములు
సరణి నే నెవ్వుడు ఁ తిరిగిచూతు
గవను లడ్డముదేరి ఁ యవలఁ బో బయ లాని
తేఁకువ నెవుడు నేఁ దిరిగిచూతుఁ

తే. గీ. బయనమై తేజ నెక్కి నే ఁ బయలుజేఱి
కనకసౌధాగ్రములకూకికవలగూళ్లు
యిండ్ల కడ నెక్కి సోరసఁగండ్లచక్కి
శకునములఁ గోరుదయచూపు ఁ పకియచూపు.

కం. చూచెద నన్నను మనసునఁ
 జూచుటయే కాక పోయి ♦ చూచుట యెప్పుడో
 యూచంపకాంగికై పులు
 నాచూపు మెఱుంగుకోపు ♦ లానగువైపుల్.

ఉ. దానిహారంగు దానిజిగి♦దార్కొనుచెక్కులరంగు దానినె
 మ్మేనినలుంగు దానితోడ♦మించు బెడంగును దానినవ్వుపు
 వ్యాసమెఱుంగు దానిబిగి♦వట్టువగుబ్బలపొంగు నెంచినన్
 మానస మయ్యయో మరుని♦మాదులఁ జొక్కెడి నేమి నేయుదున్.

సీ. పక్కవాటుగఁ గొంత ♦ పడ కిచ్చి తమి నెచ్చి
 కసివోక లె మ్మని ♦ కొనరునేర్పు
 ఉబికి పెందొడ లెక్కి ♦ యుదుటు గన్నడ నిక్కి
 యొడికట్టు గదియించు♦నుబ్బరంబు
 ముద్దిచ్చి లాలించి ♦ మొనగుబ్బ లానించి
¹బిఱబిఱ గమకించు♦నెఱతనంబు
 పొగ రాని తెగఁబూని ♦ పొగడపూవిలుకాని
²జోడన ల్గానియెడి♦కోడిగంబు

తే. గీ. కరఁగి కరఁగించి రతులయ♦క్కఱలఁ గెరలి
 తనిసి తనియించి చెనుటచి♦త్తడిని దడిసి
 సుడిసిపడి చల్లఁగా వ్రాలు♦నుడతిమేలు
 మఱచెద నటన్న నిఁక నేను ♦ మఱవలేను.

ఉ. కొప్పునఁ బూలు చెక్కి వెడ♦కోపము దీరఁగ మ్రొక్కి తేనియల్
 చిప్పిల మోవి నొక్కి నును♦చెక్కిలి ముద్దిడి తక్కి వేడుకల్
 చొప్పుడ నొక్కి చక్కి తమి♦జొక్కి కవుంగిటఁ జిక్కి చక్కియా
 యొప్పులకుప్పచొ ప్పెఱిఁగి ♦ యూరటఁ దేరుట లింక నెన్నఁడో.

కం. కాంత చిఱుప్రాయమున నే
 నఁతిపురిం జేర నరుగు♦నప్పడు తా నా

పా. 1. చిఱునన్న జడలింపు. పా. 2. జాడ నన్దనియెడి.

యింతులకన్నను ముందుగఁ

బంతులు మెఱయంగ వచ్చి ♦ పైఁబడు వేడ్కఁ.

చ. మొలకమెఱుగుచన్ను లురఁమం గదియించి తొడ ల్లఱంబు చే
తులఁ గొని గ్రుచ్చి యెత్తి దయఁతో మరున్లు మొగంబు నాభియుఁ
సాలయుచుఁ బ్రేమదొట్టి మయిఁజుమ్మన ఘమ్మన ముద్దువెట్టి వే
తలిమము నుంచునాసాగసు ♦ తన్వి తలంచునొనో తలంచవో.

సీ. మిన్నఁబొఱిననాఁడె ♦ మేలుమే లుదయించెఁ

దిన్నె లెత్తిననాఁడె ♦ వన్నె మించె

మొగ్గ గట్టిననాఁడె ♦ మోహంబు పచరించె

మొనలు చూపిననాఁడె ♦ ముద్దు గాంచె

బటువు మీఱిననాఁడె ♦ దిటముగా గమకించె

నునుపు గాంచిననాఁడె ♦ ననుపు మించె

వ్రేఁకమై తగునాఁడె ♦ డాక మై నవరించె

జొట్టిననాఁడె ముచ్చలు ఘటించె

తే. గీ. మగువపాలిండ్లతోడ నామనసు చూడ

నింతయై యంతయై మఱి ♦ యెంత యగుచుఁ

గంతుసాప్రమాజ్య మేలంగఁ ♦ బంతగించె

నాకలికిపాండు నే నెట్లు ♦ లేక యుందు.

సీ. నునఁనరాతిగవాఱులన నచ్చుబాబిల్లి

యునుకుచేతులకఁ జే ♦ యొడ్డియొడ్డి

నలిగటాకునఁ గ్రమ్మునలిగాలిమొలకల

యుద్దవల్లకు మూల ♦ నొదిఁగి గొనిదిఁగి

ప్రక్కనుంచుకయున్న ♦ బాపందారిజవాది

కావలిమోముగా ♦ నభికియభికి

దేరీజలో గుమ్మిఁతీమేలుకట్టు పు

వ్వలకుమ్ముదుమ్ముల ♦ కులికియలికి

తే. గీ. కలికి తలపోసి తలపోసి † కడకఁ బాసి
 పలికి యుల్కిరములహాళా † హాళికి నళికి
 మేనిగాసికి వెత లూఁది † దానిమీఁది
 దయ యెటుల దాఁతు నెటుల నే † దండు నేతు.

సీ. అలవోక కువిదయం † దెలపల్కు వినవచ్చుఁ
 దడవుగా విన్న నిఁల్కడకు రాదు
 నిలిచిచూచిన బోటి † నెమ్మేనిజిగి దోఁతుఁ
 గనుతెప్ప లల్లార్ప † గానఁబడదు
 కోరినప్రోయాలి † గుబ్బు లురము సోఁకుఁ
 దాళి చే నంటినఁ † దగుల వేమొ
 యూగుబ్బుగాఁ గొమ్మ † యంగవాసన వచ్చు
 నాఁగి మూర్కొన్న చో † నటుమటించు

తే. గీ. నేపునను గ్రోల సఖమోవి † తీపు సోఁకు
 మరలికొన నాల్కఁ జెనకీన † మాయ మగును
 మోహభారంబొ విరహంబొ † ముమ్మరంబొ
 యే మని తలంతు మదిలోన † నింతిరంతు.

ఉ. ఇంతకుఁ దెచ్చెఁ గంతుఁ డిఁక † నెంతకుఁ దెచ్చునొకో వసంతుఁ దా
 వంతయుఁ దాళలే నిపుడు † వంత తనంత దురంత మయ్యె లోఁ
 జింత నిరంతరం బటులు † చింతిలిచింతిలి కాంతలీలఁ దా
 నెంత కృశించెనో మగువ † యెంత తపించెనో యేమి యెంచెనో!

చ. కల గనినట్టు అయ్యె నల † కల్కివిలాసము దాని కళ్ళి య
 చెప్పిని దలంచ నట్టిదయ † చిల్కినబల్కినఁ మొచ్చుకొందు లోఁ
 గలఁగితి బేలపోల్కి నల † కామునిముల్కికి సుల్కియుల్కి యా
 చిలుకలకొల్కి యెన్నఁటికిఁ † జిత్తము రంజలఁజేసి యేలునో.

కం. పడవకయి వచ్చి యిడుమలఁ
 బడవశమా తియ్యవిల్లు † పడవాల వగచే

జడిసె మది తడసెఁ గోరిక

తడసెఁక చంద్రునికి మాకు ♦ నే మందు నయో.

ఉ. చక్కలిగింతజోకలకు ♦ సారెకుసారెకు నవ్వఁజోక యే
మొక్కలిపీకచే నపుడు ♦ ముద్దులు వెట్టిన లోనుగాక తా
మక్కువఁ జూపరాక తొలఁమాలిమిమేలిమి లేక గోరునక
పాక్కిలి నొక్కనీక చలఁపోరు నొయారిని జేరు తెన్నుడో.

ఉ. ప్రాణుల కెల్ల లోకమునఁ ♦ బ్రాణమె హె చ్చుగు నేణనేత్ర యా
ప్రాణముకన్న హె చ్చిటులుఁప్రాణి వహించినవన్నెలాఁడి నా
ప్రాణము కావఁగోరి కద ♦ భావమున న్నైలకొన్న దైన నా
ప్రాణము ప్రాణనాయికను ♦ బా సిటు నిల్చుట పాడి యకాసాక్షో.

సీ. చక్కెర యన్నింట ♦ జాణ నిష్టాహాంశ

కారి కురుజుతేనఁగరిగె పచ్చి

కస్తూరివీణ బంఁగారుతీఁగె యొయారి

జీవరత్నము రామఁచిలుక కన్నె

లేడి కలికి వన్నెలాఁడి చిత్తురుబొమ్మ

కులుకులగని ముద్దుఁగుమ్మ కమ్మ

జాజితేజీకూన ♦ చక్కెదనమ్ముల

యిక్క తఘక్కనుఁచుక్క మరుని

తే. గీ. ఢక్క సురతవునుల్ తాని ♦ చొక్కుమంనూ

బరణి లేగుజ్జుమామిడిఁపండు మెఱసి

నిలుచుక్రోమ్మించుమురువు పఁ స్నీటిచెఱువు

దానినెడఁబాసి యివేళఁ ♦ దాళఁజాల.

కం. అని చింత చేసి వింతగ

దనుజాంతకుఁ డంత నమ్మి ♦ తనమానసమం

దునఁ గొలుఁ వుండెడిచెలిఁ గని

కనికరమునఁ బల్కె నేస్తఁకాండ్రు వినంగనక.

ఉ. నమ్మితి నీపదమ్ములు మఱనమ్మునఁ గ్రుమ్ముడుఁ గమ్మతమ్మివిత్ర
 రెమ్ముఁచుఁ గమ్మవిల్తుఁడు మఱిమరి గ్రుమ్మిన సొమ్మసిల్లితికా
 ఘమ్మన వీడియం బొనఁగి † గ్రమ్మన నక్కునఁ జేర్పరాదపే
 కొమ్మ యదేమి నీకరుణఁ † గోరక యూరక యుండనేర్తునే.

కం. నేరక యీవిధమున నే
 నూరక యుండఁగ నయో విఘ్నోగంబుననే
 కొరక నీ వెటు లుండెడు
 వారకమా మనలవలపు † వనజాతముఖి.

చ. కెల సొకమాట దీసి గిలిగింతలు రంతల నుబ్బజేసి మై
 యలఁతలు దీర డాసి బిగియారఁ గవుంగిటఁ దోసితోసి కకా
 గొలుకులు దేలవేసి తమిగుబ్బతిలం జెయివేసి యుండుటల్
 తలఁచిన గుండె ర్పుల్లమని † తా నదరీ బెదరీ తలోదరీ.

నీ. ఊడిగంబులు చుట్టు † నున్నారు గాని యో
 యతివ నీచెలి యొక్క † తైన లేదు
 సరిగెక్కుటనకాసుఁతెర యున్నదే కాని
 రమణి నీసరియైనఁ ప్రతిమ లేదు
 కలువపూవులమేలుఁకట్టు లున్నవి కాని
 సుదతి నీయరవొక్కఁచూపు లేదు
 రుటమైనఘాంబట్టుఁబటువు లున్నవి కాని
 వనిత నీచంటిగుంఁపెనలు లేవు

తే. గీ. ఏమి నేయుదు నే మందు † నెచట నుండు.
 నెవ్వరిని వేఁడుకొందుఁ బాం † దెందుఁ జెందు
 వంత యెద మెండుకొనునట్టివట్టిదండు
 చేయఁగా వ్రాసెఁ దలవ్రాఁత † చెనటిధాత.

చ. మరురణమందు నెగ్గి మును † మంచము డిగ్గినఁ జేతివల్పి నే
 దురుసున రెమ్మినం గినుకఁతోఁ గని నాతోడ వ్రాలి దుప్పటి

చెఱఁగున మేను గవ్వకొని ♦ చింతిలి నావదనంబుఁ జూచి క్ర
మ్మఱ నగి యార్చునీసాగను ♦ మానిని యింకొకనాఁడు గల్గునే.

సీ. పూపచన్నలు కేటఁ ♦ బుణికి పట్టెడువేళ
నదరంటఁ గొనగోట ♦ నదుమ వెఱతుఁ
జక్కెరకెమ్మోవి ♦ చవిఁ జూచుతఱిఁ దావి
చొక్కుచు మొనపంట ♦ నొక్క వెఱతుఁ
గులుకు పుట్టఁగఁ గొంత ♦ కొనగోర గిలిగింత
తనువుచో మర్మముల్ ♦ చెనక వెఱతు
నలమి పే రెడ నుంచి ♦ యాదరింపుచు మించి
బిగియారఁ గవుఁగింటఁ ♦ బెనఁగ వెఱతుఁ

తే. గీ. బరువము లెఱింగి యారీతి ♦ వెఱచినెఱచి
నేవఁ జేసితి నింక నీచిత్త మెఱిఁగి
కొలుతు దయఁ జూడు రసదాడిఁనిలుతుచేతి
తలిరు జముదాడి క్రొవ్వాడిఁతలిరుఁబోడి.

మ. కుచము శ్చేతులు వియ్య మొండఁ బులకఁబ్బుల్కొండ నందంద చే
రుచు మైఁ జేఱుచుఁ గన్యరో మనము నేఁర్చుల్ చెందఁ బూల్పింద నా
స చెలంగఁ మది పొంగఁగా నెదురుమఁచా లెక్కి. యుయ్యాల లూఁ
గుచుఁ బై నాఁగుచుఁ బల్కొన ల్మడుపునొఁకట్కల్ తెక్కులింకెన్నఁబో!

చ. వికచపయోజనేత్ర యొకఁవేళల నెమ్మెయి జుమ్మనంగ నే
రక తమి నందు జీర నడఁవ్రాలుచు సోలుచుఁ బ్రేమఁ దేలుచుఁ
వకవకనవ్వి కే లొడసిఁపట్టుచుఁ దిట్టుచుఁ జెక్కు గొట్టుచుఁ
చికిలికడాన్నిపై నరము ♦ చేసిన దెం తని చింత చేసదఁ.

కం. అది సొగ సౌ నది మన సౌ
నది నయ మా నదియె తాభు ♦ మది నిలుకడ యం
చెదు రెత్తుచుఁ దమి హఱ్ఱుచు
ముదితా నీవెపుడు సురతఁమున మొచ్చెదవో.

సీ. కాపురం బాద్వారః కాపురవర మయ్యు
 నునికి నీరతనంపుః మనికి యయ్యె
 గీము నీపడకింటిః మోముమేడల నయ్యు
 తావు నీచనువోయిః తావు లయ్యె
 నిమ్ము నీమెయిలతావి ః గ్రమ్ముమాళిగ యయ్యుః
 బజ్జ నీవు వసించుః సెజ్జ యయ్యెః
 దావలం బెన్న నీ ః కేవలాదృతి యయ్యు
 నెళవు నీనునుః జూపుః సుఖవు లయ్యె

తే. గీ. వెలఁది దైవంబు మాయ గాః వించి మించి
 పడవగొడవలు దలపెట్టి ః కడఁక పుట్టి
 యట్ల నను వీడఁజేసినః యందువల్లఁ
 గటకట బిడారుగా నయ్యెః గా గుడారు.

సీ. అయ్య పల్లెము వెట్టి ః రని పల్కు నొక్కర్తు
 వనిత కాచుకయున్న ః దను నొకర్తు
 పాలును రసదాడిః పండ్లిడె నను నోర్తు
 నసపాన్పు హావణించి ః రను నొకర్తు
 ముడిపూవులును గందః వడి యుంచి రను నోర్తు
 విన నడుచే యాయె ః నను నొకర్తు
 విద్యల నెందఁక ః వినబాళి యను నోర్తు
 మన సెక్కడను సామి ః కను నొకర్తు

తే. గీ. పరిజనుల నిండ్ల కనువఁగాఁ ః బలుకు నోర్తు
 తనర వరుసలు దెప్పించు ః మను నొకర్తు
 నందు హెగ్గడికత్తె లిట్లందు రిందుఁ
 జెలియ మగకాపురం బెఱత ః చేసెఁ జింత.

సీ. తమలంబుమార్పులః తమి యుబ్బు గెరలించి
 చూపుమార్పులను గః చుప్పల నటించి
 తొఱుకుచేమార్పుల ః దుడుఖలు వచరించి
 తొడనందుమార్పులఁ ః గడిమి నింది

జౌవిమార్పులఁ గొన్ని ♦ ముద్దులు హవణించి
 ప్రక్కమార్పులఁ గొంత ♦ టెక్కు మించి
 కౌఁగిటిమార్పుల ♦ గమకముల్ పుట్టించి
 పడకమార్పుల నిండు ♦ కడఁక గాంచి

తే. గీ. చేరిమఱి కేరజమ్ములఁ ♦ గేరి తూరి
 తూరి యొకదారి బకదారి ♦ దారి మీఱి
 యులికి పల్కుచు మన మపు ♦ శున్నవితము
 మదిఁ దలఁచ గుండె యదరీని ♦ మరుపఠాణి.

ఉ. పుత్తడిబొమ్మ నీవు సురఁపొన్నలపొన్నలపూలు గోయఁ జే
 యెత్తిన గుబ్బ యుబ్బునపుడే నదుమఱ వడి నుల్కి కుల్కుతో
 నుత్తర మీక నెచ్చెలియఁలున్నెడ కేఁగుచు వారిఁగోన చే
 యెత్తఁగ నీదుతే టచట ♦ నేమొకొ యంటి న దిప్పు డెన్నెదక.

కం. ఎంత నుతియింతుఁ గలలోఁ
 గాంతును గమకింతు వేడ్కఁ ♦ గాంతును మఱి మే
 ల్కాంతుఁ బలవింతుఁ గాఁగాఁ
 గంతునిచే రంతు తాళఁగలనా లలనా.

సీ. గబ్బినున్ననుదోయి ♦ గజనిమ్మపం డ్లోత్తి
 తనుగతశ్రమవారిధాఠ లెత్తి
 కమ్మనివీడెంపుకవణంబు హత్తించి
 యెలనవ్వుచలువపొత్తుల బిగించి
 పచ్చగాజులడాలు ♦ పసఠారఁ బట్టించి
 లలితసంకుమదలై ♦ లంఘు నించి
 రహి మీఱఁ జూపుక ప్రపువత్తు లెనయించి
 పదము లత్తుకజోకపట్టు పూన్ని

తే. గీ. యెమ్మెతోఁ గ్రమ్మి వలరాచకమ్మతమ్మి
 గుమ్మిఠీగమ్మిటొమ్ముగా యమ్ము మాన

మానవతి! వెజ్జితన మీవు ♦ పూస కున్న
నిలువరింపదు ప్రాణమ్ము ♦ నిజముసుమ్ము.

తే. గీ. ఇంతి లోజూపు నిల్చి ని ♦ స్నాంచియెంచి
యుసురు మని యాచి వెతఁ దల ♦ యూచియూచి
కాంచి శృంగారదేవతఁ గాఁ దలంచి
నోమి నను లూటి చేపెద ♦ వేమి బోటి.

కం. నిను నేఁ గలయం గోరఁగ
నను నీ వెడబాఁసి యుంట ♦ నాయం బగునే
తనువులు వేతై నను మన
మనసులు చెలి యేక మగుట ♦ మఱచితి వేమే.

ఉ. ఏమని హెచ్చరింతు నిఁక ♦ నెంతని కంతునిబాము లెంతు నా
యామనిచేతిరంతు లహఃహః యెటు లాత్మ గణింతు నీదుపొం
దేమఱినట్టు లయ్యె మదిఁ నెంతయు వింతలు సేయుచున్నవే
తామరసాక్షి యక్షులకుఁ ♦ దావకరూపవిలాససంపదల్.

సీ. వింతవింతగ నావులింతలు గ్రమ్ముచో
మొలనూలిగంటలు ♦ పలుకరించుఁ
గోర్కులు తెరలెత్తి ♦ కొనసాగి క్రమ్ముచో
గుబ్బులహారముల్ ♦ గులుకరించు
సెక దీర జెక్కలు ♦ ముకుళించి క్రమ్ముచో
తళుకుగాజులనాదు ♦ తొలకరించు
నరగంట నంటి నిఁద్దురమబ్బు గ్రమ్ముచో
నులుకుపల్కుల మేను ♦ పులకరించు

తే. గీ. నించుతమి మించువెత యగ్గలించురుటము
దిటము చలియించుఁ జెలికోర్కె ♦ పుటమరించు
దేవురించును మది చూపు ♦ జేవురించు
సెఱులు వేగింతు సెఱులు నీఁసటలు గాఁతు.

కం. వేసరి నీవిరహంబున

వేసవికిం జిక్కుతరువు విధమున నిపు డ

య్యో సోమరినై స్రుక్కితి

నీసారదయారసంబు ♦ నించవె చెలియా.

సీ. ఉవిద నీకెమ్మొవి చవులెంచి చవు తెంచి

కండచక్కెరమీదఁ ♦ గనరు వుట్టె

వెలఁది నీమాటలు ♦ వివరించి వివరించి

జుంటితేనియమీదఁ ♦ గంటు దోఁచెఁ

బడఁతి నీపాలిండ్లు ♦ పరికించి పరికించి

దాలిమ్మిపండపై ♦ బాళి దొరఁగెఁ

దరుణి నీచిటునవ్వు ♦ తలపోసి తలపోసి

యారఁగాఁగినపాలు ♦ నరుచి మించె

తే. గీ. జలజలోచన నీమేను ♦ తలఁచి తలఁచి

యవును చిలికినవెన్నపై ♦ హవును మానె

నొక్కదిన మొక్కయుగముగా ♦ నున్న దైన

నేల నామీఁద ననఁబోడి ♦ యిత మోడి.

సీ. మొక్కలిదొరలచే ♦ మ్రొక్కించుకొనుపాఁడ

ముగుదరో నీకు నే ♦ మ్రొక్క నెఱతు

గడిమన్నెవా రూడి ♦ గము సేయఁదగువాఁడ

నువిద నీపాదంబు ♦ లొత్త నెఱతుఁ

బరులచేఁ గాళంజి ♦ పట్టించుకొనువాఁడ

భామ నీతమలంబుఁ ♦ బట్ట నెఱతు

శరులచేఁ బావడల్ ♦ హవణించుకొనువాఁడ

వెలఁది చేలను నీకు ♦ వీవ నెఱతు

తే. గీ. నొడిసి మరునంపఱలచేత ♦ మిడిసిమిడిసి

తడసి ధైర్యంబు నిలువఁబో ♦ కెడసియెడసి

యడసి యే నిన్నుఁ జేరమి ♦ జడిసిజడిసి
పడఁతి యీతేవ మది లజ్జ ♦ విడువుఁ జూప.

సీ. పసిఁడికుండలు గాంచి ♦ పాలిండ్లుగా నెంచి
పదరి చేతులకొద్ది ♦ నదుమఁబోదుఁ
గెంపుబేసరి గాంచి ♦ కెమ్మోవిగా నెంచి
మొక్కంట మునివంట ♦ నొక్కఁబోదుఁ
జీనియద్దము గాంచి ♦ చెక్కిలిగా నెంచి
ప్రేమ మీఱఁగ ముద్దుఁ ♦ బెట్టఁబోదుఁ
గమ్మతామరఁ గాంచి ♦ నెమ్మోముగా నెంచి
మనసారఁ దావి మూఁకొనఁగఁబోదు

త్రే. గీ. నిలిపి వలికెడుస్వరకూకి ♦ మెలుపు గాంచి
వలచి మణితంబుగా నెంచి ♦ పలుకఁబోదు
నింతి నీమాయె మరుమాయె ♦ యెఱుఁగలేక
యకట యారీతి బ్రమసి నే ♦ వెకలిన్నె తి.

మ. వనితా ముత్తైపుపటివింటిమొగలీ ♦ వజ్రీఁడు హా యంచుఁ గ్రొ
న్ననలే దేనియ బేజమాల్ చిగురుఖండా గుమ్మి యొక్కుమ్మడిక
కనుతెప్ప ల్మకుళింప డెంద మదరణ ♦ కంపంబు పై నొప్పఁ బ
ల్కనగణ మేల్కనఁ జూడఁగూడక రసాఁలం బంటి కేల్ ముట్టితిక.

మ. కడకంటణ ననుఁ జూచి యేచి మదికాఁకల్ దీర్చి మన్నింపవే
గడసే పైనను తాళఁజాలఁ జెయి సోఁకణ తగ్గు నీసిగ్గు నీ
తోడనిగ్గుల్ నడజగ్గు నావలపు దంతుల్ వెట్టు నీగుట్టు నీ
యొడికట్టుక జనుకట్టు నెంచి మిగులానుప్పొంగడి నేవ్విడుకల్.

కం. అటమీఁదటిదుర్రశ నే
నెటువలె వివరింతు సీరఁజేక్షణ నీవే
దిట మొనరింపక యుండినఁ
గటకట నా కెవ్వ రింకఁ ♦ గాఁగలవారల్.

సీ. ప్రక్కలోఁ బవళించి ♦ పదము పై హావణించి
 యచ్చోటు గదియించి ♦ వశాను మించి
 జిగిగుబ్బ లానించి ♦ బిగియ సం దొనరించి
 పెదవికెంపులు నించి ♦ బెద రణించి
 మో విచ్చి తేలించి ♦ ముద్దాడి లాలించి
 ముందుగాఁ గదియించి ♦ మోహరించి
 యలసి నీ వలయించి ♦ చెలఁగి న న్నైలయించి
 పుంభావ మొనరించి ♦ బుజ్జగించి

తే. గీ. వేగ నభిముఖవై తోన ♦ విముఖ మగుచు
 భ్రమణ మొనరించి రమణఁ బరా కటంచు
 మురువుతో వ్రాలి నీమేనియొరపు లెల్ల
 నింక నొకసారి దయసేయవే యొయారిః

కం. ఉమ్మలిక మయ్యెఁ జామా
 కొమ్మా లతకూన ముద్దుఁగుమ్మా నారీ
 నమ్మితిఁ బల్కు మొయారీ
 యి మ్మగునామిఁదిప్రేమ ♦ యేమాయె నయో.

సీ. చల్లగా మనసు రంజిల్లగా నీచేత
 వెలఁదిరో యెప్పుడు నే ♦ వీణె విందుఁ
 బొందుగా వీనులవిందుగా నీచేతఁ
 గలికిరో యెప్పుడు నేఁ ♦ గథలు విందుఁ
 దేటగాఁ దేనెచిట్టూటగా నీచేత
 నతివరో యెప్పుడు పద్యములు విందు
 హరువుగా బకదారిమురువుగా నీచేతఁ
 గొమ్మరో యెప్పుడు పల్కులను విందు

తే. గీ. ననికి దళకర్త నంపక ♦ యకట నేనె
 యేల వచ్చితి వచ్చినయింతి నిన్నుఁ

దోడితేనట్టిఫలము దోడ్తోన కలిగె
నెటులు నేఁ దాళి భరియింతు ♦ నీవిరాళి.

కం. అస విని చెలికాం ద్రండఱు
ననునయవచనముల నించి ♦ యలరించి భయం
బు నయంబు దగ్గఱ ఫణిశా
యిని కలవింకుండు వివరగ ♦ నిట్లని రంతకా.

నీ. మెరవడిగా నీతినరళిఁ దెల్పెడుమంత్రి
జనులతోఁ గార్యయోజనలు లేక
రాయనమ్ములవారు ♦ ప్రాఘలై వినుతించు
దినసరివక్కణల్ ♦ వినుటలేక
యెలమిని ముందుగా ♦ దళకర్తలను బిల్చి
యట నిటఁ బంపువెట్టుటలులేక
బలిమిగా నుండునుక్కళమువారికిఁ దెల్పు
టకు వేత్రులను పంపుటలును లేక

తే. గీ. వృష్టిభోజాధివిభునిబిఠీస మైన
శిబిర మొనగూడఁ జతురంగసేనతోడ
నెంతయును హెచ్చి యసురపై ♦ నెత్తివచ్చి
కటకట మిటారిఁ దలఁతురా ♦ కంసవైరి.

కం. వలచినవారలు లేరో!
వలపించివారు లేరో! ♦ వనితల నిట్లా
తలఁచుకొని సమరముఖమునఁ
బలవించినవారు గలరె ♦ పద్మదళాక్షా?

ఉ. చూడక చూచినట్లు తమిసోలుచు సొక్కుచు మోహ ముంచి మా
టాడక యాడినట్లు కలయక గమకించి మదిక గణించి యా
చేడియతోడిలోక మయి ♦ చింతిలి కార్యము నెంచకుండుటల్
పాడియె తెల్పునూ దయితఃపాండవ కాళియమాళితాండవా.

సీ. అంగనామణి యైన యల్లరుక్మిణి యుండ
 యువతి యైనట్టిజాంబవతి యుండ
 ననమానలక్షణ యల్లలక్షణ యుండఁ
 గాంత యైనట్టినుదంత యుండ
 'నువచో'భినందన సూర్యనందన యుండ
 నందగత్తియ మిత్రవింద యుండ
 సనిశనేవోన్నిద్ర యగుభద్ర యుండంగ
 నాధాశయజ్ఞ యశారాధ యుండ

తే. గీ. మఱియు వేవేలగరితలు మానవతులు
 స్వామినగరను గలరైన నారిలోన
 నెవ్వతె దలంచ కయ్యయో గవ్వ యైన
 సత్య దలపోసి చాల వాచార నేల.

ఉ. అప్పుడె సామివెంట నమరారియొనర్చురణంబుఁ జూడఁగాఁ
 గవ్వరగంధి వత్తు నన గ్రక్కున ర మృన కింకి నీడ కీ
 విప్పుడు రాదలంచితీవి యెంతయుఁ బూవిలుకాఁడు మాయచేఁ
 గవ్వచు గవ్వచి ప్పసుచుఁ గల్వలకోరులు కుప్పల్లించినన్.

సీ. వెలఁదివారైర యానువితముగా నీమోవి
 నీవె యానుచు గ్రుక్క యింనుసొక్కు
 తరుణిఁగొఁగిటఁ జేర్చుహరువున నీటొమ్ము
 నీవె కౌఁగిటఁ జేర్చునిండుతక్కు
 అతివకాళ్లకు మ్రొక్కునట్లు నీపదముల
 నీవె వ్రాలుచు నంటునీటుమ్రొక్కు
 పడఁతిచెక్కులు చీరువడువున నీచెక్కు
 నీవె చెనక గోర యినుచునెక్కు

తే. గీ. నిందుముఖ సందుచేసినయంద మొంద
 నీతొడలు నీవె కదియించునేర్చుటెక్కు

నిక్కువంబుగఁ గంటి మెంఁదేనిఁ జూడ
మవని నీ కేటిశంక యాఁదవశశాంక.

సీ. సుదతిగుబ్బలమీఁద ♦ సుఖయింపుచుండఁగాఁ
దెలిరైక తప మెంత ♦ సలిషెనొక్కొ
తరుణితోడలమీఁద ♦ మెఱయుచునుండఁగాఁ
బావడ యేపూజఁ ♦ బ్రబలెనొక్కొ
పాలఁతిమే నెల్లఁ గఁప్పక యుండఁ జెంగావి
చీరె యేపుణ్యంబు ♦ చేసెనొక్కొ
యువిదవాలెర నాని ♦ యుండంగ ముక్కొట
నునుముత్య మేనోము ♦ నోమెనొక్కొ

తే. గీ. రమణఁ దనమీఁదఁ బొరలుకుంఁకుమపుఁబఱపు
బళిర యెంతటిభాగ్యంబుఁ ♦ బడసెనొక్కొ
యనుచు నేవేళ నో రెత్తి ♦ యఱచె దేల
యకట చెలిపొందు గోరి మోశకటవైరి.

సీ. బలిమిచేఁ గే ల్తనఁపాలిండ్ల నుంచుక
లేమ కుల్కుచు నెఱ ♦ లేకయున్న
మాటి పంటఁ దెలనాకుఁమడు పందుకొ మ్మని
యుత్పలేక్షణతోడ ♦ నుండ కున్నఁ
దెలిచల్లడముమీఁదిఁ మొలకట్టు నిమురఁగా
నరచూపుతో నింతి ♦ మరియ కున్న
జన్నులపైపైఁట ♦ జాఱఁగా నెడ వ్రాలి
హరిణాఁషీ యపుడు మై ♦ నొరయ కున్న

తే. గీ. నునుసుఖపుదండిసూరెపాఁనుపుచఁ బండి
యూరకే మేలుకొని యుండి ♦ యుండలేక
భామ యోరామ యోసత్యఁభామ యనుచుఁ
గలువరించెద వేమి యొకొలముసామి,

కం. చెలువం దలంచ బవరము

చెలు వంతయు నిలిచె గోవః శేఖర తోడ్డో
వలవంత నీదుమదిలో
బలవంతం బయ్యెఁ గంతుః బవరములేమిఁ.

ఉ. తిన్ననిమోవి విం దొసఁగి ః తీరుగ గుబ్బలశోడు దార్చి యా
యన్నులమిన్నఁ జేర్చి తన ః యంగబలంబునఁ గూర్చి యార్చి ని
న్నున్నిట నేదదేర్చి నగి ః యందపుజంకెనచూపుకోపులఁ
మన్నన నేయకున్న వసఃమా యనమాయుధుబారి గెల్వఁగఁ.

చ. వనజదళాక్ష నీమనసుఃవచ్చినయ ట్లవుఁగాక నిన్నుఁ గా
దనియెడువారమా కలికి ః యందఱలోఁ దరితీవులాఁడి లోఁ
జనవరి మాటకారి కనుఁసై గల ని న్వులపించుబాల యా
వనితను బాసి తాళఁగలఃవా యలవా టటువంటిదే కదా.

ఉ. అజ్ఞత మున్ను నే మెఱుఁగఃకాడుట కోడుటగాఁ దలంచు న
ర్వజ్ఞఁడ వీవు లోకమున ః న్వామి యెఱుఁగనికార్య మేమి నీ
ప్రజ్ఞకు శేషుఁడైన సరిఃరాఁ డటు గావున మార్గమందు నీ
యాజ్ఞలు హెచ్చు నిచ్చటికి ః నానతిఁ బిల్వఁగఁబంపు మింపుగఁ.

కం. చెలిఁ బిలువఁబంపవలె నను

చెలికాండ్రను చూచి నన్ను ః సేయుచు వగగా
నలవంకజనయనునితోఁ
గలవింకుం డనియె హాస్యః కలనం బెసఁగఁ.

కం. నలినాక్ష విరహ మనఁగా

నలుపో తెలుపో యి దేటిఃనటనలు బళిరా
నలుపై నఁ జీక శేదియొ
తెలు పైన న్నెన్నె లేది ః తెలి సిటు చెవుమా.

కం. మామగువ నెపుడు దలంచిన

మామది నొకచింత లేదు ః మాకుఁ మీకుఁ

కాముఁడు వే జాయెనొకో

భూమిని గంసారి యిన్ని బూమెలు గలవే.

కం. మదిరాక్షి పేరు నుడువకు

మొదట౯ రుక్మిణియు వినిన † మోసం బగుఁగా,
యదె ప్రద్యుమ్నుఁడు వచ్చెను
పదిలము పదిలంబు వికచఃపంకజనయనా.

సీ. చామ యంటి వ దేమి † సామి చేలను గాక

చామ యీశిబిరంబు † చాయఁగలదె
లతకూన యంటి శ్రీ † పతి తోఁటలోఁ గాక
లతకూన పటకుటీ † వితతిఁ గలదె

కొమ్మ యంటివి హరి † కుజములందునె కాక
కొమ్మ యాయోధన † క్షీణిఁ గలదె
'నారి యంటి వ దేవ † శౌరి వింటను గాక
నారి నాసీరకో † ణమునఁ గలదె

తే. గీ. ముద్దుగు మ్మంటి వది యేమి † ప్రొద్దు పోదె
మొదవుచంటను గాక యిం † దొదవ దరుదు
చెంద మాటాడుదురె యిట్టి † మందెమేల
మందమా చందమా గొల్ల † చందమామ.

సీ. ఏసాద్భికోసమై † యిలను సత్రాజిత్తు
గుట్టు పోనాడిన † తిట్టు గలిగె
నేపుణ్యవతి నెంచ † బృశ్శీశ్వరులలోన
నెలుఁగురాయల పట్టి † నేల వలసె
నేభాగ్యవతిఁ గోర † నినుఁ డిచ్చుమణికినై
తోలుత నీపై పట్టి † దూఱు పుట్టె
నేనతిఁ బెండ్లాడ † నెనయ రుక్మిణిచేత
వడిసుల్ల నేప్రొద్దు † జడియవలసె

తే. గీ. నవతే వరుమానసము జాలి ♦ నిడినదానిఁ
 దలఁచి యిల వ్రాలి సోలి చింఃశీలఁగవలసె
 నట్టిసాత్రాజితిఁ దలంచ ♦ నడుగుఁ గాంచ
 నేల యీవేళఁ జాల గోఃపాలబాల.

సీ. కేకవేయుచు సారె ♦ కెరలి నన్వఁగవచ్చు
 నునుమోవిఁ బలుగెంపు ♦ లునుపవచ్చు
 గోటికొద్దిని నొక్కి ♦ గుఱుతు లుంచఁగవచ్చు
 నాసమీఠినమాట ♦ లాడవచ్చుఁ
 గుంకుమనిగైనఃకోక గట్టఁగవచ్చు
 దండుకుఁ దోతెంచి ♦ యుండవచ్చు
 బయటను కొల్వండి ♦ పాడించుకోవచ్చుఁ
 దిరువాళ్ల జతగూడి ♦ తిరుగవచ్చుఁ

తే. గీ. గాన వెలయాలు గల్గ లోకమున మేలు
 గలుగు నెటువంటివాని కాకతలు మాని
 వడవకై వచ్చినట్టియీ యెడల వట్టి
 గొడన యిల్లాలిపై బాళి ♦ గోపమాళి.

కం. వెలచెలికి సామి వలచినఁ
 గలుగుక చను వెల్లఁ దాపిఃకాండ్రకుఁ దోడ్తో
 ఫలియించు ఫణాంతకారుల
 తలఁపులు విటజనులశీక్ష ♦ తామరసాక్షా.

ఉ. సామరు లూడిగాల్ నృపతిఃచంద్రులు రాతులు పెన్వజీర్లు పే
 రామున నిచ్చటం బటగృహముల నిమ్ముల నాగవాసపుఁ
 లేమల వేఱువేఱ తగిలింఁచుక ముచ్చటఁ గూడి యుండుటల్
 సామి యదేమి దెల్పుదును ♦ సంఘతముం గనుపండు వయ్యెడిక.

సీ. బాలుఁ డొచుచు నిన్ను ♦ లాలించురాధను
 కావుఁ జేసినయట్టిఃగాయకంబు

నీరాటకై వచ్చునీరజాక్షులగుట్టు
 అట్టుచేసినయట్టిదిట్టతనము
 నన్నంబు దెచ్చినజన్నంపుగరితలఁ
 గాటు మేసినయట్టిసీటుతనము
 గొల్లపల్లెల నున్నకొమిరెల వలపించి
 దూఱు చేసినమాయదారితనము

తే. గీ. మఱచి ప్రాకృతజనులట్లు ♦ వెఱచివెఱచి
 వసుధఁ బరకాంత నొల్లనివానివలనె
 నిచ్చు నిల్లాలిపై బాళి ♦ యెంచ నేల
 యేల పసిగాపురాజ నీ ♦ కిట్టియోజ.

మత్తకోకిల.

భండనంబున దైత్యుఁ గొట్టఁగఁ ♦ బాలేము ల్విడియింపుచున్
 దండు సేయుచు నుండఁగాఁ బ్రభు♦దామణిన్ సతిఁ దెత్తురా
 నిండుజవ్వన ముబ్బుగుబ్బలు ♦ నీటుచూపులు మీఱు నీ
 యండ నుంచుకయుండఁగా వెలయాండ్రు కర్వయినారకో!

ఉ. గామిడిదైత్యునింటఁ జెఱఁగా వసియించుపదాఱువేలకాం
 తామణులన్ గ్రహించుటకుఁ ♦ దన్నిని దీమము చేసి తెచ్చెదో
 కామునివేటలాడఁగ మెకంబుల కెల్లను వేట యిట్టి లే
 దీమపుపుల్లు పుల్లులకుఁ ♦ దే గమకించినబోయకై వడిన్.

నీ. సారంగి కనకాంగి ♦ చక్కనిరత్నాంగి
 బాల యంబుజపాణి ♦ నీలవేణి
 దమయంతి యవరంజి ♦ కమలాక్షి యెలనాగ
 కావేరి యింద్రాణి ♦ పూవుఁబోణి
 బంగారుతీఁగె రూపవతి కళావతి
 చిత్రాంగి శశిరేఖి ♦ చిత్రరేఖి
 మదనమంజరి యిందువదన కోమలవల్లి
 మదమాత్తి కల్యాణి ♦ మధురవాణి

తే. గీ. యనఁగఁ బొగ డొందువెలయాండ్రు యందు నొకతెఁ
 దభుకుగలదానిగాఁ జిన్నదానిగాను
 పొంకముగ నేర్పరించి యలంకరించి
 తోడితెచ్చెద నీదండఁ గూడియుండ.

వ. ఆనిన విని కోపంబు నెమ్మనంబునం గ్రమ్మఁ గ్రమ్మవిలుకానిఁ
 గన్నచక్కనిసామి యేమిరా పాపజాతి నీవు బాఁపనజాతి నెటువలెఁ బుట్టి
 తివో కాక, నీవునుసరికాకఘూకరుతమ్ములు నీభాషణమ్ములునుసరి యనేక
 లోకుల దూషించి నవ్వునీకు నేలోకమ్ము మీఁదుగట్టియున్నది? కన్నదియు
 విన్నదియుంగాదు నీవగ యేవగ నేవగించిన వికృతవదనుండవై యెంత
 వారినైన సరకునేయవు విగతలజ్జుండవై యేపనికిని రోయవు మేలుమేలని
 యపగతశంకుని నాకలవింకునిం గని యిట్లనియె.

కం. రాజసభ నుచిత మెఱుంగక
 వాఁ జెడి తోచినవి పిట్టవలెఁ బ్రేలెడుగా
 యేజాతినరులఁ గానము
 నీజన్మం బిటుల నిట్లనే వేగెగదా.

కం. ఒకవేళఁ గూనిరాగము
 లొకవేళఁ వెకలినవ్వు ధ్రువం లొకవేళను పొం
 దిక లేనిచాడిగొణఁగులు
 వికటపుమఱుగుజ్జ నీకు ధ్రువి దయచేసెన్.

కం. తర మెఱిఁగి పలుకుటలు నీ
 తరతరమున లేని వౌట ధ్రువ నెఱుంగరొకో
 దొరగరితలపిరహమ్ములు
 వెఱపులు నీ కేటి కింక విడు కలవింకా.

ఉ. ఒప్పలకుప్ప లా సతులనొప్పగఁ జేరుచుఁ బంతు మీఱుచున్
 ముప్పిరిగొన్న మోహమున ధ్రువముల్ల లాడుచు నిచ్చుఁ గూడుచున్
 దెప్పలదేలురాజులకుఁ దెల్పిడి ధ్రువముల గూడు నాజ్యమున్
 వప్పను మెక్కువల్లపుబాపని కేమయినాను తెల్పునా.

చ. ఎఱుక గలట్టివానివల ♦ నే పని కడ్డము వచ్చి తూటి లో
గరువము హెచ్చి నిచ్చలును ♦ గామిడివై మమువంటివారితోఁ
బరుసపుమాట లాడెదవు ♦ బాఁపనికేనుఁగుబుద్ధి చాలదో
గరితల నెన్ను వేళ వెలకన్నెలవన్నెల నెన్నుఁ బాడియే.

కం. బాలము మందులపొందుల
బాలిం బడఁజేసి తాళఁజాల మటంచున్
తేలింతురు 1వెలజంతలు
గాలింతురు చేతిసాము ♦ గడవడిలోనన్.

కం. వల పొకవోఁ బిలు పొకవోఁ
బలుకులు వేటొక్కవోట ♦ భావం బొకవో
వెలయించు వెలమిటారుల
వల కగపడి 2మోసపోవు వారలు గలచే?

కం. మే లెంతురు కులకాంతలు
తేలింతురు రతులఁ గొంకు ♦ దీర్చినకొలఁదిన్
పాలింతురు కులధర్మము
తాలిమి పచరింతు రెంత ♦ తహతహ యెనన్.

చ. అహరహారేధమానశుభ ♦ మన్వయవృద్ధికి సాధుబుద్ధికిన్
విహితము ప్రేమభావనకు ♦ విశ్రుతకీర్తికి నున్మిహ్నున్
యిహపరసాధకం బగు కుఁ తేందుముఖసుఖ మెంతవానికిన్
బహుతరజన్మపుణ్యపరిపాకమునన్ ఫలియించు నెంచగన్.

సీ. దాక్షిణ్యములగీము ♦ లక్షణంబులదీము
వ్రతములయెరగల్గు ♦ రహికి నిల్లు
నెఱతనమ్ములతావు ♦ నిక్కువమ్ములప్రోవు
కలిమికి దావు భాగ్యములకోవు

వినుతికి విడిపట్టు † వినయమ్ములకు గుట్టు
 కలఁకకుఁ గెళవు తోర్తులకు నెళవు
 పతిభక్తికి బిడారు † సుతరత్నపుఁగొటారు
 ధర్మంబులకు మూట † దయకుఁ గోట

తే. గీ. యనుచు నందఱుఁ గొనియాడ † నతిశయించు
 కులసతిని జేరి యన్నింటఁ † గొంకు దీరి
 యాత్మ సుఖయించు నేధన్యుఁ † డట్టివాని
 కడఁక చెలువొందు నెందు నీపుడమియందు.

కం. చెలివలపును నావలపుకై
 తెలియక నీ విటులు వదరితే నే మగు నీ
 తలఁపులు నీవెడవల్కులు
 కల వింకా కొన్ని విడుపుగా కలవింకా.

వ. అనిన విని చకితభావుండై యసంగతవచనజనితకళంకుం డగుకల
 వింకుండు విచ్చలవిడి పెచ్చు ప్రేలక స్రుక్కి గచ్చులు దక్కి- రిచ్చవడి
 మ్రుచ్చువలెఁ బులుకుపులుకునం జూచుచుండె నంతఁ గంసాంతకుండు
 మఱియు వేడండగామిసీవీరహవేదనాదోఘాయమానమాననుండ్లై తనయిం
 గితం బెఱింగి వినయంబునఁ బెనంగు ననుంగుచెలికాండ్రఁ గనుంకొని
 యిట్లనియె :—

చ. కనికర మెంత వింతనుడికారపుమాటలనీటు లెంత నె
 మ్మనమునఁ బ్రేమ యెంత జిగిమాయనిమేనివిలాస మెంత నా
 మనసున నున్నవంతమును † మర్మ మెఱింగి కరంచు 'ెంత యే
 వనజదళాక్షు లాసమదఁవారణాయానకు సాటి వత్తురే.

చ. దుసికిలినట్టిపోకముడితో వసివాడిననెమ్మొగంబుతో
 మసలెడిచూపుతో మెఱుంగుమాసినగుబ్బులకుంకుమంబుతో
 ముసిముసినవ్వుతో రతులముచ్చట లాడుచుఁ బైఁటకొంగుచే
 వినరుచునున్నయన్నెలఁత † వేడుక నేఁ డొకసారి కల్గునే.

- చ. అలరులశయ్యమీఁగ జలఁజాచన తానుచు నేనుఁ గూటమిఁ
మలయుచు నుండువోఁ జెఱఁగుఁమాసిన నుల్కుఁచు లేచి కుల్కుఁచుఁ
వలువ ధరించి యి ట్పడలి • వాతీకచూపుల నాదుదుప్పటిఁ
దొలఁకెడుచిన్నిచెయ్యులకుఁ • దోఁచమిఁ జేసిన దెంచ శక్యమే.
- చ. ఎనసినపిమ్మట నిల్చిచి • యే కయిచేసికొనంగఁ జూచి తా
వెనకరుమాల గట్టుటకు • వెన్నకు వ చ్చరవ్రాలి వెన్నుపైఁ
జనుమొన లాని యానినపఁసం దమి రేఁచుమెఱుంగుఁబోఁడి నె
మ్మనమున నెన్ను వో మరుఁడు • మాటికిమాటికి లూటి సేయఁడే.
- చ. మురుపుగ నిల్చి యవ్వెలఁది • ము న్నొకనాఁడు తలఁటుచున్నచోఁ
గరములు నూనెగా నడవఁకత్తియి యిచ్చువిడెంబు గైకొనఁ
దొరయక దానిఁ బొమ్మనుచుఁ • దోడనె పుక్కిటిపీడె మాని బి
త్తరము తలఁటుతాళగతిఁ • దప్పనితత్తర మెన్న శక్యమే.
- చ. సాగనుగ నేఁ దలఁటి మెయిఁజ మ్మన నూనె నలుంగువెట్టి నా
వగలను గుల్కుఁబోటివలుఁవం జనుదోయి మఱుంగు సేయుచుఁ
నగము తలఁటు దోయి యని • చానలు దెల్పిన నియ్యకొంచు నా
మగువలఁ బొమ్మటన్నకనుఁమైసరి నేసరిఁ బోల నేర్తునే.
- మ. జడిగొన్నోర్కుల నింతి తాను మగవేఁపం బూని నున్పింపిణీ
జడలఁ పాపిట రావిరేక జిగి హెఁచ్చుఁ గొప్ప పొంకించి య
య్యెడ నాయాఁటతనంబు చూచి నగి హోఁయి న్నున్న లాలించి యె
క్కుఁచువీకఁ మగవంతముల్ నలుపుటెఁక్కుల్ల టిం కెన్నడో.

సీ. చనుమొనల్ కనుఱెప్పలనె యప్పళించినఁ
దెర సేయుకన్నులు • తేలవేయు
గళమువల్మొనలచే • గిలిగింత గొనఁజేయ
గరుచెక్కు మురియకాడుఁగఱచి చొక్కు
నునుదోడ లదరంఁటఁ • గొనగోరులను జీరఁ
బొఱులిఁచు నందిట • గుఱుతు లుంచు

మునివ్రేళ్ల నునుపోతముడి నెమ్మి రెమ్మినఁ
జలవట్టు నెంతయు ♦ నెలయఁ గొట్టు

తే. గీ. నువిదతమి యెంతొ క్రియల నొనుచిత మెంతొ
మనసువగ యెంతొ నామదిమమత యెంతొ
యే మని నుతింతు నెంతని ♦ ప్రేమ గాంతు
విధికి నేమందుఁ జెలి నెట్లు ♦ విడిచి యుందు.

సీ. మణితంబు నేయుచో ♦ మరుఘ్నకృందలపించుఁ
బలికిన మాగ్ధ్యంబు ♦ నలవరించుఁ
గేక వేసినఁ గంచు ♦ గీచినవగ నించుఁ
బడము పాడిన సిగ్గునఁ దల వంచుఁ
బైకొనుచో దొరపాడిజ గనుపించుఁ
బవ్వళించిన లంకెపాటు నించు
రాకొట్టుచో వింతరక్తి నొ ననిపించు
ర మృన్న వినయంబు ♦ గ్రుమ్మరించుఁ

తే. గీ. బ్రాణియును గోలతనమును ♦ బరఁగ నిట్లు
నన్నుఁ జెలి మోహమున డాయు ♦ నయముఁ జేయు
నట్టిప్రాణేశ్వరిని బాసి ♦ యలఁత నిట్టు
లలవరింతు నయో యెట్లు ♦ నిలువరింతు.

సీ. అతివచ క్కెరమోవి ♦ యాన జిహ్వా దలంచు
సుదతిమోమున నుండఁ ♦ జూపు లెంచు
నారిపొక్కిట వ్రేలు ♦ నడచూడఁగా వంచు
గోరు లింతిపిఱుందుఁ ♦ జేర నెంచు
మించుఁబోడిని కౌగిలించ బాహువు లెంచుఁ
జానపల్కులు విన ♦ వీను లెంచు
వనజాక్షి మోము మూర్ఖునఁగ నాసిక యెంచు
వనితచన్మోన లాన ♦ వక్ష మెంచుఁ

తే. గీ. గాన ని ట్లంగములు పరాధీవవృత్తి
 నానినటు లైన మరునైన † నసురనైన
 నతనునంగరమున నుల్ల † మతిశయిల్ల
 నేటులు గెలిచెదనో కాక † యింటిలేక.

మ. ప్రమదారత్నముఁ జూడకున్న నవలాపాదాబ్జపాసుచ్చటన్
 ఊమ లేఁజెమ్మటజాలునన్ సలిలమున్ † చారుస్మితజ్యోత్స్నఁ దే
 జము నిట్టూర్చున గాలి కౌనున బయల్ † సంధిల్ల జీవంబు జీ
 వము నేకంబు ఘటింతుఁగాని సమరవ్యాపార మింకెంతునే.

కం. నావుడుఁ జెలికాం ద్రావసు
 దేవాత్మజుఁ జూచి యతనిఁ తీరును నవలా
 రావలె నటన్నతలఁపును
 భావంబున నెంచి మగుడఁ † బల్కిరి వేడ్కన్.

కం. దేవరయానతి మదిలో
 భావించిన యుక్త మగును † పద్మదళాక్షౌ
 తావి నెడఁబాసియుండెడి
 పూ వెండుకు నట్ల కాదె † భువి నీనడకల్.

కం. చంద్రు నెడఁబాసి యుండునె
 చంద్రిక చంద్రికను బాసి † చరియించునొకో
 చంద్రుం డిపు డాకై వడిఁ
 జంద్రముఖయు నీవు నెనసి † చరియించుగతుల్.

కం. నీ మమత తెలిసెనేకద
 భామామణి యచట నెంత † పలవించునొకో
 మీమనసులు మీవలపులు
 కాముఁ డెఱుఁగుఁగాక యెరులు † కానంగలరే.

కం. నావుడుఁ జిఱున వొలయఁగ
 భావజజనకుండు వికచపద్మదళాక్షీన్

రావింపఁగోరి యుండఁగ
నావేళను జనుల కెల్ల * నద్భుత మెనఁగన్.

సీ. బంగారుచెంగావి * పావడలమెఱుంగు
బయ లానునట్టినె * మ్మొయి బెడంగు
వచ్చరాపలకడాల్ * రచ్చు బెట్టెడిచిన్నె
పొనఁగెడితెక్కల * పసరువన్నె
కపుకొందునిద్రసీ * లపుపొగరు లెనంగు
శిరసునఁ దగుకర * జిగిహారంగు
నలు దెసలందు నం * దపుముత్తి యపుముగ్గు
చల్లెడియుదరంబు * తెల్లనిగ్గు

తే. గీ. నెఱపసపునీటిచాయలు * నిక్కుముక్కు
బెరయ నున్నట్టుమాటికి * తిరుపు గట్టి
చేరి యటమీఁద శౌరిముం * జేతిమీఁద
వ్రాలె రహిఁ జిల్క నొకవచ్చ * వన్నెచిల్క.

చ. అటువలె వ్రాలి యంతఁ జిగు * రాకుకటారివజీరుతేజి యు
త్కట మగుసత్యభామచెయి * తావి నునుంబన పంటి ఘమ్మనన్
చిటిపొటితెక్క తెమ్మెరల * చే వడి దేరినదానవారితో
నిటు లనె నీశమాళిగళ * దిందుసుధామఘరోక్తి వై ఖరిన్.

ఉ. సామి జోహారు నీ కసుర * శాసన నీపదవర్షనంబుచే
నీమెయి నామది న్మిగుల * హెచ్చినధన్యత గల్లె నయ్య నే
నామున సత్యభామకర * మందు వసింతు మృగాక్షి నన్ను నెం
తే మదిఁ బ్రోది నేయుటలు * దేవరచిత్త మెఱుంగునేకదా.

కం. అకలంకచరిత నీకున్

శుకవచసం బింపు గనుక * సుదతీమణి యూ
త్మకథలు దెలుపు మనన్ నే
వకజనమందార చేర * వచ్చితి నెలమిన్.

తే. గీ. నిన్ను వరియించఁగా నెంచి ♦ మున్ను సత్య
భామ యుద్యానమున గౌరి♦నోము నోమ
నంబ ప్రత్యక్షమై కోర్కు ♦ లతివ కోసఁగి
కృప వెలయ నన్ను నొసఁగి తా ♦ నిట్టు లనియె.

మ. చెలి యప్రాకృత మీశుకంబు వినుమా ♦ చేదోడువాదోడునై
తలఁపుల్ నీకు ఘటించు నా సకలవి♦ద్యాశాలి యన్మద్దయా
కలనం బేర్పడుమేటి యీపులుఁగు నింక న్నీవు చేపట్టినక
కలుగు న్నీకును నిన్ను నేలుదొరకుం ♦ గల్యాణసాఫల్యముల్.

కం. అని గౌరి తనుఁ గటాక్షిం

చినది మొదలు సత్యభామ ♦ చేకొని నన్ను
తనసైదోడువలె బ్రో
చును మఱి ప్రాణంబుకన్న ♦ సొంపుగఁ జూచుక.

సీ. అమృతమధ్యమునఁ జెన్నార నుండెడుమాకు
నీచౌటికడలివీ ♦ డేమి యరుదు

తనగురత్నదీప్వ♦మునను ద్రిమ్మరెడునూ
కెన్న జంబూదీప్వ ♦ మేమి యరుదు

పైఁడికడిమితోఁట♦సిడఁ జేరినమాకు

నెలమావిక్రీనీడ ♦ లేమి యరుదు

కనకపద్మంపువా♦ననలు గనెడుమాకు

నితరవర్ణసుగంధ ♦ మేమి యరుదు

తే. గీ. పరమశివసభఁ బార్వతీ♦పాణిముఖర

వేణువీణానినాదంబు ♦ విన్నమాకు

నిచటిమనుజులసంగీత ♦ మేమి యరుదు

గాన సాధారణశుకంబఁ ♦ గాను నేను.

చ. గడియ కనేకపద్యములు ♦ గ్రక్కున నే రచియించఁ జూచి యా
వడి నుడువం దలంచి గొర♦వంక కడుక బాహు నిక్కఁజేసి వా

దడిపిన నవ్వి నీదుకవిఃతల్ రచించిన నట్టు లుండునే
బుడిబుడి బట్టికాఁడు కునుఃబుద్ధులు గైకొను నంబవెంబడికా.

చ. హరునకు నద్రికన్యకకు ధ నప్పడు మేలపుటల్కు గల్గినకా
వెఱవక చెంతఁ జేరె కడుఃవేడుక నిద్దట నూరడించి క్ర
మ్మట నలజోడు గూడి నెఱఃమక్కువ నుండఁ ఘటించుఁ గాన న
బ్బురములె లోకమందు ననుఃబోఁటికిఁ దక్కినరాయబారముల్.

తే. గీ. అవని నీసత్యభామయు ధ నంబుజాక్ష
నీవు మాపాల గిరిసుతాః నీలకంఠ
లగుట మిముఁ గొల్పవలె ననుఃనాన వొడమ
సామి చేరితి నీమీఁద ధ శరణ మనుచు.

చ. ఇది యిటు లొఁగదా యదుకుఃలేశ్వర తావకపాదనేవ న
భ్యుదయము గల్గె మాకు నసిఃతోత్పలనేత్రకుఁ గార్యసిద్ధియుకా
మొదటనే కల్గెఁ గావునను ధ ముచ్చట హెచ్చుఁగ నింతికోసమై
వదలనివీక నేఁ దెలుపఃవచ్చినకార్య మొక్కింత దెల్పెదకా.

చ. శకునముఁ జూచి నీ వవలఃసాగివపిమ్మట మేడ డిగ్గి యా
చకితకుకంగనేత్ర మదిఃచాపలముకా భ్రమయుకా శ్రమంబు లోఁ
దుకతుకపై సెకల్ చెమటఃతుంపురులుం గెరలంగ నూర్పు లూ
రక నిగుడంగ గుండె యదఃరంగఁ దరంగదపాంగబాష్పయై.

కం. తడఁబడునడలుకా గడగడ
వడఁకెడియొడలుం గడంకఃవడుచూపులు ని
ల్కడలుం గడలుకొనం జెలు
లొడికమ్మునఁ దోడితేఁగ ధ నువవనసీమకా.

తే. గీ. కాఁక సోకినపైఁడిశఃలాకవలెను
కలఁకఁబాఱిన వెన్నెలఃమొలకవలెను
జగురుకండెను దగిలినఃచిలుకవలెను
కోమలి విరాళికిని జిక్కి ధ గుట్టు దక్కి.

కం. బెగడుచుఁ దనమదిఁ దెగడుచు
 నగణితమోహమున నుపవఙ్గాంతరసీమణ్
 చిగురుతివాసున జిగి దగి
 సాగ నగువిరిసెజ్జఁ బొఱలుఁమం బలుమాఱుణ్.

కం. నీరూపు నీవిలాసము
 నీరేకయు నీదురతులఁ నేర్పును మదిలో
 నూరక తలపోయుచు మది
 దీరక చెలు లెల్ల నేదఁ దేర్పుచునుండణ్.

శా. ఇంకా మేలిమితోడ నుండదునుమీ యేణాక్షి యేణాంకమీ
 నాంకాతంకవిశంకటప్రసవపఃకర్మంకస్థలిణ్ గంధవా
 హాంకూరాహతి సోలి వ్రాలి భవదీయధ్యావసంధానని
 శృంకప్రక్రియఁ దేలితేలి విరహఃజ్వాలాకరాళాంగియె.

కం. వగుచు న్మాటికి విధికిం
 దెగుచుం జెలి యుండియుండి యెఱవల కెల్లణ్
 మొగుచుం జేతులు మనమునఁ
 దగుచుమ్మలుచుట్టు విరహఃతాపముకతనణ్.

సీ. వనమాలి యిదె వచ్చెఁ డవమాలిమి నటంచు
 ఘనమాలికను జూచి యకలువరించుఁ
 గనఁజాలునిలఁదఱు యకనఁ జాలుజిగిమించుఁ
 గని జాళ్ళవాచేల యని తలంచుఁ
 గరవీరములఁదేఱిఁమొఱ వీరగలిపించు
 మురళీరవం బని యమోహ ముంచు
 ముద మాని తెలియ కంగద మాని చలమించు
 నెదమానికం బని యిచ్చగించుఁ

తే. గీ. దెలిసి వెఱుగంది యెదఁ గుంది యపలువరించుఁ
 దలఁపునను డాసి కను మూసి యకలువరించు

మరునిచే నున్న పొన్న పూఁదురునుకీరును
చెనకులకు నోడి ధృతి వీడి ♦ చిగురుఁబోడి.

చ. వనజదళాక్షి గోల యదుఁవల్లభ దుర్లభతావకాంఘ్రినే
'వనజనితానురాగభరఁవల్లదనంగదశాకృశాంగియై
వనరూచునున్న దింతులను ♦ వంతలఁ బెట్టుట పాడి యకానె యే
పని యెడఁ గల్గినా చెలులఁ ♦ బాయనివైపున నుండఁగాఁ దగున్.

తే. గీ. ఏమి తెల్పితి నో యని ♦ యెంచవలదు
బాల యింక నొక్కక్షణ మైనఁ ♦ దాశలేదు
ద్వారకకు సంపదగునట్టివారి ననిపి
చంచలాక్షిని వడిగ రఁప్పించవలయు.

చ. మన విటు లేను దెల్పి తనుఁచూనము సేయక చిత్తగించు నా
ఘనతయు నావ్రసీదియు జఁగంబున నంద తెఱుంగఁగా మదిం
దనియక చెందుచు న్నవనుఁధారస మొల్కెడునాదుపల్కులన్
విని తల యూఁచవట్టిపృథివీవరు లెవ్వరు కంసశాసనా.

వ. అని యివ్విధంబున విన్నవించిన పంచవర్ణ కీరంబునకు సంతసించి
మఱియును వినుతించి మగుడ ననిచి యంతకుమున్న తనకు సమయోచితా
లాపంబులఁ బ్రోద్దుగడపిన సమీర మమూర సారంగ కలహంస కలరవ
సురభి శశాంక మకరాంకముఖనిఖిలపరిజనంబులంగాంచి వీరు తమపేరు
వాసికి వేఱు వాసి యుండక తమ యింగితం బెఱింగి పఠికి రని విజయ
మాద్రేయసై నేయులం జూచి మందలించి కందళించినయానందంబు గ్రంధు
కొనఁ దనుచిత్తంబులు చల్లఁజేయువాఁడు వీఁడెయని చిత్తజావతారమహా
దారుం డగు రుక్మిణీకుమారుం గాంచి సకలకళాభిరామయగు సత్యభామం
దోడితె మ్మని నియోగించి యఁభోధితరణంబు నతిత్వరితాభిగమనంబు
నుద్దేశించి యుచితచిరత్నం బగునొక్క శిరోరత్నంబు నిచ్చి యచ్యుతుం
డనిపె ననిపిన యప్పు డారత్నం బద్భుతంబుగా సనర్ఘ్యమణిఘ్రిణిధోరణీదేదీ
వ్యమానం బగునొక్కడివ్యవినూనంబైపొల్చె. పొల్చిన నందు నిలిచి-

ప్రద్యుమ్నుఁ డాకీరంబుబడి వాగెగా ముందఱ రాఁగ వేవేగ నంభోనిధానంబు తరించి ద్వాదశాపురంబు ప్రవేశించి యరదంబు హజారంబుచెంగట నునిచి నిరంతరసమేధమానకల్యాణంబగు దివాణంబునం దగుకక్ష్యంతరంబులు గడచి యలవడనడచి కంసశాసనానురాగసాగరంబు గట్టుపొఱలినవగఁ దగుమానికంపుజిగిచెందిరంబుచేఁ దిరంబగు సత్యభామామందిరంబు దరిసి యచట నేమి యలబలంబు లేమి యరసి యనుకలశిశిరవస్త్రనికరాదాన సమున్నిద్రగజగామినీజనయాతాయాతగమన సూచితసరణిఁ దదీయోపవ నాతంబు చేరం జని యచ్చటవేచి యంతటఁ గలయంజూచి వాడినకువల యంబులును, వీడినమృతాలవలయంబులును, చిటిలినరత్న హారములును, పెటిలినగంధసారములును, కగ్గినకర్పూరములును, తగ్గినయుశీరములును, ఉడిగినసమరసపూరములును, నుడుకెత్తినతుషారములును, దొరఁగిన వకుళములును, సొరగిన కమలముకుళములును, జడిసిన యాశ్శీజనములును, కెడసిన కుసుమవీజనములును, రిత్తలై నచలువకలువపూసింగాణు లును, గుత్తులువీడి పొడిపొడిగ రాలినసుపాణులును పరికించి యచ్చెరువుగా నెంచి యందు చవిజాతిరాతిచందపొందికల నందగించియున్న కడవన్నెతిన్నె కడల నెల్లడలఁబెల్లగ మల్లడిగొని యుల్లలిల్లుపుష్పాశ్శఁజల్లనగు మల్లెపూ సెజ్జఁ బవ్వళించి దిటమ్ము ర్ఘూళించి తనపజ్జ బుజ్జవమ్ముగ నుజ్జగించిన సజ్జగవుగొజ్జగినీటితుంపరలు పెంపరలుగాఁ జిలుకునలుకుడుగులుకునిగనిగని పొగరుతొగరు తొగచిగురువగచిమ్మనఁగ్రోవులదీవుల నింపుజలసూత్రపు ప్రతిమలనుండి దండిగ నిండియుండి జాళువాడాలు జాలువాఱ నిచ్చలపు పచ్చలరవలనిగనిగలు గీలుకొనుకీలునెమ్మిపిఁచంబులఁ గ్రమ్ముతెమ్మొరలనిక టమ్మున నాడాడ నాడునేడాకులయనంటికపురపుదుమారమ్ములు ఘమ్మనఁ దనపయిం గెరలం బొఱలుచు వియోగభరోపస్ల వంబునఁ దెరలుచు నంబు జాక్షుదిదృత్యూతరంగితాంతరంగయు ననవరతగళదవిరభాష్పధారాశ్శధారా విరచితాపాంగయు ననుక్షణజాయమానసంతాపయు నాయల్లకదశాతిదీన విలాపయు నాశీజనకృతోపచారయు నలనభారనిలుస్తనచారయు సంతత వియోగనంజనితసంప్రభుసనముద్దామయు నగుసత్యభామను గాంచి నమస్కరించి కృష్ణాభిషాతసందేశంబును దదీయవిరహావేశంబు సంతయు నెఱింగించి

యంగనాజననమేతంబుగా నాయుపమాత నాదివ్యవిమానారూఢం గావించి తోడితెచ్చె నవ్వు డాయనమానవిమానవిలనమానకాంతిసంతతి దిగంతంబుల వింతవీంతగా నకాలసంధ్యారాగంబుడంబున విడంబింప సాంపునంబుచి యవ్విధంబు కంచుకీజనంబు వచ్చి హెచ్చరించిన నచ్చెరువున నగ్గిరి ధరుండు దిగ్గన లేచివచ్చి మచ్చెకంటి యున్నవిమానంబు చూచి యచ్చట నఖిలజనంబులు తొలంగ బరాబరి సేయించి పరిజనంబుల నవల ననిచి యెదురుకొని మదిరలోచనకేలుకేలునం దాటించి యానావరోహంబు సేయించి వదనారవిందమ్మున మందహాసమ్ము గ్రమ్ము వశావశంవద విలాస బంధురం బగుగంధసింధురంబుచందంబున మందమందగమనంబున వచ్చి యనంగనంగరతరంగితాంతరంగంబులు హెచ్చి శశాంకముఖయుం దానును పర్యంకంబున వసియించె నంత.

తే. గీ. తల్లిదండ్రులమనసులు † చల్లఁజేసి
 తన యునికికేఁగె రుక్మిణీః † తనయుఁడటలులు
 మణియు హరివేడ్కఁ చెల్లించి † మనుత మించి
 యతనిసిగబొందుపైఁ జెంది † యంద మొందె.

ఉ. అంగనవెంట వచ్చినమృఃగాయతలోచన లందుఁ బొందుగా
 నంగజాతండ్రికిఁ జలరుఃహాక్షికి నూడిగముల్ ఘటింపుచుఁ
 చెంగట నిల్చి తత్కరుణఃచేకొని సై గలు దెల్పి సాంపు మీ
 ఱంగఁ గ్రమాన వేతాకనఃరాతిమఱుంగున కేఁగి రర్మిలికా.

కం. ఆనాతిఁ గలసి పలుమఱు
 నానావిధరతులఁ బ్రియము † నయ మెనయంగా
 నానందనందనాగ్రణి
 యానందాంభోధి నోల † లాడుచు నుండెకా.

వ. తదనంతరకథావిధానం బెట్టి దనిన.

మ. ప్రథితప్రాభవ ప్రాభవస్మృదుగుణఃప్రాగ్భార ప్రాగ్భారతీ
 ప్రథితాచారణ చారణస్తుతయశోఃభారా సభారానకళాః

త్వథసేనారవ నారవర్యపటలీఃపార్థక్య పార్థక్యయో
 ధధరాతూవక యావకన్నిజమహాఃదారాంకదారాంకగా.

కం. అంగజనదృశాకారా
 సంగరతలనిరుపమానఃశౌర్యవిహారా
 లింగాంబికాకుమారా
 శృంగారరసప్రధానశీలోదారా.

కం. హేటకితస్మరగుణపద
 వీటంకృతీగీతివిజయఃవేంకటదేవా
 వీటీరససారభవరి
 పాటీరమ్యగుణచంద్ర ధ బలినిస్తలద్రా.

మాలినీవృత్తము.

ఆధరితవరరాజా ధ హారిచక్షుఃపయోజా
 ప్రథితభుజమహశాజా ధ భవ్యసాహిత్యభోజా
 బుధజనసురభూజా ధ భోగలీలాబిశౌజా
 విధుతరిపునమాజా ధ వీరసామ్రాట్టనూజా.

పంచనామరవృత్తము.

చరాచరాధిరాజవీరఃజాలనానకేళికా
 దగా ధరాధగారిభోగ ధ ధైర్యధూతమేరుమం
 దరా ధరాధరాచకీర్తి ధ దారదస్యమీనదీ
 వరావరావరాత్మగంధవారణాంచితాంగణా.

గద్యము.

ఇది శ్రీకాళహస్తీశ్వరచరిత్రారవిందమిళిందాయ మానాంతరంగ జ్ఞానప్రసూ
 నాంబికా కృపావలంబవిబ్రంభమాణసారసారస్వతసుధాతరంగ లింగనమః
 మెంగనామాత్యవంశపావన విరచితవిద్యాధిదేవతానంభావన దక్షిణసింహా

సనాధ్యక్షతిరుమలక్షమాకాంతకరుణాకటాక్షలక్ష్మీతస్వచ్ఛముక్తాగుళుచ్ఛ
 సితచ్ఛత్ర చామరకళాచికాకనకాందోళికాదిరాజోపచార ధీరజనహృద
 యరంజకవచోవిహారవల్లకీవాదనధురీణవర్ణగీతాదిగాం
 ధర్వస్వరకల్పనాప్రవీణ కామాక్ష్యంబికానాగనకవి
 రాజనందన కలితసకలబౌంధవహృదయానందన
 శ్రీకర కవితాకర సుకవిజనవిధేయ శ్రీ కామే
 శ్వరనామధేయప్రణీతం బై నసత్యభామా
 సాంత్వనం బనుమహోప్పబంధంబు
 నందుఁ దృతీయాశ్వాసము.

శ్రీరస్తు.

సత్యభామాసాంత్వనము.

చతుర్థాశ్వాసము.

శ్రీ

జృంభితాంబురుహారే
ఖాజనకకటాక్ష యాదిగర్భేశ్వర నా
నాజననుతవితరణ వి
ద్యాజితరాధేయ ముద్దులళ్లరిరాయా.

తే. గీ. అవధరింపుము జనమేజయక్షీతీశ్వ
రునకు నావ్యాసమునిశిష్యుఁ డనియె నిట్లు
శౌరి సాత్రాజితిని జేరి డ చనువుమీఱి
యుబ్బరంబునఁ దనియక యుండువేళ.

ఉ. అయ్య పరాకు సామి నరకాసురుఁ డంపఁగ వచ్చినట్టి పెన్
వయ్యపువేగరిం బెనఁచిత్రాటను గట్టి గుడారువాకిటన్
గుయ్యకు మంచు నో రదిమిగుప్పచు మీనగరింటిచారు లొ
య్యొయ్యన వచ్చినా రని మృదుమాకులఁ బెంపుడుచిల్క వల్కిన్.

- చ. తనిసినవేళఁ జూచి మఱి ♦ దవ్వులనే పొడకట్టి నిల్చి మీ
కనుఁగొనసన్నమన్ననలు ♦ గన్గొని చిత్త మెఱింగి టెక్కలఁ
నినుచుక చిన్నిక్రొంబసిఁడి ♦ నిద్దపుటందెలు గిల్కుగి ల్కనఁ
చనవునఁ జిల్క వచ్చుటలు ♦ సారసనాభ విచిత్ర మయ్యెడిఁ.
- చ. ఒడికముగాఁగ మై యణఁచి ♦ యోరగఁ జేరఁగ వచ్చివచ్చి యొ
క్కెడ నెడ గల్గ నిల్చి క్రియఁ యేర్పడఁ గార్యము ముక్తకంబుగా
జడియక మేలు గల్గఁగను ♦ సంగతి తప్పక చొల కింపుగాఁ
గడఁక వహించి పల్కుచిలు ♦ కఁ జిలు కంచు గణింప శక్యమే.

తే. గీ. పలుకువలు కెల్లఁ జల్లనై ♦ ప్రౌఢి మీఱ
మీకు విజయంబు గోరెడి ♦ మేలువలన
నవని నీచిల్క హరి యకాట ♦ యరుదె నీదు
పేరువా నెందు లేదొకో ♦ బినరుహాక్ష.

- చ. మిము నెడఁబాసి యున్నతఱి ♦ మే లొసఁగూడఁగ డాసి నాదుఱ్ఱా
త్కమలము చల్లఁజేసి నయఁ గారపుమాటలఁ దేర్చి నన్ను నీ
సముఖముఁ జేర్చి నీమదికి ♦ సంతసము ల్గలిగించినట్టి కీ
రముఁ జెయివట్ట కేటికిఁ బఱా కొనరించెదు కంసశాసనా.
- మ. అని సాత్రాజితి పల్కినఁ నగి పయోఁ జాక్షుండు మై దువ్వీ చి
ల్కను చేవట్టి నవాతు మేపుచును బాఁ లారత్నముం దానుఁ గొ
ల్కునకుఁ వచ్చి కడానిరేకుపనిబెఁ ఘ్కుల్ గుల్కుఁ ప్రాఁగెంపు త
ఘ్కును కాసీపనిపీఁటపైఁ జెలువుతోఁ ♦ గూర్చుండి పిల్పించగఁ.
- ఉ. వేగ సరాతి దాఁటి మఱి ♦ వింతశ్రమంబు తగఁ దివాణపు
న్నేగరులుం జమూపతులు ♦ వీరులు గుంపులు గూడి దయ్యపు
న్నేగరి ముందఱు నిల్చిపి ♦ వేమఱు మ్రొక్కుచు వీఁడు బాళెపుఁ
బాగులు మాయఁ గన్గొనఁగఁ ♦ బట్టుక వచ్చితిమయ్య నావుడుఁ.

తే. గీ. శౌరి విస్మయమునఁ జూచె ♦ సారె కతని
చూపు సోఁకిన దయ్యంపుఁ రూపు మాని

చొప్పు మార్చినగతి వింతఃసాబగు మీఱఁ
దాల్చె నెప్పటిబాఁవనఃతనువు వాఁడు.

కం. అప్పుడు హరి వెఱఁగందుచుఁ
గప్పురగంధియును దానుఁ ♦ గడు మోదముతో
నప్పాఱుబ్రహ్మవర్షన
మొప్పారుట యొర్చి మదిని ♦ నూహింపంగఁ.

ఉ. చిత్త మెఱింగి యి ట్టనియె ♦ శ్రీపతితో వెడవింటిపాదుషా
తత్తడి, సామి వీఁడు మునుఃదయ్యపురూపున వచ్చి యిప్పు డీ
యుత్తమవర్ణలీలఁ దగఁనుంటకు హేతువు గాఁగఁ దత్పురా
వృత్త మొకం డిలం గలదు ♦ వింతగ నే నది విన్నవించెదఁ.

కం. అతులకుతూహలఖని యై
యతులకు గృహమేధిజనుల ♦ కావాసం బై
తతసాధుతపోరఁణి యై
శ్రుతసారణి యనెడియూరు ♦ శోభిలు జగతిఁ.

కం. ఆయూర నొక్కవిప్రుఁడు
మాయూరగరున్నిభాంశుఁనుంతుఁడు దాంతుం
డాయతమతి యతిశాంతుఁడు
హాయిగ మను నుచితవృత్తి ♦ నచలుం డనఁగఁ.

ఉ. ఆయచలాహ్వయుం డెపుడు ♦ నంబురుఘోదరపాదపూజనో
పాయము సంఘటిల్ల ముదిఃప్రాయమునందు స్వకీయజాయ యకా
మాయయెడ స్రహి నిష్కటఃమారుని శ్రీనలు నీలునిం గజఁ
గాయజతుల్యమూర్తుల విఃకల్మషకీర్తులఁ గాంచె నల్వరఁ.

కం. రయమున వా రందఱు న
ధ్యయనాధ్యాపనవిధమ్ము ♦ లన్నియు నే ర్చు
న్వయమునకు వన్నె దెచ్చిరి
నయనానందం బెసంగుఁనలువు చెలంగఁ.

తే. గీ. అటుల పటుతరపాండిత్యం ♦ మమరునుతులఁ
 గాంచి మాయాసమేతుండై ♦ ఘనతఁ దండ్రీ
 పరువము లెఱింగి తగినట్టి బంధుజనుల
 యిండ్రబాలామణులఁ దెచ్చి ♦ పెండ్లి చేసె.

మ. కృతపాణిగ్రహలై కుమారకులు కూర్మిం దల్లియుం దండ్రీయున్
 సతతంబున్ దముఁ బ్రోది సేయఁ బ్రజ మెచ్చున్ సర్వకార్యస్వతం
 త్రత నిట్లన్ వహియించి కేశవసపఁర్యాస్నానదానమ్ములన్
 క్రుతిఘోషం బతిధ్రవమోదమును నెఁచుస్వీక వర్తింపఁగన్.

తే. గీ. తరువు లన్నియు ననఁబారుమురువు దెచ్చు
 గచ్చు హెచ్చుంగ నామని ♦ వచ్చినటులు
 ధరణిసురనందనులకు నందఁదఱికి బాగు
 మెయిసాగును దేరునూనూఁగువయసు వచ్చె.

కం. జవ్వన మిటువలెఁ దమ్మమై
 నివ్వటిలం గొన్నినాళ్లు ♦ నెలఁతలుఁ దాముం
 బువ్విలుతుకేళి నందఱు
 మవ్వంబునఁ దేలి రంత ♦ మరు విధివశతన్.

కం. గార్హస్థ్య ముడిగి పురిలో
 నర్హాచారంబు మాని ♦ యంబౌజనకుల్
 గర్హింప నన్వయోచిత
 బర్హిర్విధు లెల్ల మాని ♦ పాపాత్మకు లై.

మ. చరియింపంగఁదొడంగి రందుఁ బరిహాసఁసక్తేష్ఠుండై జ్యేష్ఠుఁ డా
 పెరిమెం బట్టి కథ ల్వచింపుచుఁ దనుం ♦ బిల్వించుఁ బిల్వంగ ని
 ధ్ధరఁ బెంపొందె దృతీయుఁ డోహటపువింఠల్ చూపుచుం గుక్కలన్
 మరఁగెం జేరెఁ జతుర్ధుఁ డంత్యకులభామన్ పేరు సార్థంబుగన్.

కం. అందు ద్వితీయుఁడు తా నతి
 సౌందర్యము కుశలబుద్ధి ♦ చతురత్వంబున్

గ్రంధుకొనువాడ నని సం

క్రందననుతున్నట్లు సవతు ♦ గానక జగతిన్.

మ. తిరుగం గోరి భయంబు దీరి తటిసి తీరంబునందున్ జలా
హరణార్థంబుగ వచ్చియున్నయెడ సయ్యాటంబు గాటంబుగా
బెరయం దా నెలయించె మన్మథశరోద్విగ్నాత్ముడై యొక్కతెన్
గరియానం గలవాణిఁ గాంచనిభం ♦ గల్యాణిఁ గంజేక్షణన్.

కం. శ్రీనలుఁ డటు వలయించ

న్మానవతీమణి యడంకు ♦ మాని స్మరధను

ర్జ్జానాదమేదురిత చే

తోనాదితమోహ యగుచుఁ దొడరె న్వానిన్.

చ. తొడరినఁ జూచి పై మడమద్రొక్కఁగ నప్పుచు గువ్వ చిక్కెరా
విడువ నటంచు నొచుకొని ♦ వేమఱు దానికి మేను జుమ్మనం
దడవుచు వెన్కఁ జూచు చొకదారిని నారిని శీతమారుతం
బెడనెడ వీవఁ బూవుపొదరింటికిఁ బెచ్చె గరంబు వట్టుచున్.

కం. శుభనాముఁ డై నతాపసుఁ

డిభగామినిచెయ్యి వట్టి ♦ యీడ్చిన జటివ

ల్లభుగాఁ దలంచి నవసా

రభవద్వీటిక గ్రహించె ♦ రసికత మీఱన్.

కం. వీడెము గొను జడముడిదొఠ

నేడియయధరామృతంబు ♦ చేకొని సురత

క్రీడాపరవశుఁ డయ్యెన్

వేడుక విధుముఖయు నెదురుఁవంతలు చూపన్.

సీ. నునుగుబ్బుచనుమొనల్ ♦ మునివంట మొరముచో

నుల్కు నెమ్మొయితళ్కు ♦ కుల్కు లీవఁ

గొమరు మీఱఁగఁ గపోలము గ్రమ్మి కఱుచుచో
 'ననువొందుకనుమోడ్పు ♦ తనువు లీన
 నుక్కుగోరను కొంత ♦ పొక్కిలి నొక్కుచో
 మ్రొక్కుచేతులపెక్కు ♦ చొక్కు లీన
 నింపుగా విడియంపుఁ గుంపెనల్ నింపుచోఁ
 గల్లులేఁజిఱుమూల్లు ♦ తెల్లు లీన

తే. గీ. వికచపద్మాక్షి నంతరాళికము గాఁగ
 జతురగతి నాని చేయుని ♦ చంద్రకాంత
 మణిమయశలాక నలచందమామకరణి
 వెడవిలుతుకేళిఁ గరఁగించె ♦ విప్రహూళి.

తే. గీ. అటులు గరఁగించికరఁగించి ♦ యగుకు దీర్చి
 హత్తి తొల్లింటిమగనిపై ♦ బత్తి జార్చి
 చేర్చి కౌఁగింటఁ గడిచేర్చి ♦ చెలిమి గూర్చి
 యతివ తమిఁ దిట్ట నోర్చితా ♦ నిత వొనర్చి.

చ. సకినెలబిళ్ల రీతిఁ బలుచందపుటందపుపారువాలపో
 లిక వగ నిక్కు డక్కి జవలీల జతుల్ హవణించినట్టు కొం
 కు కొనరు మీఱఁగా ములుకుఁ గ్రుక్కుల మిక్కిలిఁ జిక్కువాఱఁ జ
 మ్ముకనరు గుట్టు నెమ్మొవిడుపుల్ మెఱయించె ద్విజుండు తద్రతిఁ.

కం. ఇటువలె గలిబిలికళ మె
 చ్చుట నట నిర్వురికి మేను ♦ ఝమ్మన విటునిఁ
 కుటిలాలక పై కొనియెం
 బుట మెగయుకడానికీలుబొమ్మయుఁబోలెఁ.

సీ. గుదులతోఁ దొడ లాన ♦ నెదురు నాతనిఱొమ్ము
 దురుసుగుబ్బలఁ గ్రుమ్మి ♦ త్రోసిత్రోసి
 కౌను గొప్పను గేలఁ ♦ గమిచి వాఁ డద రంటఁ
 గళకి నందిలి నొక్క ♦ నులికియులికి

పా. 1. నునువొందుకనుమోడ్పు.

తివిరి చెల్వ్వఁడు లోఁబైఁదవి కాటు తవిలింపఁ
 గ్రుక్కీ యు స్సని చెక్కు ఁ గొట్టికొట్టి
 యుబికి మో వాని వాఁ ఁ డూకొన కరఁచొక్కఁ
 గెరలి తిట్టుచు నొడుఁగఱచికఱచి

తే. గీ. మేను వసియాడఁ దమిఁ గూడ ఁ మెలుపుతోడఁ
 గౌను జవ్వాడ నవహారఁకలిక లాడ
 మరుఁడు జళిపించుగేదఁగిఁకిరునుకరణి
 మురిపెమునఁ బొంగి నటియించె ఁ మోహనాంగి.

కం. చెవిచెంత నోరసిగవైఁ
 దవిలినకడవన్నె మెఱుఁగుఁతాయెతు లొరయఁ
 జవరాలిపాదముల కా
 యవనీసురుఁ డెఱుఁగె మన్మఁధావేశమునఁ.

వ. ఇవ్విధంబునఁ గృతప్రణాముండై భూదేవుండు కిలికించితవతి
 నొడంబఱిచి యిల్లు మఱపించి యెలమినారజపువగలు గఱపించి యిల్లాలి
 వద్దుల కెడఁబాపి చల్లని చిగురుమెట్టసాక్కించి తనవగకుఁ జిక్కించి వేశ
 వాటంబున డాయించి వెలిపాశెంబు వేయించి వింతగా నొక విడిది నంత
 రించి విడియెదువులచుట్టరికంబు పొంకించి వెలిదేరవల దని జంకించి యేమి
 యు నెఱుంగనియతనింబలె నిజగృహంబునకు వచ్చి వినీతుండునుంబలె నిత్య
 కృత్యంబులు మోచ్చి పితృసన్నిధానంబునకు వచ్చి సుగుణనిధానంబునుం
 బోలె నుండె నంత.

సీ. శ్రీమనోహరునభిఁషేకంబు సేయుచో
 మగువ మజ్జనమార్పుఁవగలు దలఁచుఁ
 బూతాత్ముండై దేవఁపూజ యొనర్చుచోఁ
 బూఁబోఁడి గై సేయుఁపాలుపు దలఁచు
 వేడ్కతో హరికి నైఁవేద్య మర్పించుచోఁ
 జైలి కపోసన మిచ్చుఁచెలుపు దలఁచుఁ

పా. 1. సతికి కొనరనిచ్చు ఁ చవులఁ దలఁచుఁ.

దేటయా హరిపాదః తీర్థంబు గ్రోలుచోఁ
దెరవవాతెర నానుఁ వెరవు దలఁచు

తే. గీ. దైత్యభేదిపదానుసంఘానవేళ
సంగనారతిపారవశ్యంబు దలఁచు
ద్విజుఁ డటులు పాడి మీఱి క్రొవ్విరి లకోరి
చెనఁటిభూతంబు సోకఁ దా ఁ సిగ్గులేక.

సీ. పారువాపలుకులఁ తీరు వాటిల దంచుఁ
దోలుపల్కులు గణించుఁ తలఁపు మానెఁ
దాళిగోణము గట్టు ఁ బాళి యేర్పడ దంచుఁ
గావిదోవతి గట్టుఁ కడఁక మానె
నేవళంబులు దాల్చు ఁ కేవ లలర వంచుఁ
దులసిపూసలు దాల్చుఁ తోడును మానె
గందంబుఁ బూసినఁ యందంబు లే దంచు
బూది మేనునఁ బూయుఁ పొల్పు మానెఁ

తే. గీ. గుంఠెనలు నేయువారితోఁ ఁ గూడి యుండు
కులుకు చన దంచు నజ్జనఁ గోష్ఠి దక్కి
చెనఁటియె పాఱుఁ డీసీతిఁ ఁ దనువు మఱిచి
తరళలోచనపై మించుఁ తలఁపు లెంచు.

సీ. మారుబీరముచేత ఁ బారుబీరము చిక్కు
లెడలించుపెట్టెలో ఁ ముడుపు లాగుఁ
బూఁతసాములు కొన్ని ఁ పొనఁ గించి పూసబొ
ట్టును నింటఁ గలయంతఁ యును హరించు
భరతంబు వీణె తంఁబుర నేర్పవలె నంచు
సానికూఁతులయిండ్లఁ చాయఁ బోవుఁ
బొన్నురికిఁ జదువఁ బోదు నను నెపానఁ
దా నున్నపురవీధి ఁ దాఁటి పోవు

తే. గీ. వెడలి వెలయింతికడ కేఁగువేళ మేనఁ
జెలువుగాఁ బూనుపికిలివఁన్నెలు నడల్పి
యేమి యెఱుఁగనియట్లు తా ఁ నింటఁ జేరుఁ
గొన్నినా ల్లిట్లు నెమ్మదిఁ ఁ గొంకికొంకి.

కం. చక్కెరవిల్తునిచిక్కులఁ
గక్కసిలం దనదుమననుఁకాఁకలు దీర్వఱ్ఱ
చక్కనిగుబ్బలమక్కువ
యుక్కలపుఱ్ఱమనసుతపసి ఁ యువిద కలిగియుఱ్ఱ.

శా. ప్రాతస్నాన్నముఁ జేతు నన్నెపము మీఁఱఱ వేగుజ్జామైనచో
స్వాతంత్ర్యముగ నిద్రలేచి వెలిత్రోవల్గచి యచోచ్చట సఁ
కేతంబు ల్వెలయంగ జారిణుల స్రుక్కించుఱ్ఱ తమిం గూడి యెం
త్రేత్తవుం డయి యంత యేటి కరుగుఱ్ఱ ఁ నిష్ఠాగరిష్ఠాకృతిఱ్ఱ.

సీ. కలశభవశ్రీలఁ ఁ దలఁచి ప్రసంగించుఁ
గువలయాక్షులచన్నఁగవలు చూచి
నదననీయాఖ్యానఁనటనము ల్మొఱయించుఁ
బడఁతులనెఱికప్పఁజడలు చూచి
శంఖస్మృతిమహాత్వఁశంసలు గావించు
రమణులమేలికంఠములు చూచి
శుకవాక్యనుహిమవిస్ఫురణంబు మొఱయించుఁ
దరుణులరహిపల్కు ఁ తెఱఁగు చూచి

తే. గీ. తలిరుఁబోఁడులు నీరాట ఁ సలుపునెడల
మందులను జేసి యచటిబ్రాహ్మణుల నెల్ల
స్నానములు చేయుకై వడిఁ ఁ దాను నచటి
విప్రులనుబోలె నాధూర్తఁవిప్రమాళి.

కం. గాయత్రి నొడివి ద్విజవరు
లాయెడ మానంబునఱ్ఱ సఁమాసావర్తుల్

సేయునెడఁ దాను మన్మథ

గాయత్రీజపము సేయుఁ ♦ గలుషాత్మకుండై .

చ. అల జవరాలిపెందొడల ♦ నంటినక్రొంబనపుంబిసాళిని
 గ్గులు తెలిచల్లడంబుతుదఁ ♦ గుట్టినబంగరునీలికండెతీ
 వెల కెనయై చెలంగుపది ♦ వేలవిధములకోడెగాండ్రతోఁ
 గలిసి చరించె వాఁడు నడ ♦ తాకి యనన్ నడువీధిలోపలన్ .

మ. బురుసాకుచ్చులతాళిగోళము కళల్ ♦ పొల్పొందనెత్తావిక
 వ్వరవీడెంబును మోవికెంపుజిగిపెం ♦ పున్ జెంపగోరొత్తులున్
 మెఱుఁగుంగనురిగీరునామములయె ♦ మ్మెల్ మీఱఁగా మించె న
 వ్వరి లేఁబ్రాయపుగోడెకాండ్రు తను గుం ♦ ప్పుట్టాడి వెన్నాడగన్ .

చ. చెకుముకిరాయి దూదియును ♦ చిన్నపుపోగర కోవిచెంబు ల
 త్తుకజిగిపోకపాలె యొరఁ ♦ దోపినగంటము సూరకత్తి మ
 ల్కుకొలికి వట్టువంబుపొర ♦ లోపలినంబెన సున్నమాకు లి
 చ్చుకముగఁ బూని బోడిగలు ♦ సారెకు మచ్చులు చుట్టి యియ్యగన్ .

సీ. రదనాగ్రమున మించు ♦ నుదిరిబంగరుమొలల్
 కసిగాటుమోవిపైఁ ♦ బసిమి నించ
 నునుజిగిమించునూ ♦ నూఁగుమీసపురేఖ
 మోముపై నొకవితఁగో ♦ ము నెఱవ
 నీకమీఁదఁ జుట్టిన ♦ చెంగల్వవిరిదండ
 జిల్లరుమాలపై ♦ జీరువారఁ
 దోడెంపునవ్వల ♦ తులకించు వెన్నెలల్
 ముత్యపునరులపై ♦ ముద్దుగురియ

తే. గీ. మించుమించులమించుగ్రొ ♦ మ్మించు నెఱయఁ
 బడములను గుల్కుబిరడల ♦ పావ లమరఁ
 బంత మెద హెచ్చు సేమంతి ♦ బంతి పూని
 ప్రోడయై క్రుమ్మరుచునుండు ♦ భూసురుండు.

సీ. వీణిలోఁ దిరుగాడు వేడుకకాండ్రకు
 స్త్రీలకుఁ గలహముల్ ♦ తీర్చితిర్చి
 యేకాంతమున నున్న యించుఁబోఁడుల కెల్లఁ
 దీరుగా నామముల్ ♦ దిద్దిదిద్ది
 నూళెగోరులచాయ ♦ వాలాయముఁ జరించు
 చెలులకుఁ బ్రియములు ♦ చెప్పిచెప్పి
 తరితీపుచేసి యెంతయు రూకఁ జెల్లించు
 దూతికుటీరంబు ♦ దూఱితూఱి

తే. గీ. చదువు లెగనాడె నీతులు ♦ పదటఁ బుచ్చె
 గురుజనముమాట నిరసించెఁ ♦ గులము ముంచెఁ
 బురజనము చూచి నవ్విస ♦ సరకుగొనక
 యెగ్గు విడనాఁడు బాఁవనఁ యెక్కుఁటిఁడు.

సీ. పూబోదెకోలచేఁ ♦ బాదలబయల్ చిమ్ముఁ
 జిమ్మి యంతనిలాకఁచేయి మార్పు
 మార్చి యెదుట వచ్చుఁమగువలపైఁ దూఱు
 తూఱి వెన్నకు వచ్చి ♦ సారె నవ్వు
 నవ్వి రుమా వ్రీడ ♦ నవ్వులివ్వలఁ జూచుఁ
 జూచి చొక్కునఁ దానె ♦ సొంపు మెఱయు
 మెఱసి చెంగట వచ్చుఁ సరదికాండ్రను రేచు
 రేచి వారిని కూకఁగించి పోవుఁ

తే. గీ. బోయి తమి హెచ్చి వస్త్రపుఁపొందుఁ గోరి
 యపుడె యడవంబు బుడుతచే ♦ నడగ నంపు
 నంపి యది యొప్పకుండిన ♦ నదరువెట్టు
 మరలి యాసీచుఁ డెప్పటిఁతెరువు గాంచు.

ఉ. గాయకుఁ డమ్మహీసురుఁడు ♦ గ్రాంధకుఁడో యని లోకు లెంచ వా
 లాయము శాస్త్రముల్ చదువుఁలాగున నొక్కయెడఁ గొణంగుచుఁ

నాయికరీతియుక్ కళలు ♦ నాయకజాతియు నిర్ణయించ వా
 త్స్యాయననూత్రముల్ రతిరహస్యముఁ జూచు నవేతశంకుఁడై .

ఉ. నీటునఁ దాను వచ్చునెడ ♦ నిక్కముచుట్టణికంబు బెల్పియ
 ప్పాటలగంధితో నదరుపాటున నూరక యెన్వఁడేనిఁకున్
 మాటున మాటలాడఁ గని ♦ మాటికి మీసము దున్వి యొంటిపో
 ట్లాటకుఁ బిల్చు వాఁడు ద్విజులందఱు నచ్చెరువంద నచ్చుటన్.

కం. ఆహిరియును మాహరియు బి

లాహిరియును పాడికొని కిలార్చుచు గురుదా

నోహరిసాహరి చిమ్ముచు

లాహరి తగఁ దిరుగు నతఁడు ♦ లంజయుఁ దానున్.

తే. గీ. అటులు విడివడి తిరుగాడునవనరమున

ధరణి శుభనాముఁ డగుజడదారిరాయఁ

డాత్మగృహిణి గ్రహించినయందువలనఁ

గనలి శపియించె రక్కసి ♦ గాఁగ నతని.

కం. కడు శాప మొంది వేఁడుచు

గడగడవడఁకంగ నతనిఁ ♦ గరుణను ముగుడన్

బడదారి వల్కె రక్కసి

వెడఁగ చనుము కృష్ణుఁ జూడు ♦ వెఱవకు మనుచున్.

తే. గీ. వెఱపు దీర్చినఁ దావసి విభ్రమనియఁచుగుఁ

దమ్ములకు మొక్కి రక్కసి తనముఁ దాల్చి

ద్విజుడు నరకాసురుని జేరి ♦ తిరుగు, నిష్ప్ర

డందె శాపవిమోక్షణం ♦ బతఁడె యితఁడు.

కం. అని ముద్దుచిలుక వివరిం

చినవును జోహారు చేసి ♦ శ్రీనలుఁ డంతన్

మనమున నమ్ముద మొనరఁగ

వినయమ్మున విన్నవించె ♦ విభ్రండు వినంగన్.

కం. నీపాదదర్శనంబునఁ

దాపముఁ బాపంబు నెడలె ♦ ధన్యుడ నైతికా
శాపవిమోక్షణ మయ్యెను
గోపాలవతంస దైత్యకలనిధ్యంసా.

కం. నెరనంజదొట్టి యొంటరి

ధరణిం దమిఁ గూడుకతన ♦ దైత్యుండై యా
నరకాసురుండు పుట్టిన
యెరపరికపుగాథ యెఱుక ♦ నెఱుఁగుదువెకదా.

కం. స్థల జల వన గిరిదుర్గం

బులుఁ జనుప్రాగ్జోతిషాఖ్యపురమున సురకాం
తల నరకాంతలఁ జెఱుఁగొని
వెలయుక నరకాసురుండు ♦ విభవోన్నతుండై.

మ. జగముల్ బెగ్గడిలక నభంబు వగులక ♦ శైలంబు లూటాడ మెం
డుగ బ్రహ్మాండము నిండ నుద్భుటభటాటోపంబు మీఱక సురో
రగ విద్యాధర సిద్ధ సాధ్యబలదు ♦ రావ్విరప్రతాపోన్నతిక
తగు నెంతే నరకాసురుండు రణవిద్యాచండపాండిత్యుండై.

సీ. పరిచారకులు గాని ♦ సురనాయకులు లేరు

చెఱుఁ బడకున్నయ ♦ చ్చరలు లేరు
పలుజారుపాటకు రాక యున్న జక్కలు లేరు
మణుల నియ్యనియేటి మగలు లేరు
వేళఁ గావకయున్న విద్యాధరులు లేరు
వరుసలు గొననికీన్నరులు లేరు
యుద్దాలు చే నెత్తకుండుసాధ్యులు లేరు
మోపులు మోయనిమునులు లేరు

తే. గీ. అక్షయపరీకృతాఘూర్ణి తాక్షియుగళ
గండమండలుఁ డగు నరకాసురుండు

హాలహాలీలఁ జెండుబెంఁడాడువేళఁ
దరభగతిఁ జెండు నీచరాఁచరమునందు.

శం. అకృతకరగ్రహాలు తటి

త్రృకరోవమవిగ్రహాలు చెఁటంబడి యున్నా
శకలంకచరిత రాజ

న్యకసుతలు వదాఱువేవు ఁ రసురపురమునకా.

ఉ. ఆరమణీలలామము లహర్నిశమున్ నినుఁ గోరుకోర్కు లీ
డేరఁగ దానవేశ్వరు వఁడిన్ బవరమ్మునఁ గొట్టి వారలన్
ద్వారకయందుఁ జేర్చుకొని ఁ వైభవ మెచ్చుఁగ నిచ్చు గెల్పురా
బీరము తోరమై పొనఁగఁ ఁ బెండ్లి యొనఁగఁ దలంచు శ్రీవతి.

తే. గీ. నిశిచరుఁడు గాన తద్భటఁనివహ మెల్లఁ
గొలువ రే యెల్లఁ గొలువుండి ఁ కొంకు దీర
వసుర వేగివ నిదురించు ఁ నందువలనఁ
గలుగుఁ బగలింటిపోతున ఁ గెలుపు నీకు.

తే. గీ. అనిన శ్రీనలుఁ గరుణించి ఁ యాదరించి
నవ్యకాంచనపటభూషణము లొసంగి
ముందుగా వాని నుక్కళంబున వసింప
ననిచె విజయంబు గోరి యఁయ్యసురవైరి.

శా. భాసిల్లెన్ విజసోదరేందుసుభగంఁభావక్రియాపీక్షణో
ల్లాసోదారముకుందదారకృతలీలాలాస్యసారస్యభృం
గీపంగీతతరంగితాబ్జరుచిభంఁగీజాతరంగోల్లస
త్కాసారాభీతరంగజాలము శరఁత్కాలం బవేలుఁబుగకా.

సీ. జలదయాతాయాతఁసరఁబు లన్ని యడంగెఁ
గలహంసకులమందఁగతు లెనంగెఁ
గెరలి జోడునెమిళ్లు ఁ కేకలు చాలించె
రాచిల్కుపల్కులఁరాణ మిఁచె

బెడబెడ మను గొప్పవడగండ్ల జడి నిల్చె
 రసదాడిముత్యపుముసురు పొల్చె
 గూడకొంగలబారుకూతరాయిడి విచ్చె
 క్షీతి శాలిపాలికాగీతి హెచ్చె

తే. గీ. కడగి నడలుచు మొగిలిపుప్పెడులు వీగె
 గమ్మనె త్తమ్మికలువపూదుమ్ము రేగె
 వింత యిది యెంచ ననెడినివ్వెర నటించ
 మొనసి నానాట వెలుతురు మొగులుపూట.

కం. మీసరములు నమలలితాం

గీసరములు సురభికుండకేసరములు స
 త్కాసరములు తతజలదని
 రాసరములు భాసిలెక శరద్వాసరముల్.

కం. మెఱుగులపేరిటిప్రాయపు

దరుణుల నెడబాసి విరహధవళిమ గొని త
 త్తరమున నడరెడివశువున
 బెరయుచు నీరదకులంబు వెల్వెలబాటెక.

సీ. హృద్యతరోద్యానపద్యలఁ జెలు వొందు

కుండబృందంబులఁ గొంతసేపు
 హరువుగా నొండొంటి నంటి ఘుమ్మన జంట
 గోరంటగుత్తులఁ గొంతసేపు
 నవనీయకాసారనవసారభోదార
 కువలయవనసీమఁ గొంతసేపు
 పొంగారుమస్తుతేనుంగుకస్తురిగబ్బు
 గుబ్బుతిల్లడిచెంతఁ గొంతసేపు

తే. గీ. కొలుపు నేయుచు విహరించుకోడతేటి
 గుమురు కొమెరలతో వేడ్కఁ గూడి యాడె

సమ్మదమ్మనఁ గమ్మనెత్తమ్మితేన
గ్రోలి యవ్వేళఁ జొక్కున డ వ్రాలివ్రాలి.

ఉ. కన్నులడాలు కుంతములకై వడి వింతలు చూపుకాపులే
యన్నులమోవి బింబఫలమంచును చేరఁ దలంచి మించి పై
రెన్నుల ముక్కులం గమించియింపుగఁ బెంటుల నంటి చూడికక
గ్రన్నన నేగురామచిలుకల్ రహి నజ్జులు సాఁచుఁ జెంగటక.

ఉ. ఆతటి మందయందుఁ బడునట్టుగఁ గొమ్ముల గట్లఁ గ్రుమ్మి లోఁ
బోతర మొప్పఁగా మరుసఁ పోరునకై గమకించి పైపయిక
మ్రోఁతకు హుంకరించి మెయిఁమూర్కొని మూతుల నెత్తిహత్తి యాఁ
బోతులు అంకె వేయుచును డ బోరనఁ జేరె సమాంసమీసలక.

కం. కమలములు పాకవినతం

బులు నగుకల్వారచయము డ మూర్కొని క్రిందక
వలపునకుఁ జొక్కుకై వడిఁ
దల లూఁచుకై పైఁడి నుక్కు డ తళతళ మీఱక.

సీ. కలువలనంగాతి డ చెలువులమజ్జాతి
యివముపుట్టువిళాతి డ యింపుజోతి
త్రొలిజోగిముడిపూవు డ బలుజక్కవలగావు
నెలరేవలపుప్రోవు డ నింగితావు
బజ్జనెచ్చెలిమేలు డ యొరపువెన్నెలచాలు
కడలిరాయలచూలు డ కళలప్రోలు
మరునివజ్రపుతాళి డ మలయురిక్కలబాళి
యెడయుజోడువిరాళి డ యిరులజాలి

తే. గీ. చురుకుడాల్ జంట తపసిరా డ చూపుపంట
సోయగపులేవ కనుచాటు డ చోటియావ
తామరలబంది కటిమేనుఁ రామఱంది
తేటఁ బాటిల్ల జాబిల్లి డ తేజరిల్లి.

సా. 1. తొలిజోగిముడుపురాఁవలజక్క.

ఉ. నీరధరాళిపేరఁ దగు ♦ నీలపుబిందెల వోయ్యమలక్ష్మీ య
వ్వారిజనేత్రునెయ్యమున ♦ వంచినముతైపుతేటనీటఁ బ
ల్మాఱును రాజురాకకయి ♦ మజ్జనమాడి దిగంగనామఃఖల్
వారకతాల్పుచల్వవలు ♦ వల్వలె నింఁడను పండువెన్నెలల్.

కం. శేవలమై ముడిఁ బొగ రట

తావలమై నిలువఁ జలువ ♦ దనువుననువురా

క్రేవలమై సొలయుచెలుల్

కేవలమై రేయసావఃకృతనిశ్చయలై .

రగడ. అటువలె వెన్నెల ♦ లంతట నిండఁగ

విటులును దామును ♦ వేసుక నుండఁగ

వితమరులై యా ♦ వెన్నెలలోపల

రతులకు నితవగు ♦ రహవపుఁదావుల

కొమరుగఁ బండినఃకుంకుమబైళ్లను

ప్రమగ మెనఁగ మఃరవ్వుఁబందిళ్లను

పలకలఁ దగునడఃబంగరుసజ్జల

దశచుగుఁ కువలయఃదశములసజ్జల

నెఱసరిగెంపుల ♦ నెలవుందాపల

చిఱువనిమిసమిసఃజీనపుఁజాపల

నలరులఁ గడు ఘుఃఘ్ననునెలఁదోటల

తళతళమనియెడి ♦ దంతపుషీటల

నొండొరు లుండఁగ ♦ నొరపులు మీఱుచు

నండజయానలఃహళహళిఁ గేరుచుఁ

బలికినసురవలు ♦ వలు ధరియింపుచుఁ

బులుపులు తగఁ దొడఃవులు మెఱయింపుచుఁ

గలకలఘ్నముఃకలపముః బూయుచు

మలఁగక మఱిమఱి ♦ మైఁ గై నేయుచు

దశసంచునుతవఃతంబుర ఘ్నమువ

దశవుగ ఢక్కలు ♦ దగ ధింధి మ్నవ

సాగనుగఁ గామునిఁజోలలఁ బొడుచు
 మొగమోటపురతఁముల నోలాడుచు
 నిగరపుజిగిచిఱునగవులఁ దక్కుచు
 నగము గొఱికి ఫలఁచయముల మెక్కుచు
 మెఱుఁగులు దేరఁగఁ ఁ మిరియపుగాలికి
 బురబురమని నిలఁ ఁ బొగచినయాలికి
 పొలుపులఁ దగ మెకఁములమూలుగులును
 తలకొని జగదొంతులవాలుగలును
 కొలఁది యెఱుంగనిఁకొర్కుల నంజుచు
 నలువగు రుచులకు ఁ నాలుక గుంజుచు
 రహి మీఱిన నునుఁరజతపుదొన్నెల
 మిహిపైఁడిజగాఁమేలిమిగిన్నెల
 జిగిదగుముత్తైపుఁజిప్పలచెంబుల
 పొగరు నింపుకెంపులకలశంబుల
 పలువగపగడపుఁపాణిద్రోణుల
 నెలరాతెలివెఁన్నెలనింగాణుల
 నెఱకఱిజిగిఁ దగునీలపుజారుల
 పరిగొనువిడిజిగిఁపచ్చలకోరల
 వినుత మైనతాఁవిని దగి యుత్తమ
 యనఁ దగుకెంజాఁయలగంఠోత్తమ
 తగియనివెడజిగిఁధిగధిగ నిండుగ
 పొగరున నగుజగఁభుగభుగఁనండుగ
 నించినించి నెఱనీటులఁ చేలుచు
 ముంచముంచి కడు ఁ ముదమునఁ గ్రోలుచు
 మానమతంగజఁమదపూరమె యిది
 సూనాశుగన్వపఁసుఖసారమె యిది
 గానాంభోనిధిఁకల్లోలమె యిది
 తానామృతకంఁదశజాలమె యిది

యనుచు ననుచుతమి ♦ నతిశయిలంగను
 కొనుచుఁగొనుచు మదిఁకొరిక పొంగను
 తనిసితనిసి మదిఁతహతహా మించను
 కినిసికినిసి ప్రియుఁకిలకిలపెంచను
 గునిసిగునిసి మదిఁగుజగుజ హెచ్చుఁగ
 నెనసియెనసి మరుఁహిజుగులు విచ్చుఁగ
 పదరిపదరి విటుఁవైపులు నవ్వుచు
 పదరిపదరి విరిఁబంతులు రువ్వుచు
 నదరియదరి భువి ♦ నలయక వ్రాలుచు
 నుదరియుదరి తమఁమూరట దేలుచు
 కొదిగికొదిగి పలుఁకులు వచియింపుచు
 పొదలిపొదలి వెఱఁబూమె నటింపుచు
 పెదవికెంపు చనఁ ♦ బ్రియులను దిట్టుచు
 నొదిఁగినవారల ♦ నుదుటనఁ గొట్టుచు
 నిందింపుచు మఱి ♦ నేరము లెన్నుచు
 నందెలు ఘల్లన ♦ నడుగులఁ దన్నుచు
 మోహపువగలో ♦ మునుఁగుచుఁ దేలుచు
 నూహ లెఱుంగనిఁయువిదలఁ బోలుచు
 మీటగుముదమున ♦ మేలిమిఁ జెందిరి
 నీటుగ వెంబడి ♦ నిదురను బొందిరి
 తేఁకువ నందఱు ♦ తెల్వి యెవంగను
 వేఁకువ మేల్కని ♦ విలసిల్లంగను
 కుక్కుటకులములఁకూఁతలు మీఱెను
 దిక్కు లన్నియును ♦ దెల తెలవాఱెను
 కొలకొలమని పులుఁగులు నెలుఁగించెను
 వలపులఁ దగి కలుఁవలు ముకుళించెను
 సారసములు నిచ్చులు వికసించెను
 వారిజినీపతి ♦ వడి నుదయించెను.

మ. అపు డావేగరి వేళఁ దెల్పు నెలగోఁలంటంగ గీర్వాణరా
 డ్రీపుసేనావిసరమ్ము గ్రమ్ముకొని పేఁర్మి నుల్లసిల్లంగ గో
 రపుపేరమ్మునఁ దూలి తా మని యొనఁర్చుం బేర్చి రాశానట
 ద్వ్యవచేశుల్ యదువృష్టి భోజకుకురాఁవంతీశ్వరుల్ వింతగఁ.

కం. వారలనేనలపై దుము

దారుగను మురాసురుండు † తనయులుఁ దానుక
 బోరన పో రొనరించెను
 ఘోరనరాశనకులంబు † కో యని యాద్యైక.

కం. పురు డింత తేక యురువడి

మురుఁ డంభోసరణమధ్యఁముననుండి యనిం
 జిరజిరలు నెఱయ దరిసిన
 వెఱపున నలరాచనేన † విఱిగెఁవిఱుగఁ.

కం. భూదేవమంగళాశీ

ర్వాదంబులు నింఠఁ జైఁడిఁపానడలరుచుల్
 సౌదామినులవలెను నా
 నాదిశల నౌఱయఁ దా ఘుఁనస్థిలి బెరయక.

సీ. కోదండటంకృతుల్ † వేదండకీకృతుల్

హేషితంబులు నాటఁభాషితములు
 స్వందనారసములు † వందినంస్తపములు
 కుంతఘంటలయులి † గొరకరవలి
 పటహానినాదముల్ † భటసింహనాదము
 లొంటరినుడిపడ్డు † లొంటెనన్దు
 విజిగీషుహుంకృతుల్ † వేత్తులహుంకృతుల్
 దశములకూఱత వాఁద్యములకూఱత

తే. గీ. యేకమయి లోక మగలించుఁ ధాక మించ
 మేచకాపాంగతోఁ బాపఁమేఱవక్కి

జక్కిపై నెక్కి గోపాలచక్రవర్తి

వెడలె నరిపెని నెడలేని కడక పూని.

వ. ఇవ్విధంబున గుడారు వెడలి కడలిపొంగినవగ నడచు నిజబలంబులఁ బురికొల్పి పరబలంబుల నరికట్ట నిల్పి శైలశత్రుజలజ్వలనపరిధినం సర్గంబున దుర్గమంబై నిసర్గకూరతాధారదనుజవీరపరివారవేష్టితా శావ కాశంబగుమురపాశంబు గదాకుంతసౌరవారణనాగాస్త్రంబుల విదళించి గరుడని కదలించి మించినతత్పక్షవిక్షేపణక్షమాంతరిక్షానుక్షణలక్షిత రూక్ష రూక్షాశుశుక్షణినఖరయవ్యతికరజనితనినదాభిఘాతంబుల విశీర్యమాణనిశిత విశిఖనంఘాతంబులమెరమెర బెరయ బిరబిర దొరయ నరిమురి గెరలి చిర బిర దరలి కఠినతరగదావిదారిత ఫణివతగసురధరాసురుండగు మురాసురుండు వచ్చి హెచ్చినకినుక నపు డవుడు గఱిచి నిద్దురమబ్బున మెయి మఱచి భుజమ్ములఁ జఱచి కరచిరత్నరత్నరుచులు నెఱయ నఱచి యెఱచిదిండితం డంబులనెచ్చరించి మిగుల మచ్చరించి యిరుగడల నెక్కిరింతలు నెలయఁ జిడిముడిగొరంతలు-యిడుముల నడరునావులింతలు సూప నలంత యొకిం తయు లేక యయ్యసురాంతకుండు సూ డెనయ వేడిదశనవేటుపాటిల్ల నిరాఘాటపాటవమ్మున శిఖరిశిఖర పంచకంబగు తదీయశీర్షపంచకంబు ద్రుంచె త్రుంచిన నుదంచితసోత్సేకాయత్త చిత్తులై తత్తనూజాతు లేడ్డురు రుడ్గరిమ హెచ్చి విచ్చులవిడి పెచ్చుపెరిఁగి పంతంబులు మెఱయఁ గుంతంబు లొరయఁ గంఠాణమ్ముల నడలించి బాణమ్మురొదాలించి శరాసనంబులు మెఱయఁ బ్రాసమ్ములు ధళధళ దొరయ శూలమ్ము లెనయ భిండి వాలమ్ములు మొనయ వాలంబు లొండ్రింటి నగ్నులంటి మండ శైలశిలా జాలమ్ములు నిండ సంస్ఫోటచటులభటవటలవిస్ఫోటితంబులు విలయసమయ విజృంభమాణకుంభీననకులజంభరిపు పడకటకనముత్తంభితకరతటరటితవటు తరడమరుఢిమఢిమ ద్రఢిమవిడంబంబునఁ గృతాడంబరంబులు చూపఁ గినిసి వినిశితవిశిఖవరంపరలాడు విజయపై నేయమాద్రేయులం బొగడి బీరమ్మున నెగడి యరికుమారవీరపరివారమ్ము సమరప్రకారమ్ము డెగడితెగడి కబ్బిత గడబ్బికవగల గెబ్బునల్లనల్లత్రాపుడుచెలులపెదబొబ్బలు గుబ్బుతిల్ల నబ్బు

రంబున పై నొరఁగి పోరుచు బిబ్బోకవతిగబ్బిగుబ్బమొనలసోఁకులతబ్బిబ్బు
 లేనితమి యుబ్బరంబున మబ్బుదేరి యని నిబ్బరంబున తొలిగిబ్బరాతుగబ్బి
 తనముమీఱి యబ్బలిబంధనుండు చిందనశిఖిశిఖాసహస్రంబులు నహర్మధ్య
 నయనదురారాద్యతమందితమందేహరపుసహస్రంబు లనువొందుచందంబున
 దళితామిత్రతనుత్రశిరస్త్రంబులగు నస్త్రంబు లేసి రేసి షోక్కులుచించి
 ముక్కులు భంజించి కాళ్లు గోరించి వ్రేళ్ళు గారించి త్రోడలు తుండించి
 మెడలు ఖండించి శిరంబులు డించి కరంబులు ద్రుంచి యురమ్ములు వ్రక్క
 లించి యుదుటున నగ్గలించి కుమ్ములు పరఁగ నెమ్ములు విఱుగ నాయమ్ములు
 సారఁగ రక్తధారానికాయమ్ములు దొరఁగ కన్నలు దిరుగఁ గబంధంబు
 లవనిం దొరుగ నొక్కమొగి నక్కుటిలారిమురకుమారుల నుక్కుమిగులం
 జక్కాడి ప్రశాంతపరరాజన్యంబును ప్రక్షిప్తనిఖిలరక్షోదనుజ దౌర్జన్యం
 బును ప్రశమితదైతేయజన్యంబును ప్రపంచితవందారుబృందారక సౌజన్యం
 బును నగుపాంచజన్యంబు నొత్తిన యుగెత్తుగ నశ్తమిల్లుశత్రురంబునఁ గులా
 చలంబులు కూలె. కుంజరంబులు వీలె-ధరణి చీలె-తరణి తూలె-శభంబు
 వ్రాలె-నక్షత్రంబులు రాలె-సాగరంబులు శోషిల్లె-నకలదిక్కుంజరంబులు
 ఘోషిల్లె-భువనంబు అన్నియు నోహటిల్లె-బోరునను రోదసి నివ్వటిల్లె నంత
 నావృత్తాంతం బంతయు నాకర్ణించి ముగాపదానము లభివర్ణించి కల్పాంత
 దుర్దాంతచండిమ మెండుకొనం దగుదండధరుండునుంబోలె మండిపడి మచ్చ
 రంబున నుండియుండి నానావయవనటితనవమణిభూషణకిరీటవరకుండలుం
 డైన నరకుండు కోదండంబుకేలఁ గొని వేదండంబుపై నెక్కి తనయిరు
 చక్కిఁగ్రిక్కిఱిసి యనేకవేదండంబులపై నుండి చెండివేనెలవరితండంబులు
 నిండి రా నెదుట నరదంబునందుండి తనతనయుండైన భగదత్తుండు ముందు
 నడువఁ బడవకై వచ్చె నంత.

కం. అయ్యను రేంద్రతనూజుఁడు
 దయ్యపుఘోకలను గూడి † దళములఁ గవియన్
 కయ్యంబునకు న్నడముడి
 యయ్యెడ నెదిరించె బంక † జాతుండు చూడన్.

కం. ఎదిరించిన భీమునికై
 బెద రించుక లే కెదిర్చి ♦ పెళ్ళపెళ్ళ నార్చుక
 ముదమున నలభగదత్తుఁడు
 గుదిగొనునుగున్నె రాకుఁడోలల నేసెక.

ఉ. ఏసినబాణపాతముల ♦ కెంతయు రేసి రణంబుఁ జేసి హా
 వాసికీ వచ్చినాహా యదుఁవల్ల భు డాసి తలంపు మాసి రా
 కాసేపిసాచిగా యనితిఁగాశిరుధాత్తి హిడింబికారతా
 భ్యాసి నకాసేచాయలకఁరాసిని దూసి కీలార్చి పేర్చినక.

కం. గద చేకొని యరదము డిగి
 మదమున భగదత్తుఁ డవుడు ♦ మార్కొనెఁ దానుక
 గుదియ గొని రథము డిగ్గుచు
 నదలించె బకారి భృత్యుఁ ♦ డసి నొర వేయక.

కం. అప్పు డని డెప్పరమ్మున
 ముప్పిరిగొనుకినుక నిగుడ ♦ మొనసి గుదియపెం
 జిప్పళ్ల గుప్పగుప్పన
 నిప్పక్ష లొగి నుప్పటిల్ల ♦ నిలిచెం బెలుచక.

ఉ. బాహువు లప్పళించి బహుఁభంగుల మించి గ్రహంబు వెన్నెగా
 నూహ లొనర్చి నిల్చి విజయోన్నతిఁ గోరుచుఁ బొల్చి జన్యన
 న్నాహము దేహచేష్టల గఁనంబడఁగాఁ బరవల్ల చుట్టుచుక
 శ్రీహరిసేనలుక దనుజఁసేనలు చూడఁ గడంక వీడఁగక.

మ. మొనసోఁకుల్ మెరయింపుగుండ్లు మొరయింపుకరేక దోకింపుచు
 ట్టనపుట్టుక బెడఁగొట్టుగుట్టుపరివఁట్టుం గొట్టి నవ్వీటిగా
 ట్టును ముక్కాకయు గొక్కెసాపెణకపోటుక మీటు పాటిల్ల ను
 క్కున నొక్కమ్మడి పోరసాగి రిరువుర్గొట్టని బిట్టార్చుచుక.

సీ. పూససోఁకులఁ బెట్టుఁపుట్టుమిణ్ణురులందుఁ
 భారిపొరి భూనభోఁతరము నిండ

సత్యభామాసాంత్వనము.

ఘనదండమున మ్రోయుఁకంచుటందియ లెంచ
 స్థిరదిక్కరిశ్రుతుల్ ♦ చెవుడు నింపఁ
 గరిదిగుండునఁ జుట్టుఁగజ్జనాదు దెమల్పు
 గల్పాంతనిర్ఘాతఁగరిమ దెల్పు
 లగుడవిభ్రమణంబు ♦ జగతిఁ దేవకుఁదేవ
 స్ఫుటకాలదండవిఁస్ఫూర్తిఁ జూప

తే. గీ. నదను దాపల వలపల ♦ నెదుట వెనుకఁ
 గదిసి యిదె యిదె పొడు పొడు ♦ విదె యదంచుఁ
 బవనజవలాశసంభవుల్ ♦ బలిమిమీఱ
 వెనుకఁ దియ్యక పెనఁగి రాఁకినుక దొనుక.

సీ. కాలసర్పములఁగతి మింట వ్రేయుచో
 స్వర్గాదిలోకముల్ ♦ జలదరించు
 నురువడి చేకొద్ది ♦ దిరబిరఁ ద్రిష్టుచో
 మొగి నవాంతరలోకఁములు చలించు
 చే దట్టి బెట్టుగా ♦ క్షితిచేతఁ బెట్టుచోఁ
 బాతాశలోకంబు ♦ బబ్బరించు
 డాక మీఱంగ నఁడ్డము చేసి చిమ్ముచో
 ధరణిలోకం బెల్ల ♦ దల్లడించు

తే. గీ. ననుచు నందఱు వెఱఁగంద ♦ నఱఁగి యడఁగి
 నిలవరంబుగ వెగటాని ♦ నిగిడి నిగిడి
 బెట్టు గుదియల నొండాంటఁ ♦ జుట్టుముట్టి
 భీమభగదత్తులు తమంతఁ ♦ బెనఁగి రంత.

సీ. పాండవేయవత్సంసఁపదనిపారణమేలు
 యమరారితనయభాఁరముభభీర
 పరిబిత్త రఘు చూపుఁచంద్రవంశలలామ
 క్షణదాచరసె బాసుఁకళహాళంబు

భీమసేన కడిందిఁ పెట్లాడు మర్ఘూరె
 మమ్మూరె దనుజేంద్రఁ కుమ్మరింపు
 ఉత్తరుం డొక్కరుం ఁ డోహోహూ బకవైరి
 వింతదైత్యాధీశ ఁ కొంతమాఱు

తే. గీ. లనుచు నిరుగడఁ దమవార ఁ లభినుతింప
 హెచ్చరిచ్చుంగఁబడి లేచి ఁ వచ్చి హెచ్చి
 పోరి రిరువురు గద లనిఁ భూమి కదల
 ననిలతనయుండు నరకదైఁ త్యాత్మజుండు.

చ. అటువలె గంధసింధురము ఁ లట్లు గదారణ మిర్వురుకా సము
 త్కటగతి సల్ప దానవుఁడు ఁ తగ్గి ధరాస్థలి మ్రొగ్గి లేచి సం
 కటమున నాచి చేగుదియ ఁ గ్రక్కున నొక్కెఱఁ బాఱవైచి మ్రొ
 గటమున రక్తధార దొరుఁగకా నరుగకా వరుగతై వీటికికా.

శా. ఆలా గాత్రజుఁ డేఁగ జిత్తుమున గోఁపావేశ మేపార ను,
 ద్వేలద్వేషము మీఱఁగా నరకదైఁ తేయుండు మత్తేభముం
 గా లాడింపుచు నొత్తిమిత్తి బలుఢాఁకకా హత్తి చేయెత్తి యా
 భీలస్ఫూర్తిని దైత్యసేనఁ బురికొఁల్పెం గృష్ణు నీక్షింపుచుకా.

వ..అంత.

శా. శాణోత్తేజితనీలజాలముల రఁచ్చుం బెట్టునేత్రద్యుతుల్
 రాణించకా దరహాసచంద్రికలు మీఁఱకా గండభాగంబులకా
 మాణికోజ్యోజ్జ్వలకుండలప్రభలు గ్రఁమ్ముం బైఁట సారించి ను
 శ్రోణీస్తమ్మ లేచి నిల్పె నమరఁక్షోణిం బ్రియాగ్రమ్మునకా.

కం. వారిణాయతాక్షి లేచిన
 దరహాసము చిగురుమోవిఁ ఁ దళతళ మనఁగా
 వారి వలికె విస్మయంబున
 స్మరపుండ్రధనుర్విముక్తఁ మాక్తి కలీలకా.

కం. ఆలంబునకై యిటువలె
 మేలంబున లేవఁ దగవె * మెలఁతలు చేసే
 జాలమ్ము లేమి చెప్పదు
 వాలమ్ములయేట్లు విరులె * వనజదళాక్షి.

సీ. కేళిగృహకపోతఃకివకివారవములా
 యమరారిఘోరకాఃహళరవంబు
 నహచరీసాకూతఃనల్లపసరణులా
 నాసీరదరిసింహఃనాదనరణి
 బాలికాపరిచితఃడోలికావివృతులా
 సమరయాతాయాతఃగమనవిహృతి
 భర్మపాంచాలికాఃపరిణయరీతులా
 రిపుసౌరకాంతాపఃరిణయరీతి

తే. గీ. యకట యే మందు నిందీవఃరాక్షి వికట
 సురవిమతసేనలను దేజీ * చూడవళమె
 తెలిసినను కన్నకార్యంబు * తెలియ కున్నఁ
 జానలకు నెందు సహజంబు * సాహసంబు.

కం. ¹రామా మే మానిక కిట
²రామా రా మాటవాసి * రా మానవుఁడా
³రా మానునె రణమున గా
 రామా యని చెలికి రామఃరామా తగునే.

కం. అనిన విని మత్తకాశిని
 తననాయకుచేతిధనువు * దాఁ జేకొనఁ గా
 మునియంపఁ బూనురతిరే
 కను మృదుచే నొడియునల్లఃగౌరియుఁబోలెన్.

పా. 1. రామా వేమారక కిట. పా. 2. రామా నా మాటవాసి.
 పా. 3. రా మానునె రణ మన గా.

కం. విల్లందుక శరధారలు

మల్లడిగొనఁ బల్లవోష్ఠి ♦ మార్తురసేనల్

చెల్లొచెదరుగఁ జేసెను

భల్లొ బడెసాయ బనుచుఁ ♦ బతి నుతియింపకా.

సీ. కంకణక్రేంక్రియల్ ♦ కటుచాపటంక్రియల్

చిఱునవ్వుమెఱియింపు ♦ జేవురింపు

కలవాగ్విరావముల్ ♦ కహకహారావముల్

గొల్లన నగుముద్దు ♦ గొరకనద్దు

సరసనల్లాపంబు ♦ సంగ్రామకోపంబు

వింతసాగనుధాక ♦ వెగటుకేక

సాంపుమీఱినవైపు ♦ చుఱుచుఱు మనుచూపు

బులుపులు తగునంగు ♦ పొగరుపొంగు

తే. గీ. సరసశృంగారవీరరఁసంబు లమరు

కొమరు తగి యుండ మెయిఁ జిఱుచెమట నిండఁ

బోరు గావించె రిపుసేన ♦ బో రనంగఁ

గల్లవగగొల్లదేవేరి ♦ కడఁక మీఱి.

వ. అపుడు.

కం. గొనయమ్ము దివిచి కోమలి

గనయముఁ జిమ్మఁగ నురోజుకలశమ్ములత

గ్గును హెచ్చుఁ జూచి కుతుక

మ్మున హరిహృదయమ్ము వెనుకఁముందై యుండెకా.

సీ. సంపరక్తిలియై ♦ చంద్రికాపాళియై

కనుగెంపు నగువెఱుపు ♦ గ్రక్కతిల్లఁ

బటుకాలదూతియై ♦ పంచాస్త్రిహేతియై

చాపంబు రూపంబు ♦ సంఘటిల్ల

నశనిదురర మై ధిఁ యతిసుధావర మై
 విడిసద్దు నుడిముద్దు ధిఁ విస్తరిల్ల
 నుల్లాసనాభియై ధిఁ యురుమోహశోభియై
 శరవృష్టి కచఘృష్టి ధిఁ పరిఘవిల్ల

తే. గీ. దితిజదితిజాంతకలకు నుఁజ్వేగరాగ
 నంగతులు పొంగ నంగనాఁజనమతల్లి
 కినిసి యనిఁ జేసె ధీచమఁతక్రతి వినిద్ర
 రాద్రశృంగారసము లొఁరా యనంగ.

మ. స్ఫురితాంగద్యుతి చంచలాలతికగా ధిఁ భ్రూవల్లరీవేల్లనల్
 పరుషేంద్రాయుధలీలఁ జూపఁ గచశోభ ల్కందబృందంబుగాఁ
 గరజశ్రీల్ కరకాళిగా దితిజనంఁఘాతాబ్జదుర్ద్రవ మఱ
 శరవరంబులు నించెఁ జంద్రముఖ వఁర్షాలక్షిచందంబునకా.

కం. ఎడనెడ వెన్నుం డొసఁగెడు
 మడుపులు గొని యనికీ మగుడ ధిఁ మదవతి ముఖమ
 య్యెడఁ దగెఁ గచఘనకలనల
 బెడసిబెడసి తిరుగుచంద్రఁబింబమువోలెకా.

సీ. ప్రియునిపై బామముడి ధిఁ పెట్టనేరనిగోల
 గడుసుసింగిణి నెట్లు ధిఁ గుడుసుచేసె?
 చెలులతో ముద్దుగాఁ ధిఁ బలుకనేరినిబాల
 గద్దించి రిపు నెట్లు ధిఁ ఘాతచేసె?
 స్వీయసైరంధ్ర కైఁసేయ నొదుఁగుతన్వి
 శితబాణతతి కెట్లు ధిఁ చెంగలించె?
 అలరుపొద ల్బూఱఁ ధిఁ దలఁకెడితరళాక్షి
 దళములపై నెట్లు ధిఁ తారసిల్లె?

తే. గీ. కుంకుమవసంతముల నాడఁ ధిఁ గొంకుకాంత
 యరులమెయి రక్తధార లేఁకరణి నించె?

ననుచుఁ జెలు అందఱును చూచి ♦ హర్ష మొంది
పొదల దైత్యులఁ జెండాడెఁ ♦ బువ్వబోడి.

సీ. వెన్నెలమూఁకయో ♦ విడియెండకాఁకయో

యన నయ్యెఁ జంద్రాస్యఁ మినుకుచూపు
మరుకీర్తి లెక్కయో ♦ నెఱిఱోఁకచుక్కయో

యన నయ్యెఁ దెరవముఁ త్యవుఁదురాయి
పూఁదేనెసోనయో ♦ పొడిరాతివాసయో

యన నయ్యె మగువఁగాఁ యకవుమాట
జంత్రవిశేషమో ♦ శతధారఘోషమో

యన నయ్యెఁ జెలివిటిఁ గొనముసద్దు

తే. గీ. మొనయుశౌరికి వైరికి ♦ మోదభేద

ములను శృంగారరసము నఁ ద్పుతరసంబుఁ

దోచ నారాచముల నేసి ♦ దురముఁ జేసెఁ

గుతుకకోపంబుల నెనంగి ♦ కోమలాంగి.

కం. తెలిచూపుమెఱుఁగుపొత్తుల

వలఁ దగన నకలశహారఁ వల్లరి స్తన్యా

కలనఁ దగఁ దల్లి గావున

నలచెలి తాఁ బెంచ నెంచె ♦ నసురకులేంద్రుఁ.

కం. ఆవగ యెఱింగి కృష్ణఁడు

భావము రంజిల్ల నిట్లు ♦ పలికెం జెలియా

నీ వెంతయు బడలితివి గ

దా విను నేఁ బోరు చేసెఁ దం జలమేలే?

తే. గీ. కినుక దగ వీరపత్నివి ♦ గనుక నీకు

నని యొనర్చుట యుచితంబె ♦ యైన నేమి

యేను నీదాసుఁడను గాన ♦ యిప్పుడు లలన

కలన నాచేత గెలిపించఁ దలఁచవలయు.

కం. అని నగి నగించి తా గ్ర

క్కున హరి యని యుక్కు మిగులఁ ♦ గొమచేబాణా
ననము గొని యెక్కు దీర్చెన్
గొనకొనుగుణరవభరంబు ♦ ఘుమఘుమ మనఁగన్.

మ. ధను వక్తైవడి నెక్కు దీర్చి గుణసంధానంబు గావించి రో
పనటద్రూకుటియై ఛలచ్చటలు హెచ్చున్ గుంపు విచ్చుంగ దై
త్యనికాయంబులపై రమాపతి స్ఫులింఁగాటోప ముప్పొంగ నిం
గి నెనంగన్ శరధార నించె సమరఁక్రీడామహోదారుడై .

కం. జగదీశుఁ డవ్వీధంబున

మగఁటిమిఁ జూపంగ మాఱుఁమలయుచుఁ గిన్కన్
దిగదిగ మనుచూపులతో
నిగు రెత్తెడివగను దైత్యుఁ ♦ డి ట్లని పలికెన్.

కం. ఉవిదలమఱుఁగున నుండియు

బవరం బానరించునట్టి ♦ పౌఢుఁడ వీవే
భువిలోన నిట్టిశౌర్యం
బవురా నే నెందుఁ గాన ♦ నాభీరమణీ.

సీ. నావీట బందిఖాఁనాఁ బడి యున్నట్టి

యఖిలభూపాలకఁనృకలకన్న
నాదివాణంబులోఁనను బత్తిఁ బని సేయు
గంధర్వరాట్కులాంఁగనలకన్న
నెక్కు డ్రావేముడి ♦ నింపుటారతు లెత్తు
జగపాఁపరాణివాఁసములకన్న
నాచెంతఁ జేరి మఁన్నన నూడిగము సేయు
తెఱగంటికోడెబిఁత్తురులకన్న

తే. గీ. మిన్నగా నున్న దేమి యిఁయన్న మిగుల
నిటుల నియ్యాటదానిఁ దెచ్చుట గొఱంత

మగువశౌర్యంబు నమ్ముట * మగతనంబె
వర్తమానవృథాటోప * ధూర్తగోప.

చ. అని నరకాసురుండు నముదగ్రదురాగ్రహుండై యవగ్రహం
బున మఱి చేకొలంది మునుమున్నుగఁ గుంభము లప్పళించి హ
స్తిని గదియించి శౌరికడఁజేరి శరాసననిర్గళన్ని న
ర్గనిశితఘోరమార్గణపఠవఠఁ బెంపరలాడె నయ్యెడఁ.

సీ. కరి ఘీంకృతులు చేసి * కవిసి కొమ్ములఁ గ్రుమ్మఁ
గో యని శితనఖఁకోటిఁ గొట్టి
గజము కర్ణములచే * గజబిజ నేయంగఁ
గక్కతిలంగ జాక్కలను గొట్టి
కినుక మత్తేభంబు * పెనుబారి వేయంగఁ
జిల్వితావళమునఁ * జెదరఁగొట్టి
వారణం బతిఘోర*వమధువుల్ చిమ్మిన
నగుఁజూపుమంటచే * నిగురఁగొట్టి

తే. గీ. తాను నాగారి గావునఁ * దార్ఘ్యఁ డధిక
రోషభీషణతరమహోవేష మమర
వెనుకఁ గదియించె ననుపమ*విజయ మెనఁగ
వైరినాగంబు నవ్వేళ * శౌరిమ్రోల.

చ. గరుడనిధాకకుఁ వదనంకంజ మొకించుక చెంగలించఁగా
శరముల నించుడై త్యబలశాసనువీకకుఁ గిన్న హెచ్చుఁగా
నరసత వెన్ననుండి కొమఁచనొనగుబ్బల నెచ్చరించఁగా
దుర మొనరించె బీరమునఁ * దోయరుహోక్షుండు యోజితాస్త్రిఁడై.

తే. గీ. అటులు సత్యాధిపతి యేయు*నస్త్రములకు
నసుర ప్రత్యస్త్రముల నేసి * యఱచి శక్తి
వై నతేయునిపై వైచె * వైవ నతఁడు
దానిఁ దాల్చెను కలువల*దండరీతి.

చ. అమరవిరోధి శక్తి యటు ♦ లై న విరించినడిక. గుఱిఱిది మిం
 చి మఱియు నాగ్రహించి యనిసేయుచు డాయుచుఁ దోమరంబు కుం
 తము ముసలంబు పాశ మసిదండ మఖండపరశ్వభంబు టం
 కము గద ముద్గరంబు పరిఘంబు నగత్తుగఁ బేర్చి యేసినక.

ఉ. ఏసిన నస్త్రుశస్త్రముల ♦ నెంతవడిక బరిగోల వ్రేసి పోఁ
 ద్రోసి మహాద్భుతం బపుడుఁతోఁపఁగ బెట్టుగఁ గేకవేసి యు
 ల్లాసము మీఱ సంగరవిలాసము నెయ్యురు మేలుమే లనక
 వాసిగఁ బైఁడిచేల వలెఁవాటులు మీఱఁగ నేవు మీఱఁగక.

కం. చక్రీ సమరక్రమంబును
 విక్రమమును బాహుబలము ♦ విజయం బెనఁగక
 శక్రాదిసురలు పొగడఁగఁ
 జక్రంబున సనుకీరము ♦ చక్కఁగఁ ద్రుంచెక.

కం. ఒకయరిఁ జేపట్టుక యరిఁ
 దెకటార్చెను శౌరి యనుచు ♦ దితిజునితల త
 ల్లికిఁ జెప్ప యెచ్చటికిఁ బో
 వక పుడమిని కమవుచొచ్చువగ ధరఁ గ్రుంగెక.

లయ. అమ్మరహారుండు బవఠరమ్మున నయారె విజ
 య మ్మటులు కైకొనఁగఁ ♦ గొమ్మ కడు సంఘో
 పమ్మునను కౌఁగిటను ♦ బమ్మి హరిమేనఁ జిఱు
 చెమ్మటల నొత్తై జిలుఁగుమ్మొఱుఁగుపైఁటక
 గ్రమ్మువృదుమండపవఠనమ్ములను గంధమున
 నిమ్ముకొనె నెంతయును ♦ కమ్మవిరిసోనల్
 ధి మ్మనియె సారె పటఠహమ్ము లమరీసునట
 నమ్ములవిధమ్ములను ♦ ముమ్మడిలె నంతక.

వ. అటువలె విజయమ్ము గైకొని యమ్మదనజనకుండును సురనిచ
 యమ్ములం జూచి యచ్చెరువునం దల యూఁచి యవసీనతి వచ్చి మ్రొక్కి

కన్నుల నీరు గ్రుక్కీ వై జయంతియు వనమాలికయు వరుణచ్చత్రంబును
 వానవజననీకుండలంబులు నొసంగివం గై కొని యామెమనవిచేకొని జనక
 వియోగజనితభేదాయత్తుం డై నభగదత్తునిం బట్టాభిషిక్తునిం జేసి యెటి
 యెలనాగల నెదుర్కొనుమేటిమున్నీటిసీటునఁ బదాఱువేలరాచకన్నియల
 నెదుర్కొని వేఱువేఱ వేర్కొని యన్యోన్య వీక్షాతరంగితహావభావుండును
 ననువమవిభావుండునగుచు నవ్వధూమణులం దోడ్కొని యవ్వరంబు
 వీడ్కొని యఖలబలంబులుఁ దాను నండజకులాఖండల స్కంధారోహణంబు
 చేసి యక్కనకమహాశైలంబు నెడఁబాసి యతిరయంబున ద్వారకానగరంబుఁ
 బ్రవేశించి గరుడావరోహణమ్ము గావించి యాత్మవిజయంబు నభివర్ణింప
 వచ్చినయమరేంద్రునకు నదితికుండలంబులును నవరత్నకనకధారావిచిత్రం
 బగువరుణచ్చత్రంబును సమర్పించి యతని నమరావతికిం బంచి వై నతేయుని
 నగ్గించి విజయసై నేయమాద్రేయుల విడిదలకుఁ బోవ నియోగించి సత్య
 భామయుఁ దానును సరసనల్లాపంబు లాడుచు నగరు సాక్షైచి యలసిన
 యలంత దీర్ఘక రమ్మని యమ్మగువను నిజగృహంబునకుఁ బుత్తైచి తమ్ము
 నెదుర్కొనుభోజకన్యాముఖాంభోజముఖుల నాదరించి యయ్యిరుదచ్చివేయి
 మచ్చెకంటులయందఁ దమి పుట్టినయందఱిని శుభముహూర్తంబునఁ జేపట్టి
 వారలకు వేఱువేఱ లీలాగృహంబులు హవనించి శృంగారవనంబున రంగారు
 చిన్నిలతకూసలం బాదప్రసోమరిగాలిచందంబునఁ జక్కదనంబున కిక్క
 లగుచుక్కవెలఁదులఁ జొక్కించుచక్కెరవిల్తుమామయందంబున నిఖిలతరు
 శాఖ లిగురొత్తహత్తి సంతసిల్లువసంతునిభాతిఁ బ్రకృతుల వన్నింటి నలంచు
 పరమాత్మరీతి నానందనంధానితహృదయారవిందుండై యిందుముఖుల
 నందఱిం గందర్పసామ్రాజ్య మేలింపుచుండె నయ్యుండంత మంతయు నెయ్యం
 పుటింతులవలన వివంబడ నయ్యవసరంబున.

చ. కొఱకొఱ మించె రుక్మిణికి ♦ ఘూర్ణిలై లక్షణ యెంతయేని చు
 క్కూరమనె భద్ర జాలబవతిఁకుండెఁ గళిందజ గండె జాల వే
 పరుకొనె మిత్రవింద నగెఁజాలఁ దపించె సుదంత వారిలో
 నరయఁగ సత్య తా పరసుకీరా లగుటక మదికిన్క మాటుచుక.

ఉ. వారల నూరడించి యదుఃపల్లభుని న్వినుతించి ముందుగా
నేరికి దౌదముం దెలియఁనియ్యక కయ్యవుగల్గునుద్దులుణ్
సారెకు నుగ్గడించి యల • చానల వీఁకొని పాదకంజమం
జీరఝళంఝళం బెనఁగఁ • జిత్రము కగ్గఁగ వచ్చె నింటికిఁ.

కం. వచ్చినరాక గనుంగొని
యచ్చెలిసెచ్చెలులు కోవ • మగ్గల మనీ తా
మిచ్చట నచ్చట నొదుఁగుచు
నచ్చికముగ నడుగరాఁగ • నంతఁ దనంతఁ.

చ. కన్దుగలవింటిదంట కడఁకంట నునుంజిగిమంట లంట నె
మ్మనమున నిచ్చరచ్చ గొను • మచ్చర మెచ్చ బటానిచిల్కతే
జని వడి నూకి కేక లిడి • చేకొలఁది న్మొల నున్ననున్నకొ
న్ననపిడియమ్మ రెమ్మి జతఁనమ్మగఁ గొమ్మయ్యరమ్మ గ్రుమ్మినకఁ.

కం. మోహము భయనన్నాహము
నోహరిసాహరిఁ బెనంగ • నులికి యులికి లో
నూహించి నెచ్చెలులతో
నాహిమకరవదన కోవ • మాఁవక పలికెఁ.

ళ. మోమోటమ్మనఁ జేరఁగా నరిగి మిమ్ముం జౌక గావించునా
యేమీ గొంకెద రమ్మలార దయతో • నిన్నాళ్లు మన్నించునా
సామీ రచ్చలఁ బెట్టఁగావలసె నాఁచందంబు మీతో నయో
యే మంచు వచియింతు నూరకె వితాఁయీవేళ సి గ్గయ్యడిఁ.

కం. మగఁడే దైవ మటంచును
మగువలు మతి నమ్మి యుండుఁమమత కలదుగా
మగఁ డెడసి చౌక చేసిన
మగువకుఁ గా దనఁ దరంబె • మదవతులారా.

కం. సురవై రివీట నొక్కెడఁ
జెఱఁబడి విడఁబడిన మిఱుకుఁచెలువలతో నా

హరివంటిరసికుఁ డెనయుట

మరునిప్రతాపంబొ కాక ♦ మాభాగ్యంబో.

కం. దిటమునఁ బదాఱువేపురు

కుటిలాక్షులమాయఁ దగిలె ♦ గోపాలుఁడు నే

నెటువలె సైరింతు నయో

కటకట యెడ లేనినవతికాపుర మయ్యెన్.

సీ. తేరకుఁదేరగాఁ ♦ జేరినరాధతోఁ

గూడి యాడి నుఖించుఁ ♦ గొన్నినాళ్లు

నేటుగాఁ దనచేతితాటికి లోనైన

కోమలులకుఁ దక్కుఁ ♦ గొన్నినాళ్లు

చెల్లఁగా మును గొల్లవల్లెల వగవడు

కొమెరలనుడిఁ జిక్కుఁ ♦ గొన్నినాళ్లు

యోగంబు దెచ్చుమేయాగంబు పచరించు

గుబ్బెతలకు నబ్బుఁ ♦ గొన్నినాళ్లు

తే. గీ. వాని నొకనోట మగఁ డన ♦ వశమె యట్టి

బ్రదుకునకు నెల్లఁ జాలనికొదవ యేడ

వానికిఁ బదాఱువేలపై ♦ వలపు పాటి

మున్నురం బయ్యె నీవేళ ♦ నమ్మలార.

కం. మును దనకు మేను దాచక

పెనఁగినపౌరుషము జనులు ♦ వృధివి నెఱుఁగరా

వనజాక్షులార యెవ్వరి

నెన రెవ్వరికిన్ సతంబు ♦ నిజ మిటు లయ్యెన్.

కం. వగ దప్పి నలంగిననా

దగదప్పలఁ దీర్చి నన్నుఁ ♦ దనియించక యా

మగువల హరి నేరెఁ గదా

తగ వేడది పతికి గుబ్బెతలు తఱి చైనన్.

- కం. మొదల నొకరాధ చాలును
 పిదప జతచెలులె చాలుఁ ♦ బ్రయునాసను నేఁ
 గదిసి సుఖంచఁగ నవతులు
 వదియార్వేలై న నెల్లు ♦ బ్రదుకఁగవచ్చుకా.
- కం. ఎల్లరు లోకంబున మగఁ
 డొల్లనిప్రోయాలి జముఁడు ♦ నొల్లఁ డనంగా
 నుల్లన మేది యిటువలెఁ
 దెల్లముగాఁ బరువు దప్పిఁతిం జెలులారా.
- కం. అని యీకై వడి నారీ
 జనములతోఁ బలికి కోవఁ ♦ ర్పుర్ప రితమన
 స్సన ననమాయుధబాణా
 ననఝంకృతు లనఁగ నూర్చి ♦ చవలాశయ యై.
- నీ. మోవితావికి డాయ ♦ మొనయఁగా నెదురందు
 మొకరితేఱులనాదు ♦ మోహరింప
 వెడఁదచన్నులయందు ♦ వెలయు కెంజిగిలీల
 నంగజశరకీల ♦ లంకురింప
 జంఠ్రంబుల రతంబు ♦ సలుపుకూకిరుతంబు
 దిటము నై నవిధంబు ♦ ధిక్కరింప
 ప్రేమ గూడుగయాళిఁ ♦ రామతమ్ములయాళి
 యదరుగుండియజాలి ♦ యాదరింపఁ
- తే. గీ. జెలులచేమంతి నవలరేఁకులబవంతిఁ
 బరఁగుమొఱుఁగారుచిగురాకుఁ ♦ వాన్పుమీఁదఁ
 బదనుకత్తులబోనుపైఁ ♦ బడినరీతి
 వ్రాలె నెలనాగ యలరుచుఁ ♦ వలపు రేఁగ.
- కం. అటువలె బొన్ననఁ బడి తా
 నటు నిటుఁ బొరలుచును గుండె ♦ యదరిపడఁగాఁ

జటచిట యంతట నెఱయఁగఁ

గుటిలాక్షి ముహుర్దు రావఁకోపాకుల యై.

5. వికవిక నవ్వు నున్ను రను ♦ ప్రీలివడుక విధి దూఱుఁ జింత నూ
రక తలపోయు బోంట్ల నడఁరక గమకించు దపించు దాళఁజూ
లక విలపించు నొనవు బళా యను హా యను దూఱి పోరి యి
చ్చకములు సేతునా యనును ♦ జంకును గొంకుఁ దలంకు నెంతయుక.

కం. ఈరీతి వగలఁ బొగితెడి

నారీతిలకంబుఖుబుదు ♦ నర్మనఖు లేవ్వి

శ్వేతి వివరించ విని శృం

గారభయామ్భతదయావఁగాఢహృనయుఁడై.

ఆ. వె. కట్టుకొన్న చెలులఁ ♦ గా దనవచ్చునో

మహిని గా దటన్న ♦ మాట రాదొ

యిట్టిపట్ల సత్య ♦ కేల కోపము వచ్చె

నేమి సేతు నంచు ♦ నెంచియెంచి.

సీ. మెలిగొన్న హారముల్ ♦ మెల్ల మెల్ల నఁ జేరి

యింతి యొక్కతె దిద్ద ♦ నియ్యకొనక

సరగున వచ్చువో ♦ జాఱినవలవాటు

చాన యొక్కతె యాన ♦ సరకుగొనక

యెడఁబాయలేనురా ♦ యే వత్తునా యని

మగువ యొక్కతె దెల్పుఁమనవి వినక

సైగగా నొకకడ ♦ సవతునూతనరాక

బాల యొక్కతె నిల్వ ♦ నేల యనక

తే. గీ. వచ్చవిల్తునిబవరంబుఁరచ్చ నిచ్చ

వేలుకల హెచ్చుదుగదచ్చివేలనతుల

విడిదలబవంతి దగ కేరి ♦ వెడలి వచ్చెఁ

గామినీసాంత్యనము గోరి ♦ కంఠవై రి.

ఉ. వచ్చి మురారి రచ్చు బడి ♦ వారిజలోచన యుండుచందమున్
 నెచ్చెలు లుండునందమును ♦ నెమ్మి గనుంగొని సారె పైపయిన్
 వెచ్చుగ నూర్చియూర్చి యిది ♦ విం తవు నంచు దలంచు నెమ్మదిన్
 హెచ్చినమోహసాగరము ♦ నంచుచు జెక్కిట జెయ్యి చేర్చుచున్.

సీ. అంతటంతటఁ జేరి ♦ యాశతివల్లెంబు
 లెత్తరారై రిగా ♦ యిందుముఖులు
 అయ్యవారా సత్య ♦ యదీగొ యున్న దటంచు
 రాశోట్టదాయెఁగా ♦ రామచిలుక
 మెచ్చుగా నిటకు నేఁ ♦ దెచ్చినచేకాన్క
 అందుకోరై రిగా ♦ యనుఁగుఁజెలులు
 కంకణా లందెలు ♦ ఘు ల్లనఁగా వచ్చి
 చెయ్యియ్యదాయెఁగా ♦ చిగురుబోడి

తే. గీ. యిటువలెనె మేర దప్పి యిఁయితి నేయు
 చలము దెలిసియు నానావజ్ఞాతిమనను
 దీనివదములఁ జుట్టుక ♦ రా నటన్నఁ
 దాళఁగూడునె యని యెంచి ♦ తల్లడించి.

సీ. పంచదారయు నించి ♦ పండ్లు మేపితిఁ గాని
 చిలుకకు నే నేమి ♦ చేసినానొ
 యాటలు దిద్దించి ♦ హవణించితిని గాని
 శిఖిడింభముల కేమి ♦ చేసినానొ
 పేర్పేర మన్నించి ♦ వ్రెయము చేసెతిఁ గాని
 చెలులకు నే నేమి ♦ చేసినానొ
 కని పెంచి ఘనునిగా ♦ గారవించితిఁ గాని
 చెఱకువిల్తుని కేమి ♦ చేసినానొ

తే. గీ. కటకటా ప్రాణనాయకికరుణ లేమి
 నెవరికంటికి దెసనుండ ♦ కిట్టు లైతి

నెనరు కన రై న నిం కెట్లు ♦ కనరుపాండ
 ననూచు వివరించి వివరించి ♦ యాత్మ నెంచి.

సీ. గురితయే యిట్టులు ♦ కలహించ న్నొడికట్ట
 గా దనఁ జూచునే ♦ కలువకంటి
 సతియె యీకై వడిఁ ♦ జలవదంబున నుండఁ
 గినిసి వాదించునే ♦ కీరవాణి
 దేవేరియే యిట్లు ♦ భావంబు దాఁచిన
 నటు పోవ నెంచునే ♦ హంసగమన
 యిల్లాలె యిరీతి ♦ నెనసి కోపించినఁ
 జల్లార్చి తేర్చునే ♦ చంద్రవదన

తే. గీ. వనిత తనుఁ దానె తెలిసికోవలను గాని
 పదులు నా కౌమరాయయో ♦ మరులు కెకలి
 యిరులుకొన్నట్టు లున్నది ♦ యీజగంబు
 పాపు విధి యంచుఁ జింతించి ♦ బాళి మించి.

మ. ఎదుటకా లేజగురాకుపానుపువయికా ♦ హేరాళ మావంతచేఁ
 గుది నంతంతకు వింత లీనుహాయలుం ♦ గోవంబు తావంబు లోఁ
 బాదలం గన్నులు మోడ్చి మై ఘటచి పూఁబోం ధ్వారాడించంగ ను
 న్మదయై పొర్లుచు నుండునత్యఁ గనె శుంభద్రాస్యనంరంభుండై.

కం. కని తాఁ జేతంబోయిన
 వనితలు తొలఁగంగ, వలదు ♦ వల దను యాక్రో
 న్ననబోడులమఱుఁగున నొక
 ననసురటిని వినరె శౌరి ♦ నారీమణికికా.

చ. వినరఁగఁ గమ్మఁదెమ్మెరలు ♦ వీచుదువాళికిఁ బైఁట బాఱఁ గ
 క్కనపుమెఱుంగుగట్టువగ ♦ గబ్బిచనుంగవ బైలుదేఱఁగా
 దుసుకిలి నీవి పోవ నల ♦ తోయరుహానన యుల్కి యుల్కి లో
 మసలి చెఱుంగు గవ్వకొసి ♦ మంపును కోవముఁ బెంపుమీఱఁగకా.

కం. ఉదరిపడి చూచి యధరం
 బదరఁగఁ గన్దొనలఁ గ్రమ్మునశ్రుకణంబుల్
 పొదలంగ నేడ్చుచును గ
 ద్దదవ్యాగైవిఖరిని హరిని ♦ కనరుచుఁ బల్కెన్.

ఉ. ముచ్చుతనమ్ము లేల కనుఁమూసుక నేను కలంగియుండఁగా
 నెచ్చెలిమాటునన్ నిలిచి ♦ నిక్కముగా దయగల్గినట్లుగా
 నిచ్చట వీవన నివసర ♦ నేటికి నేటికిఁ జాలుఁజాలు నీ
 గచ్చు లదే మురారి కలఁకాలము నీవగ లే నెఱుంగనా.

కం. వగవగగ నీవు వినరే
 వగ చేతోఁజప్రతాపఁవహ్నిజ్వాలల్
 తగిలించుటా యటునిటు నను
 నొగిలించుటా తెల్పు నీదుఁనుడి వినవలెరా.

కం. నీ వేమి సేతు వింతులు
 కావరమునఁ బిల్చిరేమొఁకా నాప్రాణం
 బీవగ నుండఁగ సామీ
 రావలెనా నీతి గాదుఁరా నళినాక్షా.

కం. హంసీగమనలు చాలా
 శంసింపఁగ మారవంబు ♦ చాలించి కడున్
 సంసారి వై తి విప్పడు
 కంసారీ మేలు మంచిఁకాపుర మయ్యెన్.

కం. కలకాల మిట్టిచెలువల
 కలహములకె కాలుద్రవ్వుఁఘనుఁడవు గావా
 తెలియకను మోసపోయిన
 నెలఁతలతో గొడవ యింక ♦ నీ కేటికిరా.

ఉ. గుట్టున నున్నకోమలుల ♦ కోపము రేచి యెఱుంగవట్టుగాఁ
 జుట్టుక కల్లచూపులను ♦ జూచుచు వారలు సేవసేయుచో

నిట్టటు గుక్కుమిక్కు మనఃనియ్యక తక్కుచు మొక్కశంబుగా
దిట్టతనంబు చూపునిను ♦ దేవరగాఁ దలపోయాఁగావలె.

కం. మన నీవు పరుల, కందఱి
మనసులు నీ వైతె తెలిసి ♦ మాట్లాడెద వౌ
వనిత లిటువంటినీతో
ఘనతలు పచరించదగునె ♦ కంజదళాక్షౌ.

ఉ. పూవును తావి యింపెనఁగు ♦ పొంకముగాఁగ నతీపతుల్ మనో
భావన నిద్ద త్తేక మయి ♦ పంతును రంతును మీఱ నుండుచో
నేవగ నైన ముచ్చటలు ♦ హెచ్చునుగాని మగండు చూడఁగా
నీవగఁ బూన నేని తనుఁ వేటికి సిగ్గరి యైనబోటికికె.

నీ. పోరు చేసినదాని, పోరామి నాయమా
చెఱ నున్న చెలులనుఁ చ్చి కలకన్న
నీచేతఁ బడుబోంట్ల ♦ నెన రెన్న మంచిదా
వై రిచేఁ బడుబోంట్ల ♦ వలపుకన్న
నెనమండ్రలో నున్న యింతిమేలు ఘనంబె
వేవేలు గలబోంట్ల ♦ వింతకన్న
వేర్వేట పెండ్లాడు ♦ వెలఁదిచిన్న నతంబె
గుంపు పెండ్లి పతుల కులుకున్న

తే. గీ. 'రసికుండవు నీవు నీవంటిఁ ప్రాఢుఁ డిందుఁ
జేర నుచితంబె యిటువంటిఁ చెలిమి గలుగఁ
దెలిసి విహరించునీకు నేఁ ♦ దెలువఁగలనె
వల్లవీదాన యిఁక నేల ♦ వట్టియాస.

వ. అని పలికిననత్యభామకుఁ జెలికత్తియ లిట్లనిరి.

కం. ఎఱిఁ గెఱుఁగనివగ నీనరి
గరితలు నీవలెనె పతిని ♦ గరిసింతురఁటే
వెఱవక జగదీశ్వరుతోఁ
బరునపుమా టాడఁదగినె ♦ వద్దదళాక్షీః

కం. సాగ సాతావికీ దుమ్మెద
 జగతిని వేవేల లతలఁ ♦ జరియించదొకో
 మగవాఁడు నటులె కాదా
 మగువలయెడ నీకు నకట ♦ మచ్చర మేలే.

కం. ఒకనతి యైనను నడునకు
 వెకటుఁ గరగరిక వుట్టు ♦ వింత గలిగినక
 శుకవాణు లెందఁ తైనను
 ప్రకటంబుగ నేలుదొరకు ♦ భయ మేలె చెలీ.

ఉ. వట్టివభావభుల్ నలుపువారలె కాని ముకుందునిక మిటూ
 రిట్లు నీవలెక బెళుకనియ్యనివారలు లేరు వాఁడు తా
 నెట్టివెలంది నైన మదిఁ నంచఁడు నీదయవాఁడు గావునక
 రట్టన కిట్టివట్టనను ♦ రామ యయో మన సెట్టు లొగ్గెనో.

సీ. వగలచేఁ బొగులుచు ♦ బిగిసి యుంటివిగాని
 హరిని నెదుర్కొనఁవైతి వేల
 కుములుచు వట్టినేఁరము లెంచితివి గాని
 యబ్జాక్షు నలరించఁవైతి వేల
 కాఁక దెచ్చుకొని హా ♦ గద్దించితివి గాని
 ప్రాణేశు ర మ్మనఁవైతి వేల
 చీద రెత్తినయట్లు ♦ సెలసి కొట్టితి గాని
 యసురారి మన్నించఁవైతి వేల

తే. గీ. అన్నియును కిన్క దీఱిన ♦ వైనఁగాని
 యతఁడు దెచ్చినరత్న భూఁపాంబరాదు
 లందుకొన హెగ్గడిలలో ♦ నానతిమ్ము
 వలదు వల దమ్ము యీజోలి ♦ వట్టిజాలి.

కం. అనిన విని కసరి యురగాం
 గనవలెఁ దల యెత్తి బెట్టుఁగానూర్చి రయం

బున నో రగపడఁ బెట్టుచుఁ
గనకాంగుల నుబికి చూచి ♦ కామిని యనియొక్క.

కం. ఎంచక మాటాడెద రీ
మంచితనమ్ములకు నేమి ♦ మంచిది చాలా
వంచకుఁడు మీ కొసంగెడు
లంచంబులు కొంచెగత్తెలా చెలులారా.

కం. అనువుగఁ గనుగీటుచు నే
విన మీ మొనరేచి తాను ♦ వెఱచినయట్లు
ఘనుఁ డితఁ డావలిమొగమై
వినివినమిగ నుండు నిట్టి వితము లెఱుంగన్.

ఉ. వీనియుపేక్షయు నృతీయు ♦ వీనివరాజ్యుఖభావమున్ బళా
మానినులార మీఁద నిట ♦ మ మ్మిక నేమి యొనర్చు వీనికిఁ
వీనియనుంగుఁగొమ్మలకు ♦ వీనివితామొగమాటమాటకున్
వీనిపిసాళిచేతలకు ♦ విన్నయ మయ్యెడు నేఁ జలింతునే.

శా. సాముల్ చేలలు క్రొవ్విరుల్ మఱులు కాఁసు ల్మాకు నిం కేల వే
కొమ్మ ల్లేరె పదాఱువేవు రవి చేకొఁ గావున న్నావికిఁ
సా మ్మా నెన్న నితండు వీనికి నిలన్ ♦ సా మ్మాదు రాబోటు లీ
నెమ్మి స్మీరలు దెల్ప నేమిటికి నేఁణీనేత్రలారా యనన్.

కం. స త్యటువలె ననఁ జెలువలు
ప్రత్యుత్తర మిచ్చి రవుడు ♦ పతికిన్ నతికిన్
నిత్యంబు నలుక గలుగునొ
వ్యత్యాసము పుట్టకున్నె ♦ యదియు నెఱుగవా.

కం. ఎఱుగక నీ వొల్లనియీ
వరవస్తువు లొఱుల కొనఁగ ♦ వారికి నభుకొ
హరికృప గలవా రందఱు
దొరసానులు గాఱొ కొనిన ♦ చోసం బగునో.

కం. ఎపు డెపు డని మోహంబున
 విపులాక్షులు. వానిపాండు ♦ వేళలు గాచే
 కపు ర్మత నీ వెఱుంగవో
 యిపు డెఱిగియు నీదుబుద్ధి ♦ యిటు లాయెఁగదా.

మ. నెన కావారల వీడనాడి తతివా ♦ సీతోడ నేస్తంబు చే
 సినపాపంబున కేమొ తెల్పితిమి నీ ♦ చిత్తంబునం దోచిన
 ట్లు నతాంగీ నడిపించుకొమ్ము మముబోఁటలుల్ సీకు నీ కేల వాఁ
 డును నీవుఁ చలపోరఁగా నవల నెఱ్ఱో కార్య మట్లయ్యెడిఁ.

మ. చిగురాకుంజముదాడిపైని బడవేఁచెంగల్వపూఁదేనె గ్రా
 లఁగ నిద్దా తెలివెన్నెల ల్పొరఁగఁ జాఁలా యొర్చియు న్నీవెకా
 తెగువ తేప్పిన నీకె తప్పిడము తెఁదెప్ప ల్పెలుల్ వానికిం
 జగురుఁవిల్తునికేళిఁ దేలి సాగనుల్ ♦ చెల్లించుకో నిమ్మకూఁ.

మ. అనినం గాంతలచేత వీడు గడ యిట్లాడించె నంచు న్మనం
 బునఁ గోవం బుబుకంగ నీదువినయఁమ్ముం గంటిఁగా నంచుఁ బైఁ
 టను లేఁగానునఁ జేర్చిచుట్టి చెలి యొఁడ్డారమ్మునఁ శోచి చ
 క్కనికొరిఁ జడఁ గొట్టెఁ గంకణార్పుణఁ త్కారంబు తోరంబుగఁ.

ప. అటులు కృతవ్రహారుఁ డయి ♦ యవ్వసుదేవకుమారుఁ డోరుపుఁ
 దిటమును నేరుపు నౌఱయఁ ♦ దీఱియుఁ దీఱనిచింతతోడ నం
 తటఁ జిఱునవ్వుఁబువ్వుజడిఁదాఱ్ఱొనఁ బేఱ్ఱొన వచ్చి గ్రుచ్చి య
 క్కటికము నానయుఁ దొరయఁగా నయగారితనాన ని ట్లనుఁ.

కం. జడఁ గొట్టి తీసితివిగా
 జడయల్లిక నైన మెఱుఁగు ♦ చనదో తోడ్కోఁ
 బడఁతీ చే నొవ్వదొఱో
 యిడుమల కే నుండ, నీకు ♦ నీఁగా నానే.

కం. ఏమే బంగరుబొమ్మా
 నామీఁదను కరుణలేమి ♦ నాయం బగునే.

నీమాటవాసి యెంతయుఁ

గామాకారంబు దెల్పెఁ ♦ గడవట మాకుఁ.

నీ. గొల్లచానలగుట్టు ♦ కొల్లలాడెడివేళ

నూరక యుండిన♦యోర్పునేర్పు

ఇల్లాండ్రెఁ బెల్లుగా ♦ మల్లాడునప్పుడు

దారిగా నుండిన♦తాల్మిపేర్మి

రాధ స్వాధీనగా ♦ సాధించునప్పుడు

గెలుపుగా నున్నట్టి♦యళువునులువు

తక్కినచెలు లొక్క♦చక్కి నెక్కినతటి

నిచ్చగా నగుచున్న ♦ యింపుసొంపు

తే. గీ. మఱచి పదియాఱువేలక్రొ♦మ్మగువ లనఁగ

నెంత మఱి వారివద్ద నే ♦ నెంత వింత

వింతగా నింత కనరుట ♦ కొంత తగునె

మఱియు ననుఁ బాసిపోవు తే♦మాటవాసి.

ఉ. కంటికి జెప్ప గాచినవఁగఁ నను బాములఁ బొందసీక యె
ప్పంటికి నీవు ప్రోవఁ దగుఁభావము లన్నియు మాని నేను నీ
యింటికి వచ్చినా యెదుట ♦ నీవగ నిల్చిన సేవఁ జేసినా
బంటుగ నెంచ వేమి పగఁపంతములా కమలాయతేక్షణా.

శా. ఏలా కొవము లేల తాపము వితా♦యేలా విలాపంబు నా
పాలా జాలము లేల లోకమున నీ ♦ పాదంబుల న్నమ్మితిఁ
చాలా చిన్నెలు వన్నె లందఱుఁ గనన్ ♦ జాలా కటాక్షించి యో
బాలా చక్కెర లొల్కుపల్కుల ననుఁ ♦ బాలించి లాలించవే.

నీ. తరుణిని న్నిన్నాళ్లు ♦ మరునిచేచిగురాకు

గడిబాకుగా నెంచి ♦ నడచుకొననొ

కలికి నీమెయిడాలు ♦ కామునిపడవాలు

మేగోలుగా నెంచి ♦ మెచ్చుకొననొ

భామ నీనుడికోపు ♦ భావజననివైపు
 దరిదాపుగా నెంచి ♦ దాఁచుకొననొ
 మగువ నీనెమ్మొము ♦ 'మదనునిసముగో'ము
 సాలయక దీముగాఁ ♦ జూచుకొననొ

తే. గీ. కాక యొకసారి యైన నే ♦ గడుసుపాతి
 బిగిసినది లేదు కలస్తైనఁ ♦ దెగువరాదు
 విన్నవించితి నేఁ డింక ♦ వినుట పాడి
 వలదు నామీఁద నీమోడి ♦ వన్నెలాఁడి.

ఆ. వె. ఇమ్ము గ్రమ్మఁ గౌఁగి ♦ లిమ్ము నెమ్మది వింత
 చాలు వీలు మేలు ♦ ²మేలు మేలు
 నమ్మికొమ్ము బాస ♦ నమ్మి కొమ్మిక నన్ను
 బాల తాళఁజాల ♦ మేల మేల.

కం. అని కొంతకొంత కోమలి
 మనమునఁ గల్గకము దోఁచి ♦ మగుడ నిగుడున
 ల్క నగుచుఁ జూపుంజుటచుఱ
 పెనగొన హృజ్జాతభీతి ♦ భీతాశయయై.

సీ. తళ్ళు కెత్తుచిఱునవ్వు ♦ మొలకలు జడిగొను
 వన్నీటివలెను పై ♦ పైని నిండఁ
 దడి యొత్తుచెంగావి ♦ నిడుద పావడవలెఁ
 గెంపుపోఁగులచాయ ♦ గుంపుకొనఁగ
 నొనటికస్తురిబొట్టు ♦ మినమిన ల్చెమరిన
 గోవజవ్వాది చెక్కుల నటింప
 మొఱుఁగారువలెవాటు ♦ సరిగకుచ్చులగచ్చు
 బంగారుపూవుల ♦ రంగు నెఱవ

తే. గీ. మరునివిరిగోలయేటున ♦ నొరగినట్లు
 నెలకుఁ దామరలకుఁ జెల్మి ♦ నెఱపునట్లు

పా. 1. మరునినామముగోము. పా. 2. బాలమేల.

మోము ప్రోయాలిపదయుగమునను జేర్చి
సాగిలెను శౌరి వలపులభాగు మీఱి.

- కం. చిఱుమీనఁపుఁడు మ్మొదకవ
తరుణీపదశౌరివదనతామరసము ల
త్రుతి సంధించుట గనుఁగొని
హరువున నిరుగడలఁ జేరె ధ ననఁ జెలు వొందెన్.
- కం. అప్పుడు హరిజాఱుసికం
దెప్పునఁ జెలి మననుకినుక ధీరఁగఁ దన్నెన్
నెప్పెఱిఁగి గిల్కు తాయెత
యవ్వలరవ లాని యందియలు ఘు ల్లనఁగన్.
- కం. ఘుల్లని యందెలు మొరసిన
కొల్లొ కొల్లనుచుఁ జనిరి ధ కోమలు లవుడే
యల్లలనబొటనవ్రేలును
మెల్లన హరి పంట నంటి ధ మెఱుముచు నొక్కెన్.
- కం. కాముకుఁ డటువలెఁ బంటన్
వేమాఱున్ వ్రేలు నొక్క ధ వెలసినకళచే
మై మిగుల రుఘ్ము రుఘ్మునఁ
గామిని కోవంబు మఱచి ధ కలకల నవ్వెన్.
- కం. నవ్వులకుఁ బువ్వుబోఁడిని
చివ్వున లాగించి గోపశేఖరుఁ డంతన్
మవ్వమున మోవితేనియ
బువ్వంబునఁ దనిసె మొదటఁ ధ బొలఁతుక తనియన్.
- కం. తనిసిన దాని న్మగుడం
దనియించఁగ శౌరి మబ్బు ధ దట్టుచుఁ గవగాఁ
బెనఁగి తమి నూరడింపుచు
ననవిల్తునియనికీఁ దార్చె ధ నయ మెనయంగన్.

తే. గీ. రాజబింబాస్య మగఁ డట్లు † రతికిఁ దార్ప
మదిని నెలకొన్న మరుచివ్వ † మరులు కెరల
వరవువలె నాని తప్పించు † నెరవు మాని
తీగవలె నుటె వాఁ డెందుఁ † దిరిగె నందు.

కం. చెందలిరుసెజ్జ నిటువలె
ముందుగ నమసురతమునకు † మొనయించి రహిణ్
కందర్పజనకుఁ డనువున
నిందీవరనయన నానె † నెంతయు నంతన్.

సీ. మగఁ డౌడు కఱచిన † వగవుచిన్నె నటించు
నూరటిలఁగ లేచి † హుంకరించుఁ
జెలువుఁ డగ్గలికతో † నిల వేరము నటించు
నాయన యడలించ † నాదరించు
హరి తాఁ గిలార్చిన † నదరి చిన్నె నటించు
నులికినఁ బ్రేమించి † యోహాటించుఁ
బతి కేక వేసిన † బవిలిచిన్నె నటించు
నుబుసాన నుడి మించి † యుగ్గడించు

తే. గీ. వలపుపాలువుచు కలకల † వలపుసాలువు
నలుపుమెలపును కళలచే † గెలుపుతలఁపు
వెలయఁ గలయిక కలకల † మొలయఁ గొంత
నమరతంబున నగువిత † నమరె నంత.

కం. ముందఱఁ దోచియుఁ దోచని
తందరమీటులును మఱియుఁ † దహతహసీటుల్
కుందరదన గన హరి కులు
కుం దరహానంబు మీఱఁ † గొమ నెలయించెన్.

కం. అంతర మెఱుఁగనివభుకులు
దొంతరవీడెములు కులుకు † దొంతరపలుకుల్

వింతరహిఁ బూను మఱిమఱి

కొంతరవళి నానెఁ గొమిరె † కొనురుతిమురునక.

కం. వగలాఁడి యిట్లు వగవగ

తగువాటమ్ముల నెసంగి † తక్కల్ సొక్కల్

సొగయఁ జెలిసడుము నందిటఁ

దగ నొగిఁ గూర్చుండెఁ దొడలఁ † దరుణియు నుండెక.

చ. బిఱపులు నిండఁ గాఁదొడలఁనుండెడుగుబ్బెతగుబ్బదోయి పే
రురమున నప్పళించుకొని † యూఁకొనుబొగులు పల్కులాగునక
మొరయికజోగులుం గదియఁముద్దులపోగులుఁ గుల్క నుల్కుచుక
వారి తమిబల్మిఁ బల్మొనలఁనంచులు మోవఁగ మోవి యానఁగక.

కం. మానిని ముఱుళించినకను

గోసల నరచొక్కునిక్కుఁకొనరులు కనరుల్

పూనుకొనె మత్స్యపుటముగఁ

బైనిఁ బడి విలాసిఁ దోసి † పైకొని వేడ్కక.

వ. అంత.

సీ. అనుపమరతికూజిఁతానుమేయకపోత

మలఘురయోదయఁతులకజాత

మమితబంధోద్భవమఁశ్రమజలసంపాత

మతిన్మత్తకుచనాట్యఁగతినమేత

మకలంకరుచికిణఁచికురయాతాయాత

మాభుగ్నపటునితంబౌభిఘాత

మత్యపాయరసాశఁయత్యంతకాకూత

మనమసారభలసఁత్కునుమపాత

తే. గీ. మలకజాతాన్వితాంగచాఁవలవిభాత

మోదనస్యాత మధికస్రఁసాదచేత

ముగ నపుడు శౌరి మడికిని † సొగసు నించె

మగువమరుసాదనఘనంబు † మగతనంబు.

కం. అప్పుడు వగలాఁడిమెయిన్
 గుప్పున విరిదమ్మితావి ♦ గుబులుకొనంగా
 నప్పురుజోత్రముఁ డంతన్
 ముప్పిరిగొనుమోహవార్ధి ♦ మునుఁగుచు నుండెన్.

సీ. కవసరిపిణియుగ్గు ♦ కౌనుదీవియద్రుగ్గు
 తెగచినిల్విలు దిగ్గు♦దిగ్గుకొసరు
 పలుకులలగ్గుకు ♦ పఱచునూకులజగ్గు
 నుబికినపతిసేత ♦ కొగ్గుసిగ్గు
 తెగఁ గ్రుక్కుచో డగ్గు ♦ తెగఁబడునుడినగ్గు
 సనభారమున వగ్గు ♦ తగ్గుమొగ్గు
 నడయాడుచో నగ్గు ♦ నడిహారములవ్రుగ్గు
 గళరవములసగ్గు♦గగ్గుగగ్గు

తే. గీ. నలఁతనగు కగ్గు నడియుగ్గు ♦ లాటయొగ్గు
 బడలుమొనెగ్గు తళు కెత్తు♦తొడలనిగ్గు
 కేళితమిఁ జిల్కి వుంభావ♦కేళి నుల్కి
 మెఱసె రహి గుల్కి కల్కి తా ♦ మెఱుఁగుపోల్కి.

కం. పురుషాయితమున నటువలె
 మెఱయుచు సరిగెలుపు లెనయ ♦ మెలఁతుక తనియన్
 హారి చెలి నణఁచుక తనిసెన్
 విరిగొరకలపాదుళాయి♦విజయము మీఱున్.

తే. గీ. ధరణి నందఱు నుతియించ ♦ సరసు లెంచ
 నెనరునన్ సత్యభామసాంత్వనముఁ జేసి
 యాయురారోగ్యపుత్రపౌ♦త్రాభివృద్ధి
 నలరె నలశౌరి యెనలేని♦హాహణు మీఱి.

కం. ఈకథ వినినం జదివినఁ
 జేకొని వ్రాయంగఁ బ్రోది ♦ చేసిన మిగులన్

లోకంబున ననవరతము

శ్రీకాంతునికరుణవలనఁ ♦ జేకరుణు శుభముల్.

కం. అని భక్తిని వై శంపా

యనముని వినిపింప వినుచు ♦ హర్ష మొనంగన్

జనమేజయధరణీంధ్రుఁడు

ఘన మొప్పగ వెలసె నిత్యశక్త్యాణములన్.

మ. వసుధాఖండల ఖండలగ్నమధురఁ త్విత్రాణాపారీణసూ
క్తిసుధాకందళ కందలక్షనయభాగ్విశ్రాణానందిద్విమా
ననభాసద్బుధ సద్బుధప్రవరగంధర్వస్వరోదారమా
ననమంజూత్పలసత్పరస్థగితమాద్యద్రాజచూడామణీ.

కం. చందయవనాళికాక్షర

కుంజలనోద్భవ్యదండఁకోదండభుజా

దండధృతమండలాగ్రవి

ఖండితరేపుగళవిఖండ ♦ గండరగండా.

కం. దాక్షాయణీదయారస

వీక్షారితరాజలోకఁ విశ్రుతశీలా

పక్షాంతచంద్రవదనా

లాక్షాంకితఫాలభాగ ♦ లక్ష్మీశీలా.

*కవి. వినుతకృపావన రమ్యకృపావన

విభ్రమపావనదృక్కమలా

తనురుచిమానససంభవ మానస

దాసామానసమగ్రయశా

వననిధిసారసనాధిపసారస

వక్రమసారసఘనవిభవా

వనజభవాసనవారిజగద్యుతి

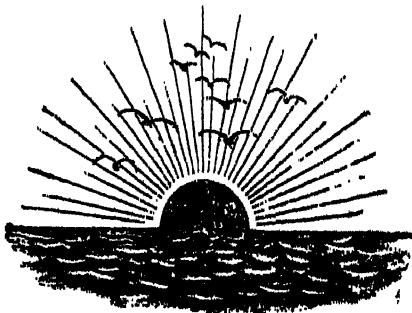
వారిజనారజయాభ్యుదయా.

*ఈ కవితాజవరజితము లక్షణ విరుద్ధముగానున్నచో ప్రత్యంతరములేమి యధా మాతృకగాఁ బ్రకటించితిమి.

గద్యము.

ఇది శ్రీకాళహస్తీశ్వరచరణారవిందమిళిందాయ మానాంతరంగ జ్ఞానప్రసూ
నాంబికా కృపావలంబవిజృంభమాణసారసారస్వతసుధాతరంగ లింగనమః
వెంగనామాత్యవంశపావన విరచితవిద్యాధిదేవతాసంభావన దక్షిణసింహా
సనాధ్యక్షతిరుమలక్షమాకాంతకరుణాకటాక్షలక్షితస్వచ్ఛముక్తాగుషుచ్ఛ
సితచ్ఛత్ర చామరకళాచికాకనకాందోళికాదిరాజోపచార ధీరజనహృద
యరంజకవచోవిహారవల్లకీవాదనధురీణవర్ణ గీతాదిగాం
ధర్వస్వరకల్పనాప్రవీణ కామాక్ష్యంబికానాగనకవి
రాజనందన కలితసకలబాంధవమృతయానందన
శ్రీకర కవితాకర సుకవిజనవిధేయ శ్రీ కామే
శ్వరనామధేయప్రణీతం బైననత్యభామా
సాంత్యనం బనుమహాప్రబంధంబు
నందు సర్వంబును
జతుగ్ధాశ్వాసము.

సంపూర్ణము.

రాబోవు 31 వ ప్రబంధము.

హంస వింశతి .

అయ్యలరాజు నారాయణామాత్య విరచితము.

—♦ శైలికి ఉదాహరణములు. ♦—

ఉ. కేరంగరాదు నవ్వి గిలిగింతలు వెట్టంగరాదు చెక్కులం
జీరంగరాదు గుబ్బలు ఖచిక్కునఁగ్రుమ్మంగరాదు కూటమిన్
మీఱి యథేష్టలీలల రమింపంగరాదు వెలందిమిన్న లే
సారంగ నాథులం గలయునప్పడు గావున సాహసింతుగా
జారులఁగూడఁ దత్సరతసౌఖ్యమె సౌఖ్య మటంచుఁ గామిన్. ఆ. 1.

సీ. చిటిలెడుగందంబుఁ ♦ జెటిలెడుకస్తూరి
చలియించురత్న కుండలయుగంబుఁ
గడలెడునెఱివేణి ♦ వడలెడుపువ్వులుఁ
జెమటఁ గరంగు కుంకుమపు బొట్టు
వికసించుకన్నులుఁ ♦ బ్రకటించుమణితముల్
గంకణఝణఝణ ♦ త్కారవముఁ
బొదిలెడుచనుదోయి ♦ కడలెడుహరముల్
ఘననితంబొఘాతఁనినద మడర

తే. గీ. నిటలసంచలదలక ముత్కటనఖాంక
మమితనిశ్శ్వాసమారుతం ♦ బలనుగేహ
దర్శనోత్సాహివతిచవేటప్రదాయి
యైనపుంభావసురత మయ్యతివ సలిపె. ఆ. 2.

శా. నీవీబంధము చక్కదిద్దు నెఱివేణిన్ లెన్నఁ గై సేయుఁ గె
మోవిం జిల్కుదరస్మితంబు జిగిచూపుల్ ల్యాఱఁగాఁజూచుఁ జ
న్నేవ ల్లన్నడఁ జేయు నెచ్చెలియతోఁ ♦ గే త్కేలఁ దట్టించి వా
చానై చిత్రిని ముచ్చటాడు సకి తన్ ♦ జారు ల్విలోకింపఁగన్. ఆ. 2.

చ. కుడువ సమస్త భాగ్యములు ♦ కోరికమీఱఁగఁ గట్ట వస్తుముల్
దొడుగ విశేషభూషణములుం దనరార నలండ గంధమున్

ముడువను మంచిపుష్పముల † మొత్తముగల్గిన భోగహీనలై
పడఁతుక లుండనేర్తు రటె † ప్రాయమునం బెఱత్రోవ డాయకన్. ఆ. 3.

చ. ఒకనికి మోముచుంబనము † లొక్కనికిన్ మొనగుబ్బుపోటు వే
ఱొకనికిఁ జెంపపెట్టు మఱి † యొక్కనికిన్ బిగిక్కొగిలింపు లొం
డొకనికి గాఢసంగమము † లొక్కనికిన్ రతిబంధనై పుణుల్
కకవిక చూపు మన్నఘంఘ † గట్టినధట్టి సడల్ప నియ్యకన్ ఆ. 4.

ఉ. వాకిలిఁదీసి చొక్కటపు † వాలుగకన్నులఁ దేలఁ జూచి నా
లీకదఱాక్షి కుందనపు † లిబ్బుల నేలెడు గుబ్బుచన్మోనల్
సోఁకఁగఁ గొగిలించి నెఱసాంపునఁ కేళిగృహంబులోనికిన్
దోకొనిపోయి వాని రతి † నూతననంభవపారవశ్యయై. ఆ. 4.

కం. కళలంటి ముద్దు వెట్టుక
వెలసినతమి మోవి నొక్కి † వీవుచు జనుము
క్కులువ్రేళ్లఁగొగిలింపుచుఁ
బలురీతుల రతులఁ గలసి † భ్రమనొందించెన్. ఆ. 5.

సీ. తరితీపువగలు బిత్త రవుఁజూపులు మోవి
విఱువులు సొలవులు † వింతమాట
లుడుటుచొకాటంపు † టొర్యూరిచేష్టలు
సోబానపాటలు † సొగసుగుల్కు
పొగరువికావిక † నగవులు బెళకించు
కనునన్ను నేర్పులు † కలికికతలు
సామితెల్ చిన్నెలు † జాణతనంబులు
తెచ్చికోల్మరువులు † తేటపడవి

తే. గీ. జంకెనలు ఱొమ్ముతాటింపు † సాహసములు
పచ్చి తేరఁగఁ బల్కెడి † ముచ్చటలును
విటులఁ గనుగొన్న వేళల † విస్తరించు
యాధి మించినతమితోడ † రూపసేన. ఆ. 5.

తగ్గింపు ధరలు.

నాటకములు
సవలలు
ప్రబంధములు
పదములు
చరిత్రలు
హరికథలు

వైద్యగ్రంథములు
వేదాంతము
జ్యోతిషము
మాహాత్మ్యము
వ్యవహారము
కీర్తనలు

శృంగార-హాస్యగ్రంథములు

తెలుగులో అచ్చుఅయిన

విగ్రంథమైనా, సరే!

మావద్ద

తక్కువ వెలలకు, అతిచౌకగా

దొరుకుతుంది.

● తగ్గింపుధరల కేటలాగునకు,
అన్ని వివరములకు,

యన్వైటెడ్ సోర్సు టి

మచిలీపట్టణము.

గళరోగనివారిణి. (Tonsil Cure.)

(Tonsils) టాన్సిల్లు అను వ్యాధి ప్రస్తుతకాలములో దేశమందంతటను పిల్లలకు, పెద్దలకు తరుచుగా కలుగుచున్నది. యీ వ్యాధి దేశమందంతటను శస్త్రచికిత్స అనవసరము. యీ వ్యాధికలుగుటకు ప్రధాన దోషముయేదియున్నదో దానినిగమనించి చికిత్సించినచో టాన్సిల్లు హరించి పోవుటయేగాక దానికిసంబంధించిన యితర వాధులన్నియు నివారంపబడును. అట్టి చికిత్సను మేముగమనించి చికిత్సచేయుచున్నాము. అందునుంచి టాన్సిల్లు అనువ్యాధి భారతచుటయేగాక అందుకు సంబంధించిన, యితర వ్యాధులు అన్నియుపోయి రక్తవృద్ధి, దేహదార్శ్యతకలుగును.

వేనవేలకువాడి యౌగ్యతాపత్రములను పొందియున్నాము. యీ వ్యాధినిగురించిన విషయములను తెలియగోరువారు ఒక అణాచీటీసి పోస్టులోపంపిన టాన్సిల్లు అను పుస్తకమును ఉచితముగాపంపెదము.

నెలదినములకు సరిపడుమందు సీసా 1 కి రు. 2—8—0.

మావద్ద యింకను అనేకవిధములైన నుపసాధిస్త్రీకాయుర్వేద ఔషధములు సరసమైనభక్తకల్యాణములకును ఔషధములకును ఉచితము.

ఆయుర్వేదవైద్యకళాపాఠశాల
బృందావనం వెంకటరంగాచార్యులు.

రిజిస్ట్రేషన్ నెంబర్ 1000, పాఠశాల, నరసరావుపేట,
శ్రీ చెన్నకేశవ ఆయుర్వేద వైద్యాలయము.
మచిలీశట్టణము.

త్రైలిక్ష్ణ జ్యోతిష లయము,

మచిలీపట్టణము, తూ. గు

ప్రొఫ్రయిటర్ :

అనుభవ దైవజ్ఞ

ప్రొఫెసర్ : పి. వి. యస్. శర్మ.

దృగ్గణిత ఆధారమున:— జాతకచక్రములు, ద్వాదశభావములు, సంవత్సర ఫలితములు, దశాంతర్దశాఫలితములు సంపూర్ణజాతకములువగైరా:

న్యాయనమ్మతమగు ప్రశ్నలకు జవాబులు:

వాస్తునిర్ణయము: పలువిధ వ్యాపారాభివృద్ధికి భవానీ కవచములు:

నిరీయగు జననకాలంలేనివారికి ప్రశ్నమూలమున
నిరీయగు భవిష్యత్ఫలిత నిర్ణయము.

